

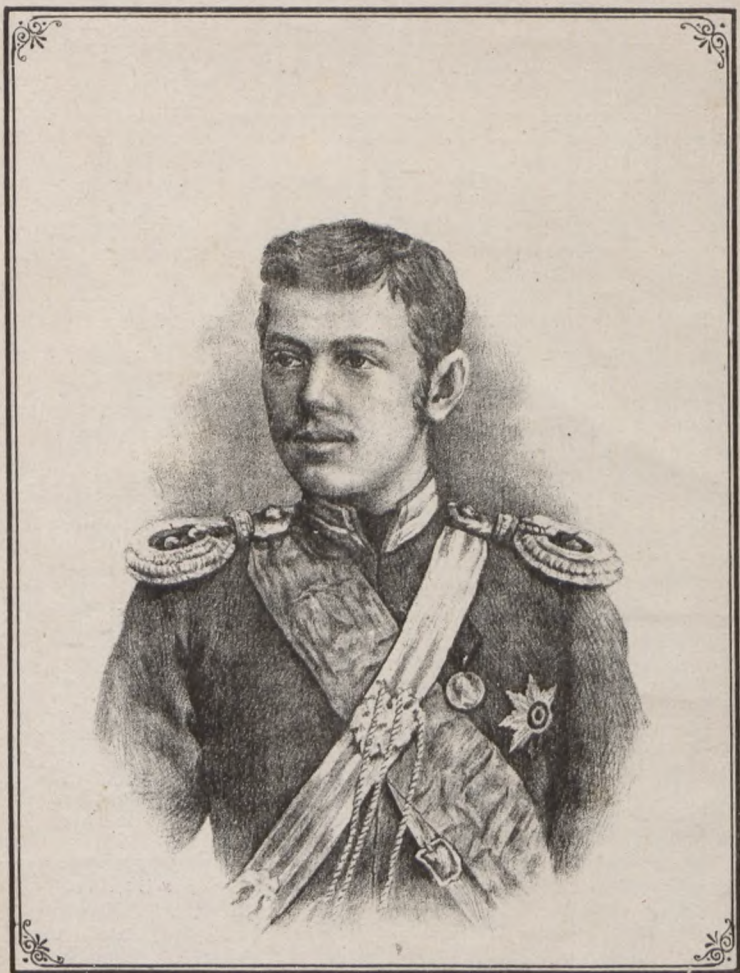
DUPLIKAT

KSIEGARNIA

Czytelnia, Skład Papieru
Meter sów Pamiątkowy Salento-
ry, Perforacja Gry, Nowki dzie-
łone u G. J. H. w. Znacze.

GOLDHAME

1834

Jego Cesarska Wysokość
Cesarzewicz Następca tronu Wielki Książę
MIKOŁAJ ALEKSANDROWICZ.

58521091.

KALENDARZ OBRAZKOWY

NA ROK ZWYCZAJNY

1893.

Pamiętka z Częstochowy.

ROK 20.

Ułożony przez Bronisława Grabowskiego.

Bronisław Grabowski

№ 2906

Nakładem Kohna i Oderfelda w Częstochowie.

Skład główny u M. Heniga w Częstochowie.

czas. 16525/1893

Дозволено Цензурою.

Варшава 25 Августа 1892 г.

K 785/55/399

ROK 1893.

Liczba zwrotów kalendarских.

Podług kalendarza Gregoryańskiego (n. st.).	{	XIII	Liczba złota	XIII	} Podług kalendarza Juliańskiego (st. st.).
		XII	Epakta	XXIII	
		XXVI	Okres słońca	XXVI	
		VI	Poczet rzymski	VI	
		A.	Litera niedzielną	C.	

Подвижные Праздники

Православной Церкви.

Нед. Мытаря и Фарисея.	17	Января.
" Влуднаго Сына . . .	24	"
Мясопустная Неделя . . .	31	"
Сыропустная " . . .	7	Февраля.
Гербяя " . . .	21	Марта.
Свѣтлое Воскр. Христова.	28	"
Неделя Апостола Фомы . . .	4	Апрѣля.
" Мирносиць . . .	11	"
" о Разслабленномъ . . .	18	"
" о Самарянинахъ . . .	25	"
" о Свѣломъ . . .	2	Мая.
Вознесение Господне . . .	6	"
Неделя Св. Отець . . .	9	"
День Св. Троицы . . .	16	"
Нед. Веѣхъ Святыхъ . . .	23	"
1-й день Петрова поста . . .	24	"

Święta Ruchome.

podług nowego Kalendarza Gregoryańskiego.

Niedziela Starozapustna . . .	29	Stycznia.
" Mięsoпустna . . .	5	Lutego.
" Zapustna . . .	12	"
Popielec	15	"
Niedziela wstępna . . .	19	"
" sucha	26	"
" głucha	5	Marca.
Zwiazstowanie N. M. P. . . .	25	"
Wielkanoc	2	Kwietnia.
Krzyżowe dni	8, 9 i 10	Maja.
Wniebowstąpienie Pańskie	11	"
Zesłanie Ducha Świętego	21	"
Trój-y Świętój	28	"
Boże Ciało	1	Czerwca.
Niedziela 1-a Adventu . . .	3	Grudnia.

Karnawał, rachując od Nowego Roku włącznie, do Popielca jest tygodni 6 i dni 3.

Suche dni:

podług stylu Gregoryańskiego.

Pierwsze — dnia 22, 24 i 25 Lutego.
Drugie — dnia 24, 26 i 27 Maja.
Trzecie — dnia 20, 22 i 23 Września.
Czwarte — dnia 20, 22 i 23 Grudnia.

podług stylu Juliańskiego.

Pierwsze — dnia 17, 19 i 20 Lutego.
Drugie — dnia 19, 21 i 22 Maja.
Trzecie — dnia 15, 17 i 18 Września.
Czwarte — dnia 15 17 i 18 Grudnia.
Krzyżowe dni, 3, 4 i 5 Maja.

Cztery pory roku astronomiczne.

Początek wiosny dnia 20 Marca.
Początek lata dnia 21 Czerwca.

Początek jesieni dnia 22 Września.
Początek zimy dnia 21 Grudnia.

Wykład znaków kalendarskich.

☾ Now księżyc. ☾ Pierwsza kwadra. ☽ Pełnia. ☾ Ostatnia kwadra.
† Post. ☼ Święto galowe pierwszorzędne.

Zaćmienia w roku 1893.

W r. 1893 przypadają dwa zaćmienia słońca, u nas atoli nie będą widzialne.

Pierwsze całkowite zaćmienie słońca przypada w d. 16 Kwietnia.— Początek zaćmienia o godzinie 1 m. 22 po południu; czas trwania od godziny 2 m. 20, do godziny 5 min. 42; koniec zaćmienia o godzinie 6 m. 40 wieczorem. Zaćmienie to widzialnem będzie w całej prawie Ameryce południowej, w środkowych częściach Oceanu Atlantyckiego, w połowie Europy południowej, w Afryce wschodniej i w niektórych częściach Azji Mniejszej.— Główne zaćmienie przebiega środkową Amerykę południową i afrykański szczyt Senegalu.

Drugie obrączkowe zaćmienie słońca przypadnie w dniu 9 Października.— Początek zaćmienia o godzinie 7 wieczorem; czas trwania obrączkowego zaćmienia od godziny 8 min. 4 wieczorem do godziny 11 min. 46 wieczorem. Koniec zaćmienia o godzinie 12 w nocy. — Zaćmienie to widzialnem będzie we wschodniej połowie Ameryki północnej, w Ameryce środkowej, w południowej zachodniej części Oceanu Wielkiego, oraz częściowo we wschodniej połowie Ameryki południowej i na północno-zachodniej krańcu Azji. — Główne zaćmienie prawie w całości ograniczya się na Oceanie, a ku końcowi widzialnem będzie w Peru.

Epoki główne:

- Rok 1893 ery Chrześcijańskiej jest.
666 peryodu Juliańskiego.
7401/402 ery Bizantyjskiej.
1310 ery Tureckiej.
5654 ery Żydowskiej, której początek 11 Września 1893 r.
2669 Olimpiad zaczynający się w lipcu 1893 r.
2646 od założenia Rzymu wedle Varrona.
2640 ery Nabonassara.
1893 według nowego stylu, zaprowadzonego w roku 1584 d. 4 Października liczy się od 1 Stycznia, według zaś rachuby Juliańskiej w 12 dni później.
1024 od wprowadzenia religii chrześcijańskiej do Rosyi.
453 od wynalezienia sztuki drukarskiej.
420 od urodzenia Mikołaja Kopernika.
401 od odkrycia Ameryki przez Kolumba.
190 od założenia miast St.-Petersburga.
48 od urodzenia Najjaśniejsz. Cesarza Aleksandra III Aleksandrowicza.
13 od wstąpienia na tron Najjaśniejszego Pana.

EWANGELIE

NA WSZYSTKIE NIEDZIELE I UROCZYSTOŚCI

w roku 1893.

- Na Nowy Rok, u Łukasza św. w rozdz. 2. „O obżezaniu Chrystusa Pana.”
- Niedzielę po Nowym Roku, u Łukasza św. w roz. 2. „O prococtwie Symeona i Anny, stwierdzającym przyjście Mesyasza.”
- Trzech Króli, u Mateusza św. w rozdz. 2. „O świętych Trzech Królach.”
- N. 1 po 3-ch Królach, u Łukasza św. w rozdz. 2. „O Chrystusie w 12 latach.”
- N. 2 po 3-ch Królach, u Jana św. w rozdz. 2. „O godach w Kanie Galilejskiej.”
- N. 3 po 3-ch Królach, u Mateusza św. w roz. 24. „O sądzie ostatecznym.”
- N. Starozapustną, u Mateusza św. w roz. 20. „O robotnikach w winnicy.”
- Oczyszczenie N. M. P., u Łukasza św. w rozdz. 2. „O przyniesieniu Chrystusa do kościoła Jeruzolimskiego.”
- N. Mięsopestną, u Łukasza św. w rozdz. 8. „O nasieniu i roli.”
- N. Zapustną, u Łukasza św. w rozdz. 18. „Jezus przepowiada swą mękę.”
- Popielec, u Mateusza św. w rozdz. 6. „O poście.”
- N. Wstępną, u Mateusza św. w roz. 4. „O kuszeniu Pana Jezusa na puszczy.”
- N. Suchą, u Mateusza św. w rozdz. 7. „O przemianieniu się Jezusowem.”
- N. Głuchą, u Łukasza św. w rozdz. 11. „O wyrzuceniu czartów.”
- N. Środopustną, u Jana św. w rozdz. 6. „O nakarmieniu 5000 ludzi.”
- N. Białą, u Jana św. w rozdz. 8. „O żydach chcących ukamienować Jezusa.”
- Zwiastowanie N. M. P., u Łukasza św. w rozdz. 1. „O posłaniu Anioła Gabryela do N. M. P.”
- N. Kwietnią, u Mateusza św. w rozdz. 21. „O wjeździe Chrystusa do Jeruzolimy.”
- Wielki Czwartek, u Jana św. w rozdz. 13. „O wieczerzy Pańskiej i umywaniu nóg Apostołom przez Chrystusa.”
- Wielki Piątek, Passya czyli opisane męki Pana Jezusa według Jana św. w r. 18 i 19
- Wielką Sobotę, u Mat. św. w rozdz. 28. „O niewiastach przy grobie Chrystusa.”
- N. Wielkanocną, u Marka św. w roz. 16. „O Zmartwychwstaniu Chrystusa P.”
- Poniedziałek Wielkanocy, u Łukasza św. w rozdz. 24. „O 2-ch uczniach idących do Emaus.”
- N. Przewodnią, u Jana św. w roz. 20. „O pokazaniu się Chrystusa uczniom.”
- N. 2 po Wielk., u Jana św. w roz. 10. „O Chrystusie dobrym pasterzu.”
- N. 3 po Wielk., u Jana św. w roz. 16. „O odejściu Chrystusa Pana do Ojca.”
- N. 4 po Wielk., u Jana św. w roz. 16. „O przyczynie odejścia Chrystusa.”
- 8-go Stanisława, u Łukasza św. w roz. 10. „O Chrystusie dobrym pasterzu.”
- N. 5 po Wielk., u Jana św. w roz. 16. „O skutkach próby w Imię Jezusa.”
- Wniebowst. Pańskie, u Marka św. w roz. 16. „O Wniebowstąpieniu Chrystusa.”
- N. 6 po Wielk., u Jana św. w roz. 15 i 16. „O prajściej pociechy Ducha św.”
- N. Zesłania Ducha święt., u Jana św. w roz. 14. „O zesłaniu Ducha świętego.”
- Poniedziałek św., u Jana św. w roz. 3. „O rozmowie Chrystusa z Nikodemem.”
- N. Trójcy świętej, u Mateusza św. w roz. 28. „O mocy danj Chrystusowi.”

- Na Boże Ciało, u Jana św. w rozdz. 6. „O Ciele i Krwi Chrystusa.”
- N. 2 po św., u Łukasza św. w roz. 14. „O wezwaniu na wielką wieczerzę.”
  - N. 3 po św., u Łukasza św. w roz. 15. „O zgubionj owcy i groszu.”
  - N. 4 po św., u Łukasza św. w rozdz. 5. „O obfitym Piotra połowie ryb.
  - Sw. Piotra i Pawła, u Mat. św. w rozdz. 10. „O władzy danj św. Piotrowi.
  - N. 5 po św., u Mateusza św., w rozdz. 5. „O sprawiedliwości i pojednaniu się z bratem.”
  - N. 6 po św., u Marka św. w roz. 8. „O nakarmieniu 4000 ludzi.”
  - N. 7 po św., u Mateusza św. w rozdz. 7. „O fałszywych prorokach.”
  - N. 8 po św., u Łukasza św. w rozdz. 16. „O niesprawiedliwym szafarzu.”
  - N. 9 po św., u Łukasza św. w rozdz. 19. „O zburzeniu Jerozolimy.”
  - N. 10 po św., u Łukasza św. w roz. 18. „O Faryzeuszu i celniku.”
  - N. 11 po św., u Marka św. w roz. 7. „O głuchym i niemym.
  - Wniebowzięcie N. M. P., u Łukasza św. w roz. 10. „Mowa Chrystusa do Marty.”
  - N. 12 po św., u Łukasza św. w roz. 10. „O zranionym Samarytaninie.”
  - N. 13 po św., u Łuk. św. w roz. 17. „O uzdrowieniu dziesięciu trędowatych.”
  - N. 14 po św. u Mateusza św. w rozdz. 6. „O sżrzeniu Bogu i mamonie.”
  - N. 15 po św. u Łukasza w rozdz. 7. „O wskrzeszeniu syna wdowy.”
  - Narodzenie N. M. P., u Mateusza św. w roz. 1. „Księgą rodzaju Jezusa Chrystusa.”
  - N. 16 po św., u Łukasza św. w rozdz. 14. „O uzdrowieniu opuchłego.”
  - N. 17 po św., u Mateusza św. w rozdz. 22. „O miłości Boga i bliźniego.”
  - N. 18 po św., u Mateusza św. w rozdz. 9. „O uzdrowieniu paralityka.”
  - N. 19 po św. u Mateusza św. w rozdz. 22. „O wezwaniu na gody weselne.”
  - N. 20 po św., u Jana św. w rozdz. 4. „O chorym synu królewskim.”
  - N. 21 po św., u Mateusza św. w rozdz. 18. „O dłużniku i złośliwym sżudze.”
  - N. 22 po św., u Mateusza św. w rozdz. 22. „O oddaniu monety czynszowej.”
  - Wszystkich Świętych, u Mat. św. w rozdz. 5. „O ośmiu błogosławieństwach.”
  - Dzień Zaduszny, u Jana św. w rozdz. 5. „O wskrzeszeniu umarłych.”
  - N. 23 po św., u Mateusza św. w rozdz. 8. „O oczyszczeniu trędowatego i uleczeniu sżugi setnika.”
  - N. 24 po św., u Mateusza św. w rozdz. 9. „O wskrzeszeniu córki księcia.”
  - N. 25 po św., u Mateusza św. w rozdz. 8. „O uspokojeniu bałwanów morskich.”
  - N. 26 po św., u Mateusza św. w rozdz. 13. „O pszenicy i kłakolu.”
  - N. 1 Adwentu, u Łukasza św. w roz. 21. „O znakach na niebie i ziemi.”
  - N. 2 Adwentu, u Mateusza św. w roz. 1. „O poselstwie Jana do Chrystusa.”
  - Niepokalane Poczęcie N. M. P., u Łukasza św. w rozdz. 1. „Poselstwo Anioła z pozdrowieniem N. M. P.
  - N. 3 Adwentu, u Jana św. w roz. 1. „O poselstwie żydów do Jana.”
  - N. 4 Adwentu, u Łukasza św. w roz. 3. „O Janie opowiadajęcym chrzest.”
  - Narodzenie Chrystusa Pana, u Łukasza św. w rozdz. 2. „O Narodzeniu Chrystusa Pana.
  - Św. Szczepana i go Męcz., u Mateusza św. w roz. 23. „O poselstwie Proroków i kamienowaniu tychże.”
  - Św. Jana Ewangelistę, u Jana św. w rozdz. 21. „O naśladowaniu Chrystusa i ulubionym Jego uczniu.”
  - N. 1 po Nar. Chr., Młodzianków, u Mateusza św. w rozdz. 2. „O ucieczce do Egiptu i rzezi dzieci w Betleem.

DNIE GALOWE DWORSKIE.

które należy obchodzić przez nabożeństwo i uwolnienie uczniów
od lekcyj.

Styczeń. 25 Grudnia (6), rocznica oswobodzenia Kościoła i Państwa Ruskiego od najścia Francuzów i z nimi 20-tu narodowości. 1 (13), Nowy rok, oraz rocznica Urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Alewieja Alexandrowicza*.

Marzec. 26 Lutego (10), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego ALEXANDRA III ALEXANDROWICZA. 14 (2), pamiątka wstąpienia na Tron Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego ALEXANDRA III ALEXANDROWICZA.

Maj. 6 (18), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia MIKOŁAJA ALEXANDROWICZA Następcy Tronu. 15 (27), rocznica koronacji Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego ALEXANDRA III ALEXANDROWICZA i Najjaśniejszej MARYI TEODORÓWNY.

Sierpień. 22 Lipca (3), Imieniny Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej MARYI TEODORÓWNY i Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Maryi Alexandrówny*.

Wrzesień 30 (11 Sierpnia), Imieniny Jego Cesarskiej Mości Najjaśniejszego ALEXANDRA III ALEXANDROWICZA, Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Alexandra Michalowicza*, oraz rocznica urodzin Jej Królewskiej Mości Królowej *Olgi Mikołajewny* małżonki Jego Królewskiej Mości Króla Wirttembergskiego i święto orderu św. Alexandra Newskiego.

Październik. 17 (29), Pamiątka cudownego ocalenia od nieszczęśliwego wypadku Ich Cesarskiej Mości NAJJAŚNIEJSZYCH PAŃSTWA i Ich Najdostojniejszej Rodziny.

Listopad. 14 (26), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Mości Najjaśniejszej MARYI TEODORÓWNY.

Grudzień. 6 (18), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia MIKOŁAJA ALEXANDROWICZA, Następcy Tronu, Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Mikołaja Konstantynowicza* i Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Mikołaja Michalowicza*.

Następujące dni należy obchodzić tylko przez nabożeństwo.

Styczeń. Dnia 20 (1 Stycznia), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Xięcia *Konstantego Konstantynowicza*.— 22 Grudnia (3), Imieniny Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Anastazyi Michałówny*.—10 (22), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Piotra Mikołajewicza*.—13 (25), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Elżbiety Maurycówny*, małżonki Jego Cesarskiej Wysokości Konstantego Konstantynowicza.—17 (29), roczn. urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Księżny *Heleny Włodzimierzówny*.

Luty. 24 Stycznia (5), Imieniny Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Ksieni Alexandrówny*.—3 (15), roczn. urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Mikołaja Konstantynowicza*, oraz święto orderu św. Anny. 4 (16), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Wiary Konstantynówny*.

Kwiecień. 25 Marca (6), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Ksieni Alexandrówny*.— 26 Marca (7), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Xięcia *Gabryela Konstantynowicza*.—1 (13), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Alexandra Michałowicza*. 18 (6), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Maryi Pawłówny*.—10 (22), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Włodzimierza Alexandrowicza*.— 17 (29), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Mikołaja Michałowicza*.

Maj. 23 Kwietnia (5), Imieniny Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Alexandry Józefówny* i Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Alexandry Piotrówny*. 27 Kwietnia (9), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Jerzego Alexandrowicza*.— 29 Kwietnia (11), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Sergiusza Alexandrowicza*.— 2 (14), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Andrzeja Włodzimierzowicza*.— 11 (23), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Cyryla Włodzimierzowicza*.— 14 (26), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Maryi Pawłówny*.

Czerwiec. 20 Maja (1), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Alexieja Alexandrowicza* i Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Alexieja Michałowicza*.— 21 Maja (2), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Konstantyna Konstantynowicza*, Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Heleny Włodzimierzówny* i rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Alexandry Piotrówny*.—1 (13), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Olgi Alexandrówny*,

rocznica nr. Jój Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Elżbiety Teodorówny*, małżonki Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Sergiusza Alexandrowicza* i rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Dymitra Konstantynowicza*.

Lipiec. 23 Czerwca (5), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Xięcia *Jana Konstantynowicza*.—26 Czerwca (8), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Alexandry Józefówny*.—27 czerwca (9), rocznica odniesionego zwycięstwa pod Połtawą.—29 Czerwca (11), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Fawła Alexandrowicza* i Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Piotra Mikołajewicza*.—3 (15), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Xięcia *Gabryela Konstantynowicza*.—5 (17), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Sergiusza Alexandrowicza*.—11 (23), Imieniny Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Olgi Alexandrówny*, Jej Królewskiej Mości *Olgi Mikołajewny*, małżonki Jego Królewskiej Mości Króla Wirtemberskiego, Jej Królewskiej Mości *Olgi Konstantynówny*, małżonki Jego Królewskiej Mości Króla Helenów, — 15 (27), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Włodzimierza Alexandrowicza*.—16 (28), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Anastazyi Michalówny*.

Sierpień. 27 Lipca (8), rocznica Imiennin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Mikołaja Mikołajewicza*.—10 (22), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Konstantyna Konstantynowicza*.—11 (23), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Jerzego Michalowicza*.—16 (28), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Katarzyny Michalówny*.

Wrzesień. 22 Sierpnia (3), rocznica urodzin Jej Królewskiej Mości Królowej Helenów Wielkiej Xiężniczki *Olgi Konstantynówny*.—6 (18), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Dymitra Fawłowicza*.—11 (23), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Dymitra Pawłowicza*.—17 (29), Imieniny Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Wiary Konstantynówny*.

Październik. 21 Września (3), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Pawła Alexandrowicza* i Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Dymitra Konstantynowicza*.—22 Września (4), święto orderu Ś. Równo-Apost. Xięcia Włodzimierza. — 25 Września (7), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Sergiusza Michalowicza*.—12 (30 Września) rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Cyryla Włodzimierzowicza*.—4 (16), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Michała Michalowicza*.—5 (17), rocznica urodzin Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Maryi Alexan-*

drówny. — 13 (25), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Michała Mikołajewicza*.

Listopad. 6 (18), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Mikołaja Mikołajewicza*. — 8 (20), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Michała Mikołajewicza* i *Michała Michalowicza*, tudzież święto wszystkich Cesarsko-Rosyjskich orderów — 12 (24), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Borysa Włodzimierzowicza*.

Grudzień. 22 Listopada (4), rocznica urodzenia i imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Michała Alexandrowicza*. — 24 Listopada (6 Grudnia), Imieniny Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Xiężny *Katarzyny Michalówny* i święto Orderu ś. Katarzyny Wielkiej Męczenniczki. — 26 Listopada (8), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Jerzego Alexandrowicza*, Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Jerzego Michalowicza* i święto Orderu ś. Jerzego Wielkiego Męczennika. — 30 Listopada (12 Grudnia), Imieniny Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Andrzeja Włodzimierzowicza* i święto Orderu ś. Andrzeja Apostoła. — 16 (28), rocznica urodzin Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia *Aleksieja Michalowicza*.

DOM CESARSKO-RUSSKI.

Jego Cesarska Mość, Najjaśniejszy Pan, Cesarz i Samowładca Wszech Rosyi, Król Polski ALEXANDER III ALEXANDROWICZ, urodzony 26 Lutego (10 Marca) 1845 roku, wstąpił na Tron 2 (14) Marca 1881 roku. Jej Cesarska Mość Najjaśniejsza Cesarzowa MARYA TEODORÓWNA, urodzona 14 (26) Listopada 1847 roku. Jego Cesarska Wysokość, Cesarzewicz Następca Tronu, Wielki Xiążę, MIKOŁAJ ALEXANDROWICZ, urodzony 6 (18) Maja 1868 roku, Ich Cesarskie Wysokości: Wielki Xiążę *Jerzy Alexandrowicz*, urodzony d. 27 Kwietnia (9 Maja) 1871 r., Wielki Xiążę *Michał Alexandrowicz*, urodzony d. 22 Listopada (4 Grudnia) 1878 r., Wielka Xiężna *Ksienia Alexandrówna*, urodzona d. 25 Marca (6 Kwietnia) 1875 r., Wielka Xiężniczka *Olga Alexandrówna*, urodzona d. 1 (13) Czerwca 1882 r., Wielki Xiążę *Włodzimierz Alexandrowicz*, urodzony d. 10 (22) Kwietnia 1847 r., Wielka Xiężna *Marya Pawłówna*, urodzona d. 2 (14) Maja 1854 r., Wielki Xiążę *Cyryl Włodzimierzowicz*, urodzony d. 30 Września (12 Października) 1876 r., Wielki Xiążę *Borys Włodzimierzowicz*, urodzony d. 12 (24) Listopada 1877 r., Wielki Xiążę *Andrzej Włodzimierzowicz*, urodzony d. 2 (14) Maja 1879 r., Wielka Xiężniczka *Helena*

Włodzimirzówna, urodzona d. 17 (29) Stycznia 1882 r., Wielki Xiążę *Alexy Alexandrowicz*, urodzony d. 2 (14) Stycznia 1850 r., Wielki Xiążę *Sergiusz Alexandrowicz*, urodzony d. 29 Kwietnia (11 Maja) 1857 r., Wielka Xiężna *Elżbieta Teodorówna*, Xiężna Hessen Elektor., małż. Wielkiego Xięcia Sergiusza Alexandrowicza, urodzona d. 20 Października (1 Listopada) 1864 r., Wielki Xiążę *Paweł Alexandrowicz*, urodzony d. 21 Września (3 Października) 1860 r., Wielka Xiężniczka *Marya Pawłówna*, urodzona d. 6 (18) Kwietnia 1890 r., Wielki Xiążę *Dymitr Pawłowicz*, urodzony d. 6 (18) Września 1891 r., Wielka Xiężna *Marya Alexandrówna*, urodzona d. 5 (17) Października 1854 r. zaślubiona Jego Cesarskiej Wysekości Wielkiemu Xięciu Alfredowi Edynburskiemu, Wielka Xiężna *Alexandra Józefówna*, urodzona d. 26 Czerwca (8 Lipca) 1830 roku, Wielki Xiążę *Mikołaj Konstantynowicz*, urodzony d. 2 (14) Lutego 1850 r., Wielki Xiążę *Konstanty Konstantynowicz*, urodzony d. 10 (22) Sierpnia 1858 r. Wielka Xiężna *Elżbieta Maurycówna*, Xiężna Sasko-Altenburska, Xiężna Saska, małż. Wielkiego Xięcia Konstantego Konstantynowicza, urodzona d. 13 (25) Stycznia 1865 r., Xiążę *Jan Konstantynowicz*, urodzony d. 23 Czerwca (5 Lipca) 1886 r., Xiążę *Gabryel Konstantynowicz*, urodzony d. 3 (15) Lipca 1887 r., Xiążę *Konstanty Konstantynowicz*, urodzony d. 20 Grudnia 1890 r. (1 Stycznia 1891 r.), Wielki Xiążę *Dymitr Konstantynowicz*, urodzony d. 1 (13) Lipca 1860 r., Jej Królewska Mość *Olga Konstantynówna*, urodzona d. 22 Sierpnia (3 Września) 1851 roku, małż. Jego Królewskiej Mości króla Hellenów Jerzego 1, *Wiara Konstantynówna*, urodzona d. 4 (16) Lutego 1854 roku, Wielka Xiężna *Alexandra Piotrówna*, urodzona dnia 25 Maja (6 Czerwca) 1838 roku, Wielki Xiążę *Mikołaj Mikołajewicz*, urodzony d. 6 (18) Listopada 1856 r., Wielki Xiążę *Piotr Mikołajewicz*, urodzony d. 10 (22) Stycznia 1864 r., Wielka Xiężna *Milica Mikołajewna*, urodzona dnia 26 Lipca 1866 roku, córka panującego Xięcia Czarnogóry, małż. Wielkiego Xięcia Piotra Mikołajewicza, Wielki Xiążę *Michał Mikołajewicz*, urodzony d. 13 (25) Października 1832 roku, Wielki Xiążę *Mikołaj Michałowicz*, urodzony d. 14 (26) Kwietnia 1859 r., Wielki Xiążę *Michał Michałowicz*, urodzony d. 4 (16) Października 1861 roku, Wielki Xiążę *Jerzy Michałowicz*, urodzony dnia 11 (23) Sierpnia 1863 roku, Wielki Xiążę *Alexander Michałowicz*, urodzony dnia 1 (13) Kwietnia 1866 r., Wielki Xiążę *Sergiusz Michałowicz*, urodzony dnia 25 Września (6 Października) 1869 roku, Wielki Xiążę *Alexy Michałowicz*, urodzony dnia 16 (28) Grudnia 1875 roku, Wielka Xiężna *Anastazyja Michałówna*, urodzona dnia 16 (28) Lipca 1860 roku, Jej Królewska Mość *Olga Mikołajewna*, urodzona dnia 30 Sierpnia (11 Września) 1822 roku, małżonka Wielkiego Xięcia Karola Fryderyka Alexandra, Króla Wirtemberskiego, Wielka Xiężna *Katarzyna Michałówna*,

urodzona dnia 16 (28) Sierpnia 1827 roku wdowa po Jego Xiążęcej Mości Wielkim Xięciu Jerzym Meklemburg-Strelickim.

Ich Cesarskie Wysokości Xiążęta *Romanowscy*, Xiążęta *Leuchtenberscy*: Xiąże *Eugeniusz Maksymilianowicz*, urodzony dnia 27 Stycznia (8 Lutego) 1847 roku, Xiąże *Jerzy Maksymilianowicz*, urodzony dnia 17 (29) Lutego 1852 roku Syn Jego *Alexander*, urodzony dnia 1 (13) Listopada 1881 r., Ich Cesarskie Wysokości Xiężniczki *Romanowskie*, Xiężniczki *Leuchtenberskie*: Xiężna *Marya Maksymilianówna*, urodzona dnia 4 (16) Października 1841 roku, małżonka Jego Xiążęcej Mości Wielkiego Xięcia Wilhelma Badeńskiego, Xiężna *Eugenia Maksymilianówna*, urodzona dnia 20 Marca (1 Kwietnia) 1845 roku, małżonka Jego Wysokości Xięcia Alexandra Oldenburskiego.

Январь.		Styczeń ma dni XXXI.		Styczeń.	
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Дни.	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.	ŚWIĘTA RZYMS. według starego stylu.	
20 В.	Дек. 1892. Н. пр. Рож.	1 N.	Nowy Rok. Fulgenc. B.	20 Grud. 1892.	Teofila M.
21 П.	М. Гуляни, Св. Петра.	2 P.	Makarego Op. i Eufroz.	21 Tomasz Apost., Jana M.	
22 В.	П. мч. Анастаси.	3 W.	Daniela M., Genowefy P.	22 Zenona żołn. M. Flawiana	
23 С.	П. Павла Еп. Неок.	4 S.	Tytusa B. W., Rygoberta.	23 + Wiktoryi P. M.	
24 Ч.	Пр. мч. Евгения, пр. Ник.	5 С.	Telesfora Pap. M. i Emil.	24 + Wigilia. Irminy, Metrob.	
25 П.	Рождество Иисуса Хр.	6 P.	Trzech Króli.	25 Narodzenie Chr. Pana.	
26 С.	Соборъ Пресв. Бог.	7 S.	Lucyana i Juliana M. M.	26 Szczepana Męcz.	
27 В.	Н. по Рож. Перв. Стеф.	8 N.	1 по 3 Kr. Seweryna Op.	27 N. по Nar. Chr. Jana Ew.	
28 П.	Ап. Никавора, мч. Агае.	9 P.	Marcyanny P. M., Jukun.	28 Młodzianków.	
29 В.	Св. 14,000 младенц.	10 W.	Agatona P., Wilhel. B.	29 Tomasz Katuaryjsk. B.	
30 С.	Мч. Анисии и Θεодоры.	11 S.	Higina B. M. i Honoraty.	30 Eugeniusza B.	
31 Ч.	П. Мелания Римлянки.	12 С.	Arkadyusza i Modesta M.	31 Sylwestra P. i Melan. M.	
1 П.	Янв. 1893. Новый Годъ.	13 P.	Weroniki P., Leoncya B.	1 Stycz. 1893 Nowy Rok.	
2 С.	С. Сильвест. папы Рим.	14 S.	Hilarego B. i Feliksa M.	2 Makarego Op. i Eufroz.	
3 В.	Н. пр. Пресв. Пр. Маа.	15 N.	2 по 3 Kr. Imienia Jezus	3 N. по N. R. Daniela M.	
4 П.	Соб. 70 Ап. пр. Феокт.	16 P.	Marcella Pap. M. i Otona	4 Tytusa B. W., Rygoberta	
5 В.	Мч. Θεопемп. и Θεоны.	17 W.	Antoniego Op. i Leonilli.	5 Telesfora Pap. M. i Emil.	
6 С.	Богоявление Господ.	18 S.	Katedry ś. Piotra w Rzy.	6 Trzech Króli.	
7 Ч.	Соб. Св. Иоанна Предт.	19 С.	Henr. B. M., Kanuta Kr.	7 Lucyana i Juliana Męcz.	
8 П.	Пр. Георгия, Григ. и Ил.	20 P.	Fabiana P. M. i Sebast.	8 Seweryna Opata.	
9 С.	Мч. Полевкта, Св. Фил.	21 S.	Agnieszki P. M.	9 Marcyanny P. M. i Jukun.	
10 В.	Н. по Пресв. Св. Григ.	22 N.	3 по 3 Kr. Winc. i Anast.	10 1 по 3 Kr. Agatona P.	
11 П.	Пр. Θεод. Вех, С. Мих.	23 P.	Zaslub. N. M. P. Ildefon. B.	11 Higina B. M. i Honoraty.	
12 В.	Мч. Татяны, С. Саввы.	24 W.	Tymoteusza B. M.	12 Arkadyusza i Modesta M.	
13 С.	В. мч. Ермила, Петра.	25 С.	Nawrócenie ś. Pawła Ap.	13 Weroniki P., Leoncysz.	
4 Ч.	Пр. Отецъ въ Снпаб.	26 С.	Polikarpa B. M. i Pauli.	14 Hilarego B. D. K.	
15 П.	Пр. Павла Фивейскаго.	27 P.	Jana Chryzost. B. W. D. K.	15 Pawła 1-go Pustelnika.	
16 С.	Нокд. чес. вер. Ап. Пет.	28 S.	Flawiana i Leonidyса M.	16 Marcella Pap. i Otona.	
17 В.	Н. Мыт. и Фар. П. Ан.	29 N.	Starozap. Franc. Salez.	17 2 по 3 Kr. Im. Jez. An. Op.	
18 П.	Св. Анастасия Кирилл.	30 P.	Martyny P. M.	18 Kated. ś. Piotra w Rzym.	
19 В.	Прп. Макария Египтян.	31 W.	Piotra Nolaski, Marcelli	19 Henryka B. i Kanuta Kr.	

Odmiany księżyca.

- ☉ Полня д. 2, о г. 3 м. 6 в.
- ☾ Остат. кв. д. 9, о г. 11 м. 53 в.
- ☉ Нów д. 18, о г. 2 м. 53 р.
- ☾ Pierw. кв. д. 25, о г. 7. м. 51. r.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Дня 7 и 14 Szabasy, д. 18 Rozchodesz, czyli 1-шы dzień miesiąca Szwant, д. 21 и 28 Szabasy.

Февраль, ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.	Luty ma dni XXVIII.		Luty. SWIĘTA RZYMS. według starego stylu.
	Dni.	SWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.	
20 С. Дня. Пр. Евфимия Вел.м.	1 S.	†Ignacego B.M. i Brygidy	20 Stycz. Fabiana P. M.
21 Ч. Прп. Макаима яснов.	2 С.	Очyszczzenie N. M. P.	21 Agnieszki P. M.
22 П. Ап. Тимофея, пр. Анаст.	3 P.	Блажежа B. M.	22 Wincentego i Anastazego
23 С. С. м. Климента, Пр. Ген.	4 S.	Ansgarego i Andrzeja B.	23 Zaśi. N. M. P. Ildefonsa.
24 В. п. Влад. сына. Пр. Ксен.	5 N.	Мієсоп. Agaty P. M.	24 Starozap. Tymoteusza.
25 П. Св. Григорія Богосл.	6 P.	Doroty P. M., Sylwana B.	25 Nawrócenie s. Pawła Ap.
26 В. Прп. Ксенофонта.	7 W.	Romualda Opata.	26 Polikarpa B. M. i Pauli.
27 С. Цер. мощей с. Иоан. Злат.	8 S.	Jana z Matty W. i Emilia.	27 Jana Chryzostoma B. W.
28 Ч. Прп. Еврема и Сирвана.	9 С.	Apolonii P. M., Cyryl. Al.	28 Flawiana i Leonidasa M.
29 П. Цер. мощ. С. Игн. Бог.	10 P.	Scholastyki P.	29 Franc. Salez. B.W. D. K.
30 С. Соборъ 3-хъ Святит.	11 S.	Lucyusza B., Saturnina	30 Martyny P. M.
81 В. Н. Мисоп. Кира и Иоан.	12 N.	Zap. Eulalii P. M. i Gaud.	31 Мієсоп. Piotra Nolaski.
1 П. Февраль. Мч. Трифона.	13 P.	Juliana M. i Dobrosława.	1 †Luty. Ignacego B. M.
2 В. Срѣтеніе Господне.	14 W.	Walentego Kapł. M.	2 Очyszczzenie N. M. P.
3 С. Св. Прв. Сумеона Бог.	15 S.	†Popielec. Faust. i Jow.	3 Блажежа B. M.
4 Ч. Пр. Исидора, С. Кирил.	16 С.	†Julianny P. M. i Juliana	4 Ansgarego i Andrzeja B.
5 П. Мч. Агапія и Θεодуліи.	17 P.	†Sylwina B. i Donata M.	5 Agaty P. M.
6 С. Пр. Вукола, мч. Мары.	18 S.	†Symeona B. M. i Maksy.	6 Doroty P. M., Sylwana B.
7 В. Н. Сыроп. Пр. Парен.	19 N.	1 Post. Wstep. Konrad.	7 Zapust. Romualda Op.
8 П. Вел. мч. Θεодора Страт.	20 P.	Eucheryusza i Leona B.	8 Jana z Matty Wyz.
9 В. Мч. Никфора, Маркел.	21 W.	Maksymiana B.	9 Apolonii P. M. i Cyrylla.
10 С. Мч. Харлампія, Порфир.	22 S.	†Kat. św. Piotra w Ant.	10 †Popielec. Scholastyki,
11 Ч. Св. мч. Власія.	23 С.	Piotra Damiana B. D. K.	11 †Lucyusza B. i Saturn.
12 П. Св. Мелетія и Алексія.	24 P.	†Macieja Apost.	12 †Eulalii P. M. i Gauden.
13 С. Пр. Мартиніана и Сим.	25 S.	†Zygfryда B., Tarazyu.	13 †Juliana M. i Dobrosł.
14 В. Н. Правосл. Пр. Кирі.	26 N.	2 Post. Sucha. Aleksan.	14 Wstep. Walentego Kap.
15 П. Ап. Онисима, пр. Евсе.	27 P.	Leandra B. W. i Aleks.	15 Faustyna i Jowity M. M.
16 В. Мч. Панфила, Павла.	28 W.	Romana Op. i Makarego	16 Julianny P. M. i Juliana

Odmiiany księżyca.

- ☉ Pełnia d. 2, o g. 7 m. 51 r.
- ☾ Ostat. kw. d. 8, o g. 9 m. 36 w.
- ☉ Now d. 16, o g. 5 m. 41 w.
- ☾ Pierw. kw. d. 23, o g. 3 m. 38 w.

Święта wyznania Mojżeszowego.

Dnia 4 i 11 Szabasy, d. 17 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Ador, d. 18 i 25 Szabasy.

Мартъ.	Marzec na dni XXXI.	Marzec.
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.	Дни. СВИѢТА КОСЦИОЛА Rzymско-Katolickiego.	СВИѢТА РЫМС. według starego stylu.
17 С. Феер. Вмч. Θεодора Ти.	1 S. †Albina B. i Antonin. M.	17 Luty. †Sylwina B.
18 Ч. Св. Льва папы Рим. Ар.	2 С. Heleny Cesarzowej.	18 Symeona B. M. i Maksy.
19 П. Ап. Архиппа и Филем.	3 P. †Kunegundy Cesarz.	19 †Konrada W. i Mansweta
20 С. Св. Льва еп. Катанск.	4 S. †Kazimierza Król.	20 †Eucheryusza i Leona B
21 В. 2 Н. Пост. Пр. Тимодея	5 N. 3 Post. Глуха. Teofil.	21 Sucha. Maksymiana B.
22 П. Пр. Аванасія, мч. Мавр.	6 P. Wiktora i Wiktoryna.	22 Kat. s. Piot. w An. Pas. B.
23 В. Св. мч. Поликар, Иоан.	7 W. Tomasza z Akwinu W.	23 Piotra Damiana B. D. K.
24 С. 1 и 2 обр. чес. главы Иоа.	8 S. †Jana Bożego i Beaty.	24 †Macieja Apostoła.
25 Ч С. Тарасія патр. Царег.	9 С. Franciszki Wdowy.	25 Zygryda B., Tarazyusza
26 П. ☩ Св. Пореврія еписк.	10 P. ☩ †40 Мęczenników.	26 ☩ †Aleksandra B. M.
27 С. Пр. Проконія доканоп.	11 S. Konstantyna W.	27 †Leandra B. W. i Aleks.
28 В. 3 Н. Пост. Пр. Василия.	12 N. 4 Post. Środop. Grzeg.	28 Глуха. Romana Op.
1 П. Мартъ. Св. мч. Евдокия.	13 P. Nicefora P., Modesty M.	1 Marzec. Albina i Ant. M.
2 В. ☩ Св. мч. Θεодота.	14 W. ☩ Matyldy Kr. Wd.	2 ☩ Heleny Cesarzowej.
3 С. Мч. Евтропий, Клеон	15 S. †Longina M.	3 †Kunegundy Cesarzowej.
4 Ч. Пр. Герасима, мч. Юлія.	16 С. Cyryaka Dyak. Tacyusza	4 Kazimierza Król,
5 П. Мч. Конона, пр. Марка.	17 P. Gertrudy P., Partyka B.	5 †Teofila B.
6 С. Мч. Констант., Аркадія.	18 S. Gabryela Arch. i Cyryl.	6 †Wiktora i Wiktoryna.
7 В. 4 Н. Пост. Св. м. Васил.	19 N. 5 Post. Biała. Józ. Obl.	7 Środop. Tomasza z Akw.
8 П. Пр. Θεофилакта, Дом.	20 P. Wolframa B. i Eufemii.	8 Jana Bożego i Beaty P.
9 В. 40 мч. Севастіянскихъ.	21 W. Benedykta Opata.	9 Franciszki Wd.
10 С. Св. Кодрата, Θεодоры.	22 S. †Boguchwała B., Oktav.	10 †40 Мęczenników.
11 Ч. Св. Евронія патр.	23 С. Katarzyny Kr. Szwedz.	11 Konstantyna W.
12 П. Пр. Θεозана, Св. Григ.	24 P. †7 бол. N. M. P. Marka.	12 †Grzegorza P. D. K.
13 С. Св. Никѳора, мч. Хрис.	25 S. †Zwlast. N. M. P. Ireneu.	13 †Nictora P. i Modesty.
14 В. 5 Н. Пост. Св. Θεогнос.	26 N. 6 Post. Kwiet. Ludgera.	14 Biała. Matyldy Kr. Wd.
15 П. П. Агапий, Св. мч. Алекс.	27 P. †Ruperta B., Aleksandra.	15 Longina M.
16 В. Мч. Савина и Трофима.	28 W. †Sykста Pap. i Dorotusza.	16 Cyryaka Dyak. i Tacya.
17 С. Алексія чех. Возія.	29 S. †Cyrylla Dyakona M.	17 †Gertrudy P., Patryka B.
18 Ч. Св. Кирилла Іерус.	30 С. †Wielki. Kwiryna M.	18 Gabr. Arch. i Cyrylla.
19 П. Мч. Хрисанфа, Дарія.	31 P. †Wielki. Balbiny P.	19 †7 бол. N. M. P. Józ. Obl.

Одмiany księżyca.

- ☾ Pełnia d. 2, o g. 5 m. 26 w.
- ☾ Ostat. kw. d. 10, o g. 6 m. 38 w.
- ☾ Нów d. 18, o g. 5 m. 58 r.
- ☾ Pierw. kw. d. 24, o g. 10 m. 58 r.

Свięта wyznania Mojżeszowego.

Дня 1 Post Estery, d. 2 Purым, d. 3 Szuszan purым, d. 4 i 11 Szabasy, d. 18 Szabas i Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Nison, d. 25 Szabas.

Апрѣль.		Kwiecień ma dni XXX.		Kwiecień.	
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Dni.	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.	ŚWIĘTA RZYMS. według staro-go stylu,	
20 С.	мартъ, Мч. Іоанна.	1 S.	† Wielka. Teodory M.	20 Marzec.	† Wolirama B.
21 В.	Н. Вайй. Пр. Іакова.	2 N.	Wielkanoc. Frnc. & Paul.	21 Kwietnia.	Benedyk. Op.
22 П.	С. мч. Василя, пр. Иса.	3 P.	Wielkanoc. Ryszarda B.	22 † Boguchwała B. i Oktaw.	
23 В.	Пр. Никона, мч. Лидіи.	4 W.	Izydora B. D. K.	23 † Katarzyny Kr. Szwedz.	
24 С.	Пр. Артемона, Іакова.	5 S.	Wincentego Ferreryusza	24 † Marka i Tymoteusza.	
25 Ч.	Вел. Благов. Пр. Бог.	6 С.	Wilhelma Op. i Celestyn.	25 † Wielki. Ireneusza B.	
26 П.	Вел. Соб. Арх. Гавріла.	7 P.	Epifaniasza B. M.	26 † Wielki. Ludgera B.	
27 С.	Вел. Мч. Матроны, Іоан.	8 S.	Dyonizego B.	27 † Wielka. Ruperta B.	
28 В.	Свѣтлое Хрис. Воскр.	9 N.	Przewodn. Maryi Kleof.	28 Wielkanoc. Syksta Pap.	
29 П.	Свѣт. Ап. Марка.	10 P.	Ezechiela Pr. M.	29 Wielkanoc. Cyrylla.	
30 В.	Свѣт. Пр. Іоанна дѣт.	11 W.	Leona Pap. D. K.	30 Kwiryna M. i Anieli Wd.	
31 С.	Св. Ігнатія, Іоу митр.	12 S.	Juliusza P., Damiana W.	31 Balbiny P. i Kornelii M.	
1 Ч.	Апр. Пр. Марія Египт.	13 С.	Hermenegilda Kr. M.	1 Kwiecień. Teodory M.	
2 П.	Пр. Тита, мч. Помкар.	14 P.	Tyburcyusza, Waleryana	2 Franciszka & Paulo W.	
3 С.	Пр. Никиты.	15 S.	Anastazyi i Bazylisy M.	3 Ryszarda Bisk.	
4 В.	Н. Ап. Фомы. Пр. Іоси.	16 N.	2 po W. Grobu Chr. Lam.	4 Przewodnia. Izydora B.	
5 П.	Пр. Платона, Феона.	17 P.	Aniceta P. M.	5 Zwiast. N.M.P. Wincent.	
6 В.	Св. Евтихія патр.	18 W.	Apoloniusza B. M. Bogu.	6 Wilhelma Op. i Celest P.	
7 С.	Св. Георгія, мч. Акили.	19 S.	Hermogenesa M.	7 Epifaniasza B. M.	
8 Ч.	Ап. Продіона, Флегон.	20 С.	Serwiliана i Sulpicyusz.	8 Dyonizego B.	
9 П.	Мч. Вадима.	21 P.	Anzelma B. D. K.	9 Maryi Kleofasowej.	
10 С.	Мч. Максима, Алексан.	22 S.	Sotera i Kaja P. M.	10 Ezechiela Pror. M.	
11 В.	Н. С. женъ Мур. С. Ант.	23 N.	3 po W. Opieki ś. Józefa	11 2 po W. Grobu Chrystus.	
12 П.	Пр. Василя.	24 P.	Fidelisa M. Jerzego.	12 Juliusza P., Damiana W.	
13 В.	Св. мч. Артемона.	25 W.	Marka Ewangelisty.	13 Hermenegilda Kr. M.	
14 С.	Св. Мартина.	26 S.	Marcelina i Kleta P. M.	14 Tyburcyusza i Walerya.	
15 Ч.	Ап. Аретарха, Трофи.	27 С.	Teofila B. i Zitty P.	15 Anastazyi i Bazylisy M.	
16 П.	Мч. Агалия, Ирины.	28 P.	Witalisa M., Pawła od Kr.	16 Lambertа i Optata M.	
17 С.	Св. мч. Сумеона, Зоси.	29 S.	Piotra M., Hugona i Rob.	17 Aniceta P. M.	
18 В.	Н. о Разсл. Пр. Іоанна.	30 N.	4 po W. Katarzyny Sen.	18 3 po W. Opieki ś. Józefa.	

Одмiany księżyca.

- ☉ Пелня d. 1, o g. 8 m. 43 r.
- ☾ Остат. kw. d. 9, o g. 1 m. 10 w.
- ☉ Нów d. 16, o g. 3 m. 59 w.
- ☾ Pierw. kw. d. 23, o g. 6 m. 51 w.

Święта wyznania Mojżeszowego.

Дня 1 і 2 pierwsze uroczyste дние Wielkiejnocy (Pesach), d. 3, 4, 5 і 6 wolne święta (Chalhamoed), d. 7 і 8 ostatnie św. uroczyste Wielkiejnocy, d. 15 Szabas, d. 17 Rozchodesz, czyli 1-szy dzień miesiąca Ijor, d. 22 і 29 Szabasy

Май.		Maj ma dni XXXI.		Maj.	
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Дни.	СВІЯТА КОСЦІОЛА Rzymско-Katolickiego.	СВІЯТА РЫМС. według starego stylu.	
19 П.	Ап. Св. Іоанна, Георг.	1 P.	Filipa i Jakóba Ap.	19	Kwiec. Hermogenesa M.
20 В.	Пр. Феод. Трих., Анаст.	2 W.	Zygmunta Króla M.	20	Serwiliana i Sulpic. M.
21 С.	Дрепол. М. Феодора.	3 S.	Znal. Krz. ś. Aleksandra.	21	Anzelma B. D. K.
22 Ч.	Мч. Климента, Луки.	4 С.	Floryana M., Moniki Wd.	22	Sotera i Kaja P. M.
23 П.	Вел. мч. Георгия побѣд.	5 P.	Piusa V Pap.	23	Wojciecha B. M., Jerzego
24 С.	Мч. Саввы и Елисаветы	6 S.	Jana Ap. i Ew. w Oleju.	24	Fidelisa M.
25 В.	Н. о Самар. Ап. Марка.	7 N.	5 po W. Domicelli i Euf.	25	4 po W. Marka Ewang.
26 П.	С. м. Василия, Св. Стеф.	8 P.	†Stanisława. Bisk. M.	26	Marcelina i Kleta P. M.
27 В.	С. мч. Симеона ср. Госп.	9 W.	†Grzegorza Naz. B. D. K.	27	Teofila B. i Zitty P.
28 С.	Св. Максима, С. Кирил.	10 S.	†Izydora Oracza, Ant. B.	28	Wital, M., Pawła od Krz.
29 Ч.	Св. 9 мч. въ Киє., Мемн.	11 С.	Wniebowstap Pańsk.	29	Piotra M. i Hugona.
30 П.	Ап. Іакова, Св. Никиты	12 P.	Pankracego i Nereusz. M.	30	Katarzyny Seneńskiej P.
1 С.	Май. Пр. Іереміа.	13 S.	Serwacego Bisk.	1	Maj. Filipa i Jakóba Ap.
2 В.	Н. о Слѣп. С. Аванасія	14 N.	6 po W. N. M. P. Łask.	25	po W. Zygmunta Kr. M.
3 П.	Мч. Тимофея и Мавры.	15 P.	Zofi Wd. i Kassysusza.	3	†Znal. Krzyża ś. Aleksan.
4 В.	Мч. Пелагія.	16 W.	Jana Nepomucena M.	4	†Floryana M., Moniki Wd.
5 С.	В. мч. Иривны.	17 S.	Paschalisa Wyzn.	5	†Piusa V Pap.
6 Ч.	☩ Возн. Гос. Св. Іова.	18 С.	☩ Feliksa Kap., Eryka.	6	☩ Wnieb. Pañ. Jana Ap.
7 П.	Мч. Акакія.	19 P.	Piotra Celest. P. i Iwona.	7	Domicelli i Eufroz. P. M.
8 С.	Ап. и Ев. Іоанна Богос.	20 S.	Bernarda Seneńsk. W.	8	Stanisława B. M.
9 В.	Н. С. От. Пер. мощ. С. Ник.	21 N.	Zesł. Ducha Ś. Donata.	9	6 po W. N. M. P. Łask.
10 П.	Ап. Симеона Зидота.	22 P.	Св. Іулія P. M.	10	Izydora Oracza, Antonin.
11 В.	Св. Кир. и Мер. Слав. уч.	23 W.	Dezyderyusza B. M.	11	Mamerta B., Maksyma.
12 С.	С. Епифанія и Германа	24 S.	†Joanny, Afry i Zuzan.	12	Pankracego i Nereusza.
13 Ч.	Мч. Александ. Ганкер.	25 С.	Grzegorza VII P. i Urb.	13	Serwacego B.
14 П.	Мч. Исидора, Максима	26 P.	†Filipa Nereusza W.	14	Bonifacego M., Justyny.
15 С.	☩ Прп. Шахомія Бел.	27 S.	☩ †Magdaleny de Pазis.	15	☩ Zofi Wd., Kassysusza.
16 В.	Пятид. Д. Св. Тройцы	28 N.	Тройця Св. Germ. i Aug.	16	Zesłanie Ducha Св.
17 П.	День С. Духа. С. Стеф.	29 P.	Teodozyi M., Maksyma.	17	Св. Іулія P. M.
18 В.	Мч. Феодота, Алексан.	30 W.	Feliksa P. M., Ferdynan.	18	Feliksa Kapł., Eryka Kr.
19 С.	Св. мч. Патрикія, Іоан.	31 S.	Anieli i Petroneli P.	19	†Piotra Celes. P. i Iwona

Odmiany księżyca.

- ☾ Pełnia d. 1, o g. 0 m. 45 r.
- ☾ Ostat. kw. d. 9, o g. 3 m. 49 r.
- ☾ Nów d. 16, o g. 12 m. 11 r.
- ☾ Pierw. kw. d. 22, o g. 4 m. 16 w.
- ☾ Pełnia d. 30, o g. 4 m. 47 r.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 6 Szabas, d. 16 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Siwon; d. 13 i 20 Szabasy; d. 21 i 22 Szewuos (Zielone Św.) pamiątka odebrania 10 przykazań Bożych na górze Synai — święta uroczyste; d. 27 Szabas.

Юль.		Czerwiec ma dni XXX.		Czerwiec.	
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Дни.	СВІАТА КОСЦІОЛА Rzymsko-Katolickiego.	СВІАТА RZYMS. według starego stylu.	
20 Ч.	Май. Пер. мош. Алек. м.	1 С.	Boże Ciało. Fortunata.	20 Maj.	Bernarda Seneńsk.
21 П.	Цар. Констан. и Елены	2 P.	Blandyny M., Erazma B.	21 †	Donata i Wiktora M.
22 С.	мч. Василиска.	3 S.	Klotyldy Kr. i Pauli P.	22 †	Julii P. M. i Heleny P.
23 В.	И. Вѣхъ Свят. Михаѣ.	4 N.	3 по Sw. Optata B.	23	Trójcy Sw. Dezyderyu.
24 П.	Пр. Сумеона и Никиты	5 P.	Bonifacego B. M., Zenaj.	24	Joanny, Afry i Zuzanny.
25 В.	3 обрѣт. гд. Иоан. Пред.	6 W.	Norberta i Klaudyusza.	25	Grzegorza VIII Pap.
26 С.	Ап. Карпа и Алѣя.	7 S.	Roberta Op., Sabiniana.	26	Filipa Nereusza W.
27 Ч.	Св. мч. Ферационта.	8 С.	Maksymina i Modarda.	27	Boże Ciało. Magdal. de P.
28 П.	Св. Никиты.	9 P.	Ser. Jez. Pryma i Felic.	28	Germana i Augustyna B.
29 С.	Мч. Θεοδοσίа.	10 S.	Małgorzaty Kr. Szkock.	29	Teodozyi M., Maks. B.
30 В.	И. 2 по Шт. Пр. Исаак.	11 N.	3 по Sw. Barnaby Ap.	30	2 по Sw. Feliksa P. M.
31 П.	Ап. Ерма, мч. Ермія.	12 P.	Onufrego Pust., Antoniny	31	Anieli i Petroneli P.
1 В.	Юль. Мч. Іустина.	13 W.	Antoniego z Padwy W.	1	Czerw. Fortun. i Prokula
2 С.	Св. Никифора патр.	14 S.	Bazylego Wielk. B. D. K.	2	Blandyny M., Erazma B.
3 Ч.	Мч. Клавдія и Павла.	15 С.	Wita i Modesta M.	3	Klotyldy Kr. i Pauli P.
4 П.	Св. Митрофана патр.	16 P.	Benona B., Justyny M.	4	Serca Jez. Optata B.
5 С.	Св. Доросія, Конс. мит.	17 S.	Marcyana M.	5	Bonifacego B. M.
6 В.	И. 3. Пр. Иларіона, Оек.	18 N.	4 по Sw. Marka i Marcel.	6	3 по Sw. Norberta B.
7 П.	Мч. Θεодота, Марія.	19 P.	Gerwazego i Protaz. M.	7	Roberta Op. i Sabiniana
8 В.	В. мч. Θεодора, Св. Евр.	20 W.	Sylweryusza P. M.	8	Maksymina i Modarda B.
9 С.	Св. Кирілла, оп. Алекс.	21 S.	Alojzego Gonzagi, Rufin.	9	Pryma i Felicyana M.
10 Ч.	С. мч. Тимофея, мч. Алек.	22 С.	Paulina B., Flawiusza M.	10	Małgorzaty Kr. Szkoc.
11 П.	Ап. Варооломея и Вары.	23 P.	Agryпiny P. M., Zenona.	11	Barnaby Ap., Fortun. M.
12 С.	С. Онуерія Вел., Петра Ав.	24 S.	Narozden. s. Jana Chrz.	12	Onufrego Pust., Antoniny
13 В.	И. 4. П. Иоанна, Аниа.	25 N.	5 по Sw. Prospera B.	13	4 по Sw. Anton. z Padwy
14 П.	Прор. Елїсеу, Мев. пат.	26 P.	Jana i Pawła M.	14	Bazylego Wielk. B. D. K.
15 В.	Прор. Амоса, Иоан. мит.	27 W.	Władysława Kr. Weg.	15	Wita i Modesta Мѣч
16 С.	Св. Тихона.	28 S.	Ireneusza B. M., Leona.	16	Benona B. i Justyny M.
17 Ч.	Мч. Мануїла, Савела.	29 С.	Piotra i Pawła Apost.	17	Marcyana M.
18 П.	Мч. Десятія, Ипатія.	30 P.	Lucyny P. i Emilianny.	18	Marka i Marcellina M.

Odmiany księżyca.

- ☾ Ostat. kw. d. 7, o g. 3 m. 8 w.
- ☉ Nów d. 14, o g. 7 m. 16 r.
- ☽ Pierw. kw. d. 21, o g. 4 m. 2 r.
- ☾ Połnia d. 25, o g. 7 m. 50 r.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 3 i 10 Szabasy; d. 15 Rozcho-desz czyli 1-szy dzień miesiąca Tamuz; d. 17 i 24 Szabasy.

Июль.	Lipiec na dni XXXI.	Lipiec.
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.	Дни. СЪИЪТА КОСЦИОЛА Rzymско-Katolickiego.	СЪИЪТА РЫМС. według starego stylu.
19 С. <i>Июль</i> . Ап. Иуды бр. Гос.	1 S. Teodoryka Kapł.	19 Czer. Gerwaz, i Prot. M.
20 В Н. 5. Мч. Асана, кн. Гл.	2 N. 6 по Св. N. Krwi P. J. Ch.	20 5 по Св. Sylweryusza P.
21 П. Св. мч. Терентія.	3 P. Heliodora i Anatoliusza.	21 Alojzego Gonz. Rufina M.
22 В. Мч. Евсевія, мч. Гахак.	4 W. Józefa Kalasantego.	22 Paulina B., Flawiusza M.
23 С. Мч. Агриппина.	5 S. Cyrylla i Metodego B.	23 Agrypiny P. i Zenona.
24 Ч. <i>Рожд. Св. Иоанна Пред.</i>	6 C. Dominiki P. M. Izajasza.	24 Narodz. ś. Jana Chrzc.
25 П. Пр. мч. Февронія.	7 P. Apoloniusza i Odoną B.	25 Prospera B. i Adelberta.
26 С. Св. Давида.	8 S. Elżbiety Kr. Wd., Kiliána	26 Jana i Pawła Męcz.
27 В. Н. 6. Пр. Сампсона стр.	9 N. 7 по Св. Jana z Dukli.	27 6 по Св. Владысл. Króla
28 П. Св. Кара и Иоанна безе.	10 P. 7 braci męcz. synów Felic.	28 Ireneusza B. M. Leona H.
29 В. Св. Ап. Петра и Павла	11 W. Sabina W. i Pelagii M.	29 Piotra i Pawła Apost.
30 С. Соборъ 12 Апостоловъ.	12 S. Jana Gwalberta Op.	30 Lucyny P. i Emiliany.
1 Ч. <i>Июль</i> . Св. Космъ. и Дам.	13 C. Młgorzaty P. M. Anaki.	1 Lipiec Teodoryka Kapł.
2 П. Полож. Ризы Прес. Бог.	14 P. Bonawentury P. W. D. K.	2 Nawiedzenie N. M. P.
3 С. Мч. Іакинфа, Анатолиа.	15 S. Henryka Ces., Rozest. Ap.	3 Heliodora i Anatoliusza.
4 В. Н. 7. Св. Андрея Крит.	16 N. 8 по Св. N. M. P. Szkapl.	4 7 по Св. N. Krwi P. J. Ch.
5 П. Пр. Асан, Об. м. Сер. P.	17 P. Aleksego W.	5 Cyrylla i Metodego B.
6 В. Пр. Сисоя, вел. м. Лукія	18 W. Szymona z Lip. i Kam. W.	6 Dominiki P. M., Izajasza.
7 С. Прп. Фомы и Акакія.	19 S. Wincentego & Paulo W.	7 Apoloniusza i Odoną B.
8 Ч. <i>Коз. Ин. Боис. Мат.</i>	20 C. Czesława W., Eliasza Pr.	8 Elżbiety Kr. Wd., Kiliána
9 П. С. мч. Панкратія, Кири.	21 P. Praksedy P., Daniela Pr.	9 Weron. P., Anatolii P. M.
10 С. <i>Пол. Ризы Гос. въ Мос.</i>	22 S. Maryi Magdaleny.	10 7 braci męcz. synów Felic.
11 В. Н. 8. Св. Ольги кн.	23 N. 9 по Св. Apolinarego B.	11 8 по Св. Jana z Dukli.
12 П. Мч. Прокла, Θεодора.	24 P. Krystyny P. M., Wincent.	12 Jana Gwalberta Op.
13 В. Арх. Гавриила, пр. Стеф.	25 W. Jakóba Ap. i Krzysztofa.	13 Młgorzaty P. M., Anaki.
14 С. Ап. Акилы, пр. Онисим.	26 S. Anny Matki N. M. P.	14 Bonawentury P. W. D. K.
15 Ч. Мч. Кврика и Лулты.	27 C. Natalii M., Pantaleona M.	15 Henr. Ces. Rozest. Ap.
16 П. С. мч. Аонногена, Лукия.	28 P. Innocentego P. M., Celsa	16 N. M. P. S z k a p l e r a.
17 С. Вел. мч. Мартина.	29 S. Marty i Serafiny.	17 Aleksego Wyz.
18 В. Н. 9. Мч. Емилиана.	30 N. 10 по Св. Kunegun. Kr.	18 9 по Св. Szymona z Lip.
19 П. Пр. Марини и кн. Ром.	31 P. Ignacego Lojoli i Heleny	19 Wincentego & Paulo W.

Odmiany księżyca.

- ☾ Ostat kw. d. 6, o g. 12 m. 31 w.
- ☉ Нów d. 13, o g. 2 m. 12 w.
- ☾ Pierw. kw. d. 20, o g. 6 m. 27 w.
- ☉ Pełnia d. 28, o g. 9 m. 27 w.

Święta wyznania Mojżeszowego.

Дня 1 Szabas, d. 2 Post Szaweusor betamuz na pamiętkę oblężenia Jerozolimy, d. 8 Szabas, d. 14 Rozehodesz, czyli 1-szy dzień miesiąca Aw, d. 15 i 22 Szabasy, d. 23 Post na pamiętkę zburzenia świątyni w Jerozolimie, d. 29 Szabas.

Августъ.		Sierpień ma dni XXXI.		Sierpień.
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Dni.	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.	ŚWIĘTA RZYMS. według starego stylu,
20 В.	Иоанн. св. прор. Иакин.	1 W	Piotra Ap. w Okowach.	20 Lipiec, Czesława W.
21 С.	Пр. Симеона, Иоанн.	2 S.	N. M. P. Aniel., Alfonsa.	21 Praksedy P., Daniela Pr.
22 Ч.	С. Муром, Марию Мар.	3 С.	☪ Znalezenie ś. Szczep.	22 ☪ Maryi Magdaleny.
23 П.	Мч. Трофима, С. м. Апол.	4 P.	Dominika W., Arystarcha	23 Apolinarego B. M.
24 С.	Мч. Христ. кнз. Бориса.	5 S.	N. M. P. Snież. Afry M.	24 Krystyny P. M., Wincent.
25 В.	Н. 10. Успен. св. Анны.	6 N.	11 po Sw. Przemien. Pań.	25 10 po Sw. Kunegundy ś.
26 П.	Евпракеи, св. мч. Ерм.	7 P.	Kajetana W. i Donata B.	26 A n n y Matki N. M. P.
27 В.	Св. мч. Панталеймона.	8 W	Cyryака i Larga M.	27 Natalii M. i Pantaleona.
28 С.	Ап. Прохора, Никанора	9 S.	Romana M., Marcelliana.	28 Innocentego P. M., Celsa.
29 Ч.	Мч. Каллиника, Сераф.	10 С.	Wawrzyńca M., Pauli P.	29 Marty P. i Serafiny.
30 П.	Ап. Силы и Силуана.	11 P.	Zuzanny M. i Dygny P.	30 Jnlitty i Donatylli M.
31 С.	Пр. Евдокима, Луиты.	12 S.	Klary P., Aniceta M.	31 Ignacego Lojoli i Heleny
1 В.	Авг. Н. 11. Пр. др. Кр. Г.	13 N.	12 po Sw. Hipol. i Kas.	1 Sierp. 11 po Sw. Piotra.
2 П.	Пер. мощ. Стефана.	14 P.	†Euzebiusza Kapł. M.	2 N.M.P. Anielsk. Alfonsa.
3 В.	Пр. Исаакія и Ант. Рим.	15 W	Wniebowzięcie N.M.P.	3 Znalez. ś. Szczepana M.
4 С.	Св. 7 отроковъ въ Ефес	16 S.	Rocha Wyz.	4 Dominika W., Arystar.
5 Ч.	Мч. Евстигия, Кандид.	17 С.	Mirona i Pawła Мęcz.	5 N. M. P. Snieżnej.
6 П.	Преображеніе Госпо.	18 P.	Agapita Мęcz.	6 P r z e m i e n. P a Ń s k.
7 С.	Пр. мч. Деметія и Пим.	19 S.	Rufina i Maryana W.	7 Kajetana W. i Donata B.
8 В.	Н. 12. Св. Емилиана.	20 N.	13 po Sw. Jacka W. Ber.	8 12 po Sw. Cyryака i Lar.
9 П.	Ап. Матѳія, мч. Алексія	21 P.	Joanny Fremiot Wd.	9 Romana M., Marcelliana.
10 В.	Мч. Лаврентія и Агап.	22 W	Symforyана и Tymot. M.	10 Wawrzyńca M., Pauli P.
11 С.	Пр. Θεοδора и Максим.	23 S.	Filipa Benicyusza W.	11 Zuzanny M. i Dygny P.
12 Ч.	Мч. Фотія, Памфида.	24 С.	Bartłomieja Ap.	12 Klary P. i Aniceta M.
13 П.	Пр. Максима исп.	25 P.	Ludwika Króla.	13 Hipolita i Kasyana M.
14 С.	Пр. Михея, пр. Θεодос.	26 S.	Zefiryна i Ireneusza M.	14 †Euzebiusza Kapł. M.
15 В.	Н. 13. Успеніе Пр. Бог.	27 N.	14 po Sw. Przen. rel. ś. Ка.	15 13 po Sw. Wnieb. N.M.P.
16 П.	Пер. Нер. Об Исуса Хр.	28 P.	Augustyna B. W. D. K	16 Rocha Wyz.
17 В.	Мч. Мирона.	29 W	Ściгце gł. ś. Jana Chrzc.	17 Mirona i Pawła Мęcz.
18 С.	Мч. Флора и Лавра,	30 S.	Rózy Limańskiej P.	18 Agapita Мęcz.
19 Ч.	Мч. Андрея Страт.	31 С.	Rajmunda W. i Bożyдара	19 Rufina i Maryana W.

Одмiany księżyca.

- ☾ Остат. кв. д. 5, о г. 5 м. 48 р.
- ☉ Нów д. 11, о г. 10 м. 12 в.
- ☾ Pierw. кв. д. 19, о г. 11 м. 12 р.
- ☼ Pелньа д. 27, о г. 10 м. 7 р.

Święта wyznania Mojżeszowego.

Dnia 5 i 12 Szabasy, d. 3 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Eluł, d. 19 i 26 Szabasy.

Сентябрь.		Wrzesień ma dni XXX.		Wrzesień.	
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.		ŚWIĘTA RZYMS. według starego stylu.	
		Dni.			
20 П.	Августъ, Прор. Самуила	1 P.	Idziego Op. i Radosława.	20 Sierp.	Bernarda Op.
21 С.	Ап. Фаддея, мч. Вассы.	2 S.	Stefana Króla Węg.	21 Joanny	Fremiot Wd.
22 В.	Н. 14. Мч. Агаѳоника.	3 N.	15 по Śв. Pocięs. N. M. P.	22 14 по Śв. Śв.	Jacka.
23 П.	Пр. Евтхія, Флорент.	4 P.	Rozalii i Róży P. P.	23 Filipa	Benicyusza W.
24 В.	Пр. Георгія.	5 W.	Wawrzyńca i Justyna. B.	24 Bartłomieja	Apos.
25 С.	Ап. Варооломея и Тита	6 S.	Zacharyusza Пророка.	25 Ludwika	Króla.
26 Ч.	Мч. Адриана и Наталія	7 С.	†Reginy P. M. i Sozanta	26 Zefрына	i Ireneusza M.
27 П.	Прп. Пимена и Саввы.	8 P.	Narodzenie N. M. P.	27 Przen. rel. ś.	Kazimierza.
28 С.	Пр. Моусея, Мур. и Сав.	9 S.	Sergiusza P. W., Gorgon.	28 Augustyna	B. W. D. K.
29 В.	Н. 15. Усѣв. Гл. Іоа. Пр.	10 N.	16 по Śв. Imienia N. M. P.	29 15 по Śв. Poc.	N. M. P.
30 П.	☩ Пер. мощ. кн. Ал. Не.	11 P.	☩ Prota i Jacka M.	30 ☩ Róży	Limańskiej.
31 В.	Пол. Понса Пресв. Бог.	12 W.	Gwidona W. i Hieronida.	31 Rajmunda	W. i Bozydara
1 С.	Сент. Пр. Сумеона.	13 S.	Maurylusza B. Eugenii P.	1 Wrzesień.	Idziego Op.
2 Ч.	Мч. Мааманта.	14 С.	Podwyższenie Krzyża ś.	2 Stefana	Kr. Węg.
3 П.	Пр. Θεоктета.	15 P.	Nikodema Kapł. M.	3 Bronslawy	P., Szym. Słu.
4 С.	Св. Вавилы.	16 S.	Cypryana D. i Eufemii.	4 Rozalii	i Róży P. P.
5 В.	Н. 16. Пр. вд. Захарія.	17 N.	17 по Śв. N. M. P. Boles.	5 16 по Śв.	Joachima W.
6 П.	Восп. чуда архие. Мих.	18 P.	Józefa z Kopertynu.	6 Zacharyusza	Прор.
7 В.	Ап. Онисефора, Созон.	19 W.	Januaryusza B. M.	7 †Reginy	P. M. i Sozonta.
8 С.	Рождение Пр. Бог.	20 S.	†Eustachiusza M.	8 Narodzenie	N. M. P.
9 Ч.	С. Прв. Богоот. Іоакима	21 С.	Mateusza Ap. i Ewang.	9 Sergiusza	P. W., Gorgon.
10 П.	Мч. Минодоры, Аппол.	22 P.	†Maurycego M., Dygny.	10 Mikolaja	z Tolentyну W.
11 С.	Пр. Θεодора и Димит	23 S.	†Tekli P. M.	11 Prota	i Jacka Męcz.
12 В.	Н. 17. Св. мч. Автонома	24 N.	(8 по Śв. Ladysl. z Giel.	12 17 по Śв.	Imienia N. M. P.
13 П.	Обя. Хр. Воскр. въ Іер.	25 P.	Aurelii P., Firmina B.	13 Maurylusza	B. i Eugenii
14 В.	Воздв. Чес. Крес. Гос.	26 W.	Cypryana i Justyny P.	14 Podwyższenie	Krzyża ś.
15 С.	Мч. Пикиты.	27 S.	Hiltrudy P., Koż. i Dam.	15 †Nikodema	Kapł. M.
16 Ч.	Вид. Евфимія, Людмила.	28 С.	Waclawa Kr. Cz. M.	16 Cypryana	B. M., Eufemii.
17 П.	Мч. Соєіа, Вѣры, Над.	29 P.	Michala Archanioła.	17 † 5 blizn.	śв. Franciszka.
18 С.	Пр. Евменія	30 S.	Hieronima W. D. K.	18 Józefa	z Kopertynu.

Odmiany księżycy.

- ☾ Ostat. kw. d. 3, o g. 11 m. 6 r.
- ☾ Nów d. 10, o g. 8 m. 29 r.
- ☾ Pierw. kw. d. 18, o g. 5 m. 43 r.
- ☾ Pełnia d. 25, o g. 9 m. 48 w.

Święta wznania Mojżeszowego.

Dnia 2 i 9 Szabasy, d. 11 Rozszaszane czyli Nowy Rok 5654 i 1-szy dzień miesiąca Tisri, d. 12 drugi dzień Rozszaszane (święta uroczyste), d. 13 Post Godalle, d. 16 Szabas, d. 20 Jem-Kipur czyli dzień odpuszczenia (post i święto uroczyste), d. 23 Szabas, d. 25 i 26 pierwsze dnie uroc. św. Sukos czyli (szafasów), d. 27, 28 i 29 Chahameed (wolne święta), d. 30 Szabas Chahameed.

Октябрь.		Paździer ma dni XXXI.		Październik.
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Dni.	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.	ŚWIĘTA RZYMS. według starego stylu.
19 В.	Сент. Н. 18. мч. Трофи.	1 N.	19 по Sw. N. M. P. Róż.	19 Wrz. 18 по Sw. N. M. P.
20 П.	Вед. мч. Евстагия.	2 P.	Аниолów Stróż., Geryna.	20 Eustachiusza M. [Boles.
21 В.	Ап. Кожрате, С. Дамит.	3 W.	Kandyda i Ewalda M.	21 Mateusza Apost. i Ewan.
22 С.	Св. мч. Фоки, пр. Иона.	4 S.	Franciszka Serafic. W.	22 Manrycego M., Dygny.
23 Ч.	Зач. Иоанна Предт.	5 С.	Placyda i Donata Мęcz.	23 Tekli P. M.
24 П.	Первомуч. Фекаы.	6 P.	Brunona W.	24 N. M. P. od wykup. niew.
25 С.	Пр. Елпр., пр. Сер. Рад.	7 S.	Marka P. M., Justyny P.	25 Aurelii P., Firmina B. M.
26 В.	Н. 19. С. Ап. и Ев. Иоан. Бо.	8 N.	20 по Sw. Wincen. Kadł.	26 19 по Sw. Ładysł. z Giel.
27 П.	Мч. Каллистрата, Игн.	9 P.	Bogdana Op., Dyoniz. B.	27 Hiltruda P., Koż. i Dam.
28 В.	Еп. Харитина, мч. Алек.	10 W.	Franciszka Borg. W.	23 Waclawa Kr. Cz. M.
29 С.	Пр. Кирі:ка, Феосана	11 S.	Placydy i Zenaidy P.	29 Michała Archanioła.
30 Ч.	Св. мч. Григ., Св. Мих.	12 С.	Maksymiliana B., Seraf.	30 Hieronima W. D. K.
1 П.	Ожт. Покр. Пр. Бог.	13 P.	Edwarda Kr.	1 Paźdz. Remigiusza B.
2 С.	Св. мч. Кипріана.	14 S.	Kaliksta P. M. i Ewarys	2 Аниолów Stróż., Geryna.
3 В.	Н. 20. Св. мч. Дионисіа.	15 N.	21 по Sw. Jadwиги Wd.	3 20 по Sw. N. M. P. Róż.
4 П.	Св. мч. Ерооея, Гурия.	16 P.	Małtyniana i Saturniana	4 Franciszka Serafic. W.
5 В.	Мч. Харитына, Петра.	17 W.	Wiktora B. i Malgorzaty	5 Placyda i Donata Мęcz.
6 С.	Апост. Фомы.	18 S.	Łukasza Ew., Justa M.	6 Brunona W.
7 Ч.	Мч. Сергія и Гакха.	19 С.	Piotra z Alkantary W.	7 Marka P. M., Just. P. M.
8 П.	Пр. Пелагія, Таисіа.	20 P.	Ireny, Marty i Sauti P. M.	8 Birgitty Wd., Pelagii.
9 С.	Ап. Іакова.	21 S.	Urszuli P. M., Hillaryona	9 Bogdana Op. Dyon. B. M.
10 В.	Н. 21. Мч. Евлампіа.	22 N.	22 по Sw. Jana Kantego	10 21 по Sw. Wincen. Kadł.
11 П.	Ап. Фидиппа.	23 P.	Jana Kapistrana W.	11 Placydy i Zenaidy P. P.
12 В.	Космы и Амвлодіа.	24 W.	Rafała Arch. Feliksa M.	12 Maksymiliana B., Serap.
13 С.	Мч. Кирпа, Флорентія.	25 S.	Kryspina i Kryspiniana.	13 Edwarda Kr.
14 Ч.	Пр. Назарія и Параск.	26 С.	Ewarыста P. M., Lucyana	14 Kaliksta P. M. i Ewarys.
15 П.	Пр. Евемія, Лукіана.	27 P.	Sabiny P. M., Frumenc.	15 Jadwиги Wd. i Teresy P.
16 С.	Пр. Ловгіна соця.	28 S.	Szymona i Tadeusza Ap.	16 Martyn. i Saturiana M.
17 В.	Ср. Н. 22. Прор. Осія.	29 N.	23 по Sw. Narcыза B.	17 22 по Sw. Wiktora B.
18 П.	Ап. и Еванг. Луки.	30 P.	Germana i Serapiona B.	18 Łukasza Ew., Justa M.
19 В.	Прор. Іоуля, мч. Іоанна	31 W.	†Wolfganga B., Lueylli.	19 Piotra z Alkantary W.

Одманы księżyca.

- ☾ Остат. кв. д. 2, о г. 4 м. 44 в.
- ☉ Нów д. 9, о г. 9 м. 52 в.
- ☾ Pierw. кв. д. 18, о г. 0 м. 45 р.
- ☼ Pełnia д. 25, о г. 8 м. 52 р.
- ☾ Остат. кв. д. 31, о г. 12 м. 2 р.

Święта wyznania Mojżeszowego.

Dnia 1 Hozzane rabe czyli święto palmowe, d. 2 Szmyny Aceres (św. uroczyście), d. 3 Szymchas Tore, ostatnie uroczyste święto szafasów, d. 7 Szabas, d. 11 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Marcheszwon, d. 14, 21 i 28 Szabasy

Ноябрь.		Listopad ma dni XXX.		Listopad.	
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Дни.	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.	ŚWIĘTA RZYMS. według starego stylu.	
20 С. <i>Окт.</i> Вел. мч. Артемий.		1 S.	Wszystkich św. Cezar.	20	Paździer. Ireny, Marty.
21 Ч. Пр. Иларіона, мч. Дасій.		2 С.	Dz. Zadzuszny. Jerzeg.	21	Urszuli P. M., Hilar. Op.
22 П. Казанскія Ик. Б. М.		3 P.	Huberta B., Sylwii Mat.	22	Korduli i Alodyi P. M.
23 С. Ап. Іакова бр. Господ.		4 S.	Karola Borom. B. W.	23	Jana Kapistrana W.
24 В. Н. 23. Мч. Аребы.		5 N.	24 по Śв. Zachar. i Elż.	24 23 по	Śв. Jana Kantego
25 П. Мч. Маркіана и Мартир.		6 P.	Leonarda W., Feliksa.	25	Kryspina i Kryspiniana.
26 В. Вел. мч. Димитрія Солу.		7 W.	Nikandra M., Karyny M.	26	Ewarыста P. M., Lucyana.
27 С. Мч. Нестора, Капитол.		8 S.	Godfryda i Maura B.	27	Sabiny P. M., Frumenc.
28 Ч. Мч. Терентія, Параскев.		9 С.	Teodora i Oresta Мęcz.	28	Szymона i Tadeusza Ap.
29 П. Пр. мч. Анастасій, Авр.		10 P.	Andrzeja z Awelinu W.	29	Narcыsa B., Euzebii P.
30 С. Мч. Зиновія, Зиновія.		11 S.	Marcina B. W.	30	Germana i Serapiona B.
31 В. Н. 24. Ап. Стахія, Ампл.		12 N.	25 по Śв. Опеки N. M. P.	31 24 по	Śв. Wolfganga B.
1 П. <i>Нояб.</i> С. безс. Кос. и Дам.		13 P.	Dydaka W., Zebiny M.	1	List. Wszystkich św.
2 В. Мч. Акиндина, Маркіа.		14 W.	Serapiona M. Jukunda B.	2	Dzień Zad. Jerzego B.
3 С. Мч. Акепсима, Іосифа.		15 S.	Leopolda W., Gertrudy P.	3	Huberta B., Sylwii Mat.
4 Ч. Св. прп. Іоанникия.		16 С.	Edmunda B., Rufina M.	4	Karola Borom. B. W.
5 П. Мч. Галактіона, с. Григ.		17 P.	Salomei P., Grzeg. Cudot.	5	Zacharyasza i Elż. małz.
6 С. Пр. Павла, исп. Луки.		18 S.	Odonа Op.	6	Leonarda W., Feliksa.
7 В. Н. 25. Мч. Іерона.		19 N.	26 по Śв. Stanisł. Kost.	7 25 по	Śв. Опеки N. M. P.
8 П. Соб. Архист. Михаїла.		20 P.	Feliksa Walezusza W.	8	Godfryda i Maura B.
9 В. Мч. Овисифора, Порфи.		21 W.	Ofiarowanie N. M. P.	9	Teodora i Oresta Мęcz.
10 С. Ап. Олимп, Родіона.		22 S.	Cecylii P. M., Marka M.	10	Andrzeja z Awelinu W.
11 Ч. Вел. мч. Мины, Виктор.		23 С.	Klemensa P. M., Felicyty	11	Marcina B. W.
12 П. Іоанна милостив, Нила.		24 P.	Jana od Krzyża W.	12	5-ciu braci Мęcz.
13 С. Св. Іоанна Златоуста.		25 S.	Katarzyny P. M., Erazma	13	Dydaka W., Zebiny M.
14 В. Н. 26. Ап. Филиппа.		26 N.	27 по Śв. Piotra Alek.	14 26 по	Śв. Stanisł. Kos.
15 П. Мч. Гурія, Самона.		27 P.	Wirgiliusza B. W., Bazyl.	15	Leopolda W., Gertrudy P.
16 В. Ап. и Еванг. Маттея.		28 W.	Mansweta B. M. i Rufina M.	16	Edmunda B., Rufina M.
17 С. Св. Григорія Неокесар.		29 S.	Saturnina i Filemona M.	17	Salomei P., Grzegorza.
18 Ч. Мч. Платона и Романа.		30 С.	Andrzeja Ap., Justyny.	18	Odonа Op.

Одміаны ксьёжыца.

- Нów d. 8, o g. 2 m. 21 w.
- Pierw. kw. d. 16, o g. 7 m. 9 w.
- Pełnia d. 23, o g. 7 m. 33 w.
- Ostat. kw. d. 30, o g. 10 m. 32 r.

Święта wyznania Mojżeszowego.

Дня 4 Szabas, d. 10 Rozehodesz czyli 1-шы dzień miesiąca Kislew, d. 11, 18 i 25 Szabasy.

Декабрь.		Grudzień ma dni XXXI.		Grudzień.	
ПРАВОСЛАВНЫЙ Календарь.		Dni.	ŚWIĘTA KOŚCIOŁA Rzymsko-Katolickiego.	ŚWIĘTA RZYMS. według starego stylu.	
19 П.	Ноябрь. Прр. Авдия.	1 P.	Eligiusza B., Maryana.	19 List.	Elżbiety Kr. Wegg.
20 С.	Пр. Григ. Дек. мч. Феод.	2 S.	Bibianny P. M., Hipolita.	20 Feliksa	Walezyusza W.
21 В.	Н. 27. Введ. во Хр. Пр. Б.	3 N.	1 Niedz. Adw. Francisz.	21 27 po Sw.	Osiarow. N. M. P.
22 П.	Ап Филимона, Архиппа	4 P.	Barbary P. M., Piotra.	22 Cecylii P. M.,	Marka M.
23 В.	Св. Амвлохія, Григор.	5 W.	Sabby Op., Niceta B. W.	23 Klemensa P. M.,	Felicyty.
24 С.	Вел. мч. Екатерины.	6 S.	†Mikołaja B. W., Leoncyi	24 Jana od	Krzyża W.
25 Ч.	Св. мч. Климента папы.	7 С.	†Ambrożego B. D. K.	25 Katarzyny P. M.,	Eraz.
26 П.	Пр. Алимпія и Иакова	8 P.	†Niepokal. Pocz. N. M. P.	26 Piotra	Aleksandryjsk. B.
27 С.	Мч. Иакова, пр. Галлад.	9 S.	†Leokadyi, Waleryi P. M.	27 Wirgiliusza B. W.,	Bazyl.
28 В.	Н. 28. Пр. Стефана.	10 N.	2 Adw. N. M. P. Loretań.	28 1 Adw.	Mansweta B. M.
29 П.	Мч. Парамона, Филуме.	11 P.	Damazego P. W. Sabina.	29 Saturnina i	Filemona.
30 В.	Ап. Андрея первозв.	12 W.	Aleksandra M.	30 Andrzeja P. M.,	Justyny P.
1 С.	Декабрь. Прр. Наума.	13 S.	†Łucyi P. M., Otylii P.	1 Grudzień.	†Eligiusza B.
2 Ч.	Прр. Авакума, Иоанна.	14 С.	Dyoskora i Herona M.	2 Bibianny P. M.,	Hipolita.
3 П.	Пр. Софронія, Саввы.	15 P.	†Waleryana, Ireneusza.	3 †Franciszka	Ksawer. W.
4 С.	Вел. мч. Варвары, Иоан.	16 S.	†Euzebiusza B. M.	4 †Barnaby P. M.	
5 В.	Н. 29. Пр. Саввы.	17 N.	3 Adw. Łazarza B.	5 2 Adw.	Sabby Op.
6 П.	☩ Св. Николая Чуд.	18 P.	☩ Gracyana B., Wiktor.	6 ☩ Mikołaja B. W.	
7 В.	Св. Амвросія Медиолан.	19 W.	Daryusza M., Nemezyusz.	7 †Ambrożego B. D. K.	
8 С.	Ап. Сосенна, Аполлоса	20 S.	†Teofila i Zenona M.	8 †Niepokal. Pocz. N. M. P.	
9 Ч.	Зач. св. Анны, Стефана.	21 С.	Tomasza Ap., Jana M.	9 Leokadyi, Waleryi P. M.	
10 П.	Мч. Мины, Ергомена.	22 P.	†Zenona żołn. M., Flaw.	10 †N. M. P. Loretańskiej.	
11 С.	Прп. Давида, пр. Луки	23 S.	†Wigilia. Wiktoryi P.	11 †Damazego P. W., Sabina	
12 В.	Н. Св. Праотець, Спир.	24 N.	4 Adw. Irminy P.	12 3 Adw.	Aleksandra M.
13 П.	Мч. Евстратія, Евгена.	25 P.	Narodzenie Chr. Pana.	13 Łucyi P. M., Otylii P.	
14 В.	Мч. Фирса, Филимона.	26 W.	Szczepana Męcz.	14 Dyoskora i Herona M.	
15 С.	Св. мч. Елзеерія, Стео.	27 S.	Jana Ewangelisty.	15 †Waleryana, Ireneusza.	
16 Ч.	Прор. Аггея, мч. Марина	28 С.	Młodzianków.	16 Euzebiusza B. M.	
17 П.	Прр. Давида и 3 отрок.	29 P.	Tomasza Kantuaryjsk. B.	17 †Łazarza B., Olimpii Wd.	
18 С.	Мч. Севастіана, Марка.	30 S.	Eugeniusza B.	18 †Gracyana B. W.	
19 В.	Н. пр. Рож. (Св. Отець).	31 N.	N. po Nar. Chr. P. Sylwes.	19 4 Adw.	Daryusza M.

Odmiany księżycy.

- ☉ Нów d. 8, o g. 9 м. 5 r.
- ☾ Pierw. kw. d. 16, o g. 11 м. 46 r.
- ☽ Pełnia d. 23, o g. 6 м. 1 r.
- ☾ Ostat. kw. d. 30, o g. 0 м. 43 r.

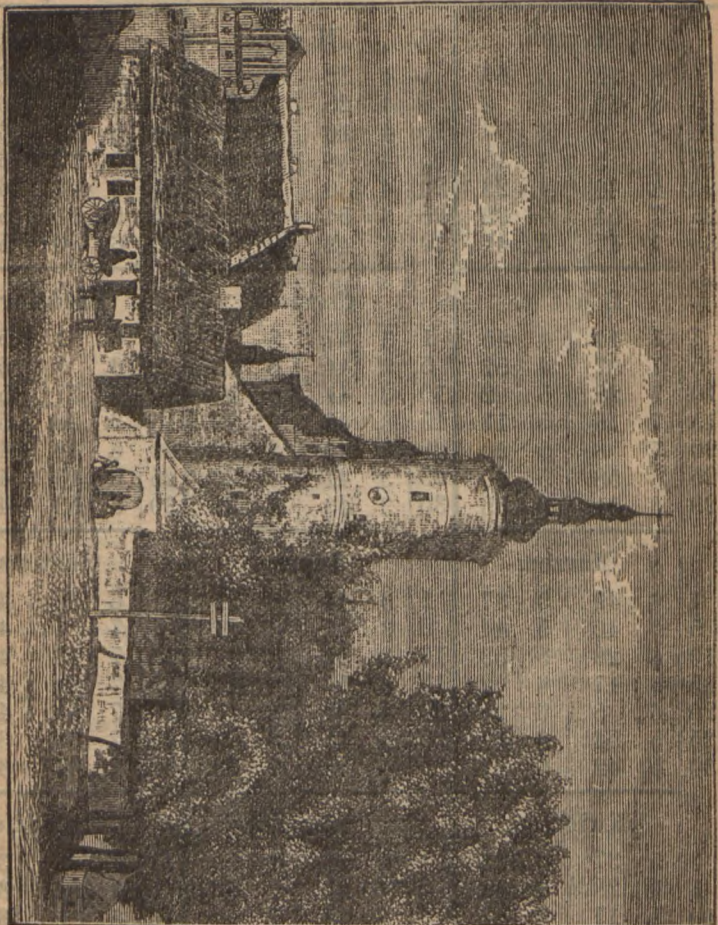
Święta wyznania Mojżeszowego.

Dnia 2 Szabas, d. 4 Chanuka czyli pamiętka zwycięstwa Machabeuszów, d. 10 Rozchodesz czyli 1-szy dzień miesiąca Tajwes, d. 9 Szabas, d. 1 8-my i ostatni dzień Chanuki, d. 16 Szabas, d. 19 Post Asuro-betajwes, d. 23 i 30 Szabasy.

Wschód i Zachód słońca na rok 1893

Dzień	Wschód		Zachód		Dzień	Wschód		Zachód		Dzień	Wschód		Zachód	
	Godziny i minuty					Godziny i minuty					Godziny i minuty			
Styczeń.														
1	8	12	3	56	1	4	32	7	23	1	5	11	6	47
5	8	11	4	0	5	4	25	7	29	5	5	18	6	38
10	8	9	4	7	10	4	16	7	38	10	5	26	6	27
15	8	5	4	15	15	4	8	7	45	15	5	35	6	13
20	8	0	4	23	20	4	0	7	53	20	5	43	6	3
25	7	54	4	32	25	3	54	8	0	25	5	51	5	51
30	7	47	4	41	30	3	49	8	6	30	6	0	5	40
L u t y.														
1	7	44	4	45	1	3	47	8	9	1	6	1	5	37
5	7	37	4	52	5	3	44	8	13	5	6	8	5	28
10	7	28	5	2	10	3	41	8	17	10	6	17	5	16
15	7	18	5	11	15	3	40	8	20	15	6	26	5	5
20	7	8	5	20	20	3	40	8	22	20	6	34	4	55
25	6	58	5	30	25	3	41	8	23	25	6	43	4	44
29	6	51	5	35	30	3	43	8	22	30	6	53	4	34
Marzec.														
1	6	49	5	37	1	3	44	8	22	1	6	56	4	30
5	6	40	5	44	5	3	47	8	21	5	7	4	4	23
10	6	29	5	53	10	3	52	8	17	10	7	13	4	15
15	6	17	6	2	15	3	57	8	13	15	7	22	4	7
20	6	5	6	11	20	4	4	8	8	20	7	31	4	0
25	5	54	6	19	25	4	11	8	1	25	7	39	3	55
30	5	42	6	27	30	4	18	7	53	30	7	47	3	50
Lipiec.														
1	3	44	8	22	1	3	44	8	22	1	6	56	4	30
5	3	47	8	21	5	3	47	8	21	5	7	4	4	23
10	3	52	8	17	10	3	52	8	17	10	7	13	4	15
15	3	57	8	13	15	3	57	8	13	15	7	22	4	7
20	4	4	8	8	20	4	4	8	8	20	7	31	4	0
25	4	11	8	1	25	4	11	8	1	25	7	39	3	55
30	4	18	7	53	30	4	18	7	53	30	7	47	3	50
Czerwiec.														
1	3	47	8	9	1	3	47	8	9	1	6	1	5	37
5	3	44	8	13	5	3	44	8	13	5	6	8	5	28
10	3	41	8	17	10	3	41	8	17	10	6	17	5	16
15	3	40	8	20	15	3	40	8	20	15	6	26	5	5
20	3	40	8	22	20	3	40	8	22	20	6	34	4	55
25	3	41	8	23	25	3	41	8	23	25	6	43	4	44
30	3	43	8	22	30	3	43	8	22	30	6	53	4	34
Październik.														
1	6	1	5	37	1	6	1	5	37	1	6	1	5	37
5	6	8	5	28	5	6	8	5	28	5	6	8	5	28
10	6	17	5	16	10	6	17	5	16	10	6	17	5	16
15	6	26	5	5	15	6	26	5	5	15	6	26	5	5
20	6	34	4	55	20	6	34	4	55	20	6	34	4	55
25	6	43	4	44	25	6	43	4	44	25	6	43	4	44
30	6	53	4	34	30	6	53	4	34	30	6	53	4	34
Listopad.														
1	6	56	4	30	1	6	56	4	30	1	6	56	4	30
5	7	4	4	23	5	7	4	4	23	5	7	4	4	23
10	7	13	4	15	10	7	13	4	15	10	7	13	4	15
15	7	22	4	7	15	7	22	4	7	15	7	22	4	7
20	7	31	4	0	20	7	31	4	0	20	7	31	4	0
25	7	39	3	55	25	7	39	3	55	25	7	39	3	55
30	7	47	3	50	30	7	47	3	50	30	7	47	3	50
Grudzień.														
1	7	48	3	50	1	7	48	3	50	1	7	48	3	50
5	7	54	3	47	5	7	54	3	47	5	7	54	3	47
10	8	0	3	46	10	8	0	3	46	10	8	0	3	46
15	8	5	3	46	15	8	5	3	46	15	8	5	3	46
20	8	9	3	47	20	8	9	3	47	20	8	9	3	47
25	8	11	3	49	25	8	11	3	49	25	8	11	3	49
30	8	12	3	54	30	8	12	3	54	30	8	12	3	54
Kwiecień.														
1	5	37	6	31	1	5	37	6	31	1	5	37	6	31
5	5	28	6	38	5	5	28	6	38	5	5	28	6	38
10	5	17	6	47	10	5	17	6	47	10	5	17	6	47
15	5	5	6	56	15	5	5	6	56	15	5	5	6	56
20	4	55	7	4	20	4	55	7	4	20	4	55	7	4
25	4	44	7	13	25	5	0	7	3	25	5	0	7	3
30	4	34	7	21	30	5	8	6	52	30	5	8	6	52
Sierpień.														
1	4	21	7	50	1	4	21	7	50	1	4	21	7	50
5	4	27	7	43	5	4	27	7	43	5	4	27	7	43
10	4	35	7	34	10	4	35	7	34	10	4	35	7	34
15	4	43	7	24	15	4	43	7	24	15	4	43	7	24
20	4	52	7	14	20	4	52	7	14	20	4	52	7	14
25	5	0	7	3	25	5	0	7	3	25	5	0	7	3
30	5	8	6	52	30	5	8	6	52	30	5	8	6	52

Kosciół parafialny Św. Barbary.

NOWA PARAFIA

Św. BARBARY

z 2 rycinami.

Dzień 23 sierpnia 1891 roku będzie pamiętnym dla Częstochowian. Dnia tego mały kościółek św. Barbary, leżący na południowym krańcu tak zwanąj Częstochówki, został przybrany mnóstwem wieńców i kwiatów, a nad bramą jaśniał transparent z cyframi księdza kanonika Michała Lorentowicza. Tłumy ludu dążyły do kościółka, tłoczyły się w kościele, zalegały cmentarz. W samej świątyni odprawiał uroczyste nabożeństwo kś. Michał Lorentowicz w asystencyi kanoników katedralnych diecezji kujawsko-kaliskiej i licznego kleru.

Była to uroczystość otwarcia nowej parafii pod wezwaniem św. Barbary, patronki od dobrej śmierci.

Już od pewnego czasu w skutek tego, że parafia częstochowska liczyła przeszło 30000 ludności, zamysłano o podziale jej na dwie mniejsze parafie. Myśl wyszła od obywateli Częstochówki, którzy w r. 1889 podali podanie do władzy, prosząc o utworzenie nowej parafii. Podanie to w czerwcu r. 1891 otrzymało przychylną odpowiedź i niebawem zabrano się do wykonania projektu, co szło tak szybko, iż w końcu sierpnia tegoż roku parafia uroczystie utworzoną została. Przyłączono do niej około 8,500 parafian, mianowicie mieszkańców Jasnej Góry i Częstochówki, oraz wsi Kawodrzy górnej i dolnej, Gnaszyna, Łojek, Ottonowa, Zacisza, Dźbowa, Sabinowa, Kuźnicy Maryanowej, Liszki, Lisińca, Wielkiego Boru i Grabówki.

Proboszczem nowej parafii mianowano księdza Michała Lorentowicza, kanonika i regensa konsystorza biskupiego we Włocławku, dodawszy mu jako wikaryuszów, kś. Bolesława Wróblewskiego i kś. Wawrzyńca Głogowskiego.

Nowa władza parafialna zabrała się nader żywo do urzędzenia parafii. Ofiary zewsząd płynęły, pobożny lud co niedziela hojnie rzucił na tackę, a pojedyncze osoby z pomiędzy parafian nie szczędiły darów, i ofiar, dając możność niezwłocznego przystąpienia do prac około naprawy domu Bożego.

Już w październiku r. 1891 naprawiono dach na gmachu, przyczem położono nowy dach na jednej z bocznych naw kościoła oraz na domku dla służby. Niezwłocznie też przystąpiono do gruntownego odnowienia aparatów kościelnych. Kosztowało to około 1000 rubli. Cmentarz parafialny, znajdujący się przy kościółku św. Rocha, przyprowadzono do porządku i zaczęto otaczać murem.

Restauracyą wewnątrz kościoła rozpoczęto we wtorek wielkanocny r. 1892 i prowadzono z nadzwyczajną szybkością. Dla odsłonięcia naw bocznych wybito dwie arkady, a dwie dawniejsze rozszerzono. Przy tej sposobności piękny dowód gorliwości o dobro kościoła dali robotnicy z cegielni p. Kizlicha, znajdującej się w pobliżu. Ponieważ gruz, zawałający świątynię, był niemalą przeszkodą przy nabożeństwie, przeto w godzinie południowej, wolnej od roboty, zabrali się żywo do wyrzucania tegoż i w krótkim czasie oczyszczili wnętrze kościoła. Przeznaczonej sobie za to zapłaty przyjąć nie chcieli, ofiarując ją na korzyść świątyni.

Inni też parafianie, gospodarze tak miejscy jak i wiejscy, chętnie i bezinteresownie spieszyli z pomocą, przywożąc piasek, cegły, kamienie, wodę, wywożąc gruzy i t. d. W krótkim czasie położono w całej świątyni posadzkę z kamienia wapiennego, a w prezbiterjum dano nową z terakoty. Kościół odmalowano, ławki naprawiono, a kilka nowych sprawiono.

W klasztorze znajduje się dawny chór malowany i stanowiący rodzaj osobnej kaplicy. Zrobiono go dostępnym dla pobożnych

i ażeby lepiej sam kościół i ołtarz odświeżyć, wyjęto wielkie okna z lewej strony od wielkiego ołtarza.

Nie spuszczone także z uwagi i kaplicy źródła, którą odmalowano, a w październiku r. 1892 po ustaniu pielgrzymek zabrano się do restauracji samejże studni.

Nie od rzeczy będzie dać ucieszny i rozrzucający obraz ofiarności parafian, którzy, nie poprzestając na zwykłych co niedziela datkach pieniężnych na tacę, w rozmaity sposób przyczynili się do uposażenia nowej świątyni parafialnej.

Przedewszystkiem własnym kosztem sprawili nową chrzcielnicę z czarnego marmuru szląskiego, która kosztowała 120 rubli.

Jan Grot, malarz, ofiarował nowy obraz Matki Boskiej, który pomieszczono za zasuwą w ołtarzu św. Pawła pustelnika.

Sebastyan Bajdecki, obywatel miejski, sprawił monstrancję w stylu gotyckim za 130 rubli i dał odnowić dwa relikwiarze srebrne, jeden z relikwią Krzyża św., wazący 15 funtów, drugi mniejszy z relikwiami św. Barbary i Jozafata. Koszt tego odnowienia wynosił rubli 60.

Paweł Krieger, kupiec, wraz z małżonką sprawili świecznik na świec 30, Hugo Spiegel, rzeźnik, wraz z małżonką, odrestaurowali wiszący na ścianie, cudowny obraz Pana Jezusa ukrzyżowanego i pomieścili na nowym ołtarzu.

Robotnicy z pobliskiej fabryki szpagatu sprawili białą chorągiew Niepokalanego Poczęcia, kosztującą około 50 rubli, zgromadzenie zaś mularzy zakupiło dwa mszały, w skórę jaszczurową oprawne, trybularz do kadzenia i lódkę, przechowującą kadzidło.

Michał Pawełekiewicz, introligator i obywatel, ofiarował na odnowienie ołtarza św. Mikołaja rubli sto, a Rudolf Jani, obywatel, sprawił swoim kosztem obraz św. Józefa i umieścił go odpowiednio w ołtarzu św. Andrzeja apostoła.

P.P. Barański i Cybulski ze współudziałem kilku innych obywateli ofiarowali piękny baldachim; pp. Pawelski i Romanowicz odrestaurowali ołtarz św. Stanisława.

Kapliczka ze studnią w kościele św. Barbary.

Andrzej Krzemiński, mularz i obywatel, dostarcza bezinteresownie wapna do obmurowania cementarza, a nadto ofiarował na kościół 50 rubli.

Do tego wszystkiego dodajmy jeszcze dar 50 rubli od jakiejś pani bezimiennej.

Świątynia obecnie przedstawia bardzo miły widok. W wielkim ołtarzu widzimy obraz patronki św. Barbary, ozdobiony blachami srebrnymi. Historią umęczenia świętej oglądamy na czterech starych obrazach, które teraz zawieszono w prezbiterium. Nad obrazem patronki w ołtarzu wyobrażono Pana Jezusa, idącego do Emaus z uczniami swymi, Łukaszem i Kleofasem.

W nawie głównej po prawej stronie widzimy ołtarz Matki Boskiej Częstochowskiej. Na zasuwie wyobrażony jest św. Paweł, pierwszy pustelnik. Po lewej jest ołtarz św. Józefa i Andrzeja

W nawach bocznych są ołtarze: po prawej św. Stanisława, po lewej św. Mikołaja i Pana Jezusa ukrzyżowanego, przynoszącego ulgę duszom w czyśćcu.

Odpusty, przywiązane do świątyni, są następujące: św. Barbary, drugiego grudnia, Emaus, drugie święto wielkanocne, czwarta niedziela po Zielonych Świątkach, jako rocznica poświęcenia kościoła, oraz czterdziestogodzinne nabożeństwo, rozpoczynające się w święto św. Piotra i Pawła.

Św. Mikołaj biskup.

Sw. Mikołaj biskup.

(z ryciną).

Święty Mikołaj, biskup Mirreński, którego obraz znajdujemy w kościele św. Barbary i w tylu innych świątyniach, żył około trzechsetnego roku Pańskiego. Urodził się w mieście Patarze w Azji Mniejszej z rodziców zacnych i pobożnych, którzy, mając go jednego, wychowali według zasad chrześcijańskich. Oddany do szkół, uczył się pilnie i celował skromnością oraz wszelkiemi obyczajami, zdołaniem prawego chrześcijanina.

Widząc te rzadkie w młodzieńcu przymioty, stryj jego nakłonił rodziców, aby go poświęcili stanowi duchownemu. Tenże, gdy już Mikołaj zostawał kapłanem, przeczynał wielki pożytek z takiego sługi kościoła i wyrzekł o nim: „Słońce ludziom i wielka światu pociecha wschodzi. Błogosławiony kościół, któremu się ten za pasterza dostanie.”

Zostawszy kapłanem, Mikołaj ćwiczył się w cnotach niewinności, miłości, miłosierdzia, czystości i trzeźwości. W klasztorze, założonym przez stryja, sprawował urząd starszego, dając innym zakonnikom dobry przykład ze siebie samego.

W tym czasie odumarli go rodzice, pozostawiwszy znaczny majątek. Mikołaj, odziedziczywszy go, postanowił używać nie na własną korzyść, ale na jałmużny i wsparcia dla ubogich. Jałmużny owe dawał w taki sposób, iż sam się z nimi jak najstaranniej ukrywał. Teskniąc niewymownie do życia pustelniczego, zapragnął oglądać Ziemię Świętą, miejsca, uświęcone żywotem, nauką i męczeństwem Zbawiciela świata i w tym celu wsiadł na okręt i

puścił się do miasta egipskiego Aleksandryi, a ztamtąd ruszył do Palestyny.

W Ziemi Świętej zamierzał już wykonać pierwotny zamiar udania się na pustynię, ale natchnienie Boże kazało mu wrócić pomiędzy ludzi świeckich i tam dla chwały Bożej i pożytku bliźnich pracować. Posłuszny temu wezwaniu z góry, Mikołaj udał się do Mirry, jednego z ważniejszych miast w Azyi Mniejszej. Lubo tutaj był zupełnie nieznanym, wszelako cudownem zrządzeniem Bożem obrany został biskupem.

Na tem urzędzie przedewszystkiem przystąpił do poprawy obyczajów podwładnego sobie duchowieństwa, które zbyt w drogich i kosztownych szatach się kochało. Dając im z siebie przykład skromności w ubiorze, prowadził nadto żywot niesłychanie wstrzemięźliwy, poprzestając na jednej potrawie postnej na dzień cały, ujmował sobie snu, aby mieć więcej czasu na modlitwę, nabożeństwo i pracę około dobra owieczek swoich. Aczkolwiek cały jego majątek osobisty rozszedł się na jałmużny, jednakże Mikołaj nie przestawał pełnić uczynki miłosierdzia, wspierać ubogich, żadnych starań nie żałując. Gdy mu własnych środków nie stawało, pożyczka, lub nakłaniał bogatszych, aby ubogim dobrodziejstwa świadczyli. Sami Mirreńczykowie i okoliczni mieszkańcy niejednokrotnie na jego ręce dary dla ubogich składali.

Stanowiska swego biskupiego nie poczytywał bynajmniej za zaszczyt osobisty, ale raczej za obowiązek, ciężący na nim, obowiązek, z którego winien był ścisły zdać przed Panem rachunek. Ztąd wielce trwożył się w sumieniu swoim i pragnął urząd ten złożyć ze siebie, prosząc Boga, aby go od niego uwolnił. Wszelako głos nadprzyrodzony uspokoił jego obawę i napoił serce ufnością w Boga, nie opuszczającego tych, którzy sprawy Jego należycie dopilnować pragną.

Do pracy swojej biskupiej przybrał sobie dwu pomocników, Pawła z wyspy Rodosu i Teodora Askalonitę, ludzi słynnych z nauki i zacności, cieszących się wielkiem u ludzi poważaniem.

Tymczasem nastąpiło srogie prześladowanie chrześcijan. Cesarzowie owoczesni Dyoklecjan i Maksymian kazali obwołać po całym państwie Rzymskiem, że ktokolwiek nie będzie chciał złożyć ofiary bogom pogańskim, śmiercią ukarany zostanie. Edykt ten cesarski obwieszczono i w mieście Mirrze. Wielu przerażonych uciekało i kryło się, ale Mikołaj śmiało i nieustraszenie pozostał na stanowisku swoim, jako „dobry pasterz, który daje duszę za owieczki swoje.” Prześladowcy nie oszczędzili też i św. biskupa, pojmano Mikołaja i osadzono w więzieniu. Tutaj nie przestawał towarzyszków swoich zagrzewać i umacniać w wierze, zachęcając do podjęcia męczeństwa, sam też do śmierci za Chrystusa się gotował. Ale Pan Bóg zachował go do dalszej pracy w winnicy swojej i Mikołaj doczekał się czasów, gdy nastąpiły rządy cesarza Konstantyna, który położył koniec prześladowaniu chrześcijan, a potem sam wiarę świętą przyjął.

Z rozporządzenia cesarza uwięzionych chrześcijan, uwalniać poczęto, wypuszczono też z ciemnicy i Mikołaja, co Mirreńczyków niewymowną napelniło radością. Święty biskup wyszedł teraz na świat z żarliwym pragnieniem zwalczania upadającego pogaństwa. Wiele świątyń bałwochwalczych obalił, między innymi przepyszną, świątynię Dyany, którą, zebrawszy młodzież, zburzył do gruntu.

Na pierwszym soborze w Nicei znajdował się także i Mikołaj i przyczynił się do potępienia herezyi Aryusza. Wróciwszy do Mirry, spełnił jeszcze wiele uczynków chrześcijańskich i nakoniec w starości lat swoich Bogu ducha oddał.

Pamiętkę jego Kościół święty katolicki obchodzi dnia 6 grudnia. Mnóstwo kościołów, poświęconych świętemu Mikołajowi, tak częste nadawanie dzieciom tego imienia, ogromna ilość obrazów w ołtarzach — wszystko to świadczy, jak wielce cześć niezapomnianego biskupa Mirreńskiego po całym chrześcijaństwie jest rozkrzewioną.

OSTATNIA WALKA

(ballada).

Na wodza blizki czekają zgon.
Z niemocy legł już na łożo,
Lecz nie chce z duszą rozstać się on,
Kona i skonać nie może.

Z żywota Sędzią pojednan już
I sakramenta wziął boże,
Lecz w jego duszy wewnętrznych burz
Żadna moc zgłuszyć nie może.

I woiąż się zrywa ze wszystkich sił
I znów na łożo upada.
— Ja chcę umierać tak, jakom żył,
Inaczej biada mi, biada!

Zbawienia duszy mej nie da Bóg,
Światłości nie ujrzę bożej,
Jeśli nie zwali mię w bitwie wróg,
Lecz w łożu cicha śmierć zmorzy.—

I ksiądz się zbliża.— Stój, księżo, stój!
Tam w kącie odmów modlitwę!
Nie ty powiedziesz mi dziś na bój,
Ja sam wyjadę na bitwę.

Grzmij, trąbo, w kotły walcie co sił.
Jak wždy graliście do boju!

Ja chcę umierać tak, jakom żył;
Skonać, nie skonom w pokoju.—

Więc grają trąby, grzmi kotłów huk,
Hetman z poduszki wzniósł skronie.
— Co żywo konia! Nadjeżdża wróg!
Hej, szablę dajcie mi w dłoń!

I widzi.... czarny pędzi nań koń.
Na konia rycerz siadł biały.
I hetman groźnie podnosi dłoń,
Ostatniej spragniony chwały.

— Przybywaj, witaj, ty wrogu mój!
W przeznaczén świętą godzinę
Śmiertelny z sobą stoczymy bój,
Gdy ledz mam, w boju niech ginę.—

Więc znów się zrywa, lecz marny trud;
Padł, już się więcej nie miota,
Bo w owej chwili ze śmiercią zwiódł
Ostatnią walkę żywota.

Skończona walka, z nią żywot też,
Lud głowy chyli w pokorze:
— Do siebie służę Twojego bierz
I pokój daj mu, o Boże!

CZART i BABA *).

Narzekał kiedyś stary czart:
— Mój żywot cały dyabła wart!
Przeklęty mój karyery bieg!
Cokolwiek się na świecie stanie,
Jakoweś głupstwo spleta człek,
Wnet straszne krzyki i wołanie
I skargi z wtórem jęków, łez,
Ze wszystko to... wyrządził bies.

Heż to razy, jakom rzekł,
Sam sobie krzywdę zrobi człek,
A na mnie wali brzemię win.
Gdy z głupstwa smutny wynik zyska,
Wszystkiemu winien piekiel syn,
Więc straszne klątwy na mnie ciska,
Ujada jak z za płotu pies,
Ze wszego złego sprawcą .... bies.

Jeśli wygranej nie wziął z kart,
Do gry go pewno wciągnął czart,

---

*) Żartobliwy ten wierszyk, do którego wiary przykładać nie należy, osnuty jest na starej anegdotce. Znajduje się ona w kazaniu ks. Kowalickiego w tych słowach: „Spadłszy z gałęzi baba i rękę złamawszy, narzekała kiedyś na biesa, że ją tam po jabłko czy gruszkę sprowadził. Da pięścią djabeł babie.— Nie lżyj, anim ja o tem myślał.”

Bo któżby inny, gdy nie on?
Gdy go niewiasta chytra zdradzi,
Gdy z lichych siewów zły ma plon,
O wszystko się z szatanem wadzi.
Dyabeł to sprawił. Oj, nie żart,
Co znosić musi biedny czart.—

Wtem idzie baba, zwalnia krok.
Czerwone jabłko nęci wzrok.
Dalej na drzewo, jakby w dym,
Lecz się pod babą gałąź łamie,
Na ziemię stara jejmość .... rym!
Szkaradnie sobie stłukła .... ramię.
Więc klnie:— Ten owoc dyabła wart!
Czy mię tam poniósł z piekła czart?!—

Czart skoczy, jakby go kto bił,
Nuż babę młócić, co w nim sił,
Pięścią ją walić w grzbiet i kark:
— Własne cię głupstwo tam zaniósło!
Nie kłam, nie cierpię takich skarg!
Czy myślisz, że to me rzemiosło
Za lada babą chodzić w ślad?
Gdy was nie widzę, wielcem rad!

Dobry interes.

(z ryciną).

W niewesołym humorze powrócił Tomasz Szmyrak z Warszawy do Zagłusza. Ciągłe coś prawił do samego siebie, rozumie się, półgłosem, klął, wymyślał, a kiedy go kto zapytał: „co to wam Tomasz?” wybuchał gniewem:

— Pilnować każdy swego nosa! Drapać się tam, gdzie go świerzbi!

Oj świerzbiało coś biednego Tomasza, ale co? tego nikt nie wiedział, nawet żona, choć była mocno ciekawa. Ukryć się jednak długo te nie mogło, bo Tomasz sprzedał wołu na Pradze, a pieniędzy do domu nie przyniósł ani grosika, choć także zabrał coś drobnych ze sobą.

Nawet ze sprawunków, które mu żona zleciła, ani jednego nie zrobił.

Kiedy kobieta z płaczem i narzekaniem wybadywać go poczęła, gdzie podział pieniądze za wołu, Tomasz klął i wrzeszczał aż się szeroko, daleko rozlegało.

Ale Tomaszowej krzykiem nie zastraszył. Kobiecina była cicha, potulna, dobra gospodyni, dobra matka, lecz przytem wytrwała i uporczywa, a jak co sobie wzięła do głowy, nie dziś, to jutro dopiąć swego musiała.

A że nie obeszło się bez ciekawości niewieściej, to każdy łatwo zrozumie.

Skoro Tomasz ułagodził się i uspokoił trochę, na pytania i płacze żonine odpowiedział szorstko.

— Cicho babo! Nie becz, nie lamentuj! Pieniądzy nie mam, ale zrobiłem dobry interes.

— Jaki to interes? Jaki to interes? — wykrzykiwała Tomaszowa.

— Nie powiem ci, bo byś rozplotła. A ja tego nie chcę.

Tomasz był gaduła, ale na ten raz jakby mu kto gębę zamurował. Bał się on słusznie rozgłoszenia tego „dobrego interesu,” bo wiedział, żeby się ludzie setnie z niego wysmiali.

Rzecz się miała tak.

Tomaszowi potrzeba było pieniędzy na podatek i na zboże do siewu. Nie było innej rady, tylko sprzedać jednego wołu.

Gospodarza z Zagłusza wielce te bolało, więc też, idąc na targ, oddawał się smutnym myślom.

— Mój Boże! Jak to człowiekowi, ucziwie pracującemu, ciężko na tym świecie! Inny to zawsze coś takiego nalezie, że się wspomozę, nie napracowawszy się, nie nakłopotawszy, a innemu, na przykład mnie, jakby siekiera uciął. Ten wygra w karty, tamten proces niesłuszny, tamtemu loterya da pieniążki, ten znowu kupi tanio, sprzeda drogo, inny oszwabi człowieka i tak i owak w biedzie się wspomozę. A mnie nigdy nic .... takieć to moje szczęście! Oj, żeby to choć raz w życiu nadarzył mi się .... dobry interes!

Na targu praskim Tomasz wnet obstąpili kupujący. Wół był odpasiony, co się zowie, dobrego gatunku, niebawem też znalazłby kupca, ale Tomasz cenił go drogo, każdy więc odchodził od niego.

— Będziecie stali, gospodarzu, do wieczora i wołu do domu zabierzcie — przepowiadali mu odchodząc.

Tomaszowi przypatrywało się zdaleka trzech frantów.

— Wiecie co, ten ma taką głupią minę, że z nim można zrobić „dobry interes” — powiedział jeden.

Podeszli, bliżej ale tak, aby ich chłop nie zauważył. Przysłuchiwali się targowi i znowu jeden powiedział.

— Eh, szkoda czasu. ta szelma taka zacięta i uparta, że ani marzenia, byśmy go wziąć mogli. Wołu nie sprzeda i pieniędzy nie dostanie.

— Głupis — rzekł jego kompan — chłopisko będzie się trzymało, póki się nie zmęczy i nie zdurzeje. Jak mu słońce dokuczy, wołu sprzeda za byle co i z pieniążkami wstąpi do karczmy na ochłodę.

Niebawem nawinął się Tomaszowi Jasiek Burczyk z Kozłęcina. Jasiek miał żonę z Zagłusza, córkę Błażeja Wolnego, który uchodził za najzamożniejszego, a przytem najrozumniejszego we wsi gospodarza.

Burczyk poznał Tomasza, przywitał się z nim serdecznie i począł wypytywać go o teścia, o innych gospodarzy, o Zagłusze. Gadu, gadu, rozprawiali ze sobą z dobre pół godziny, Tomaszowi aż lżej się zrobiło, że mógł język w ruch puścić; dla miłej gawędy pozbywał nawet kupujących, którzy się o cenę wołu pytali. Tymczasem trzej franci stanęli z boku i wszystkiemu dobrze się przysłuchali.

— Nikt wam tyle za wołu nie da, spuście trochę — mówił Jasiek na odchodnem.

Tomasz trzymał się jeszcze czas jakiś, wkrótce jednak pomiarkował, że Burczyk miał słusność, pofolgował i wołu sprzedał.

Zawiązując pieniądże w chustkę, ciężko wdychał.

— Bodaj to biesi! — mruczał pod nosem. — Ot takie to moje szczęście. Ktoś zrobił dobry interes, ale nie ja.

Niebawem zaszedł mu drogę jeden z frantów.

— Jak się macie, Tomaszu? — rzekł na powitanie.

— Chwalić Boga, jako tako — odpowiedział Tomasz. — Choć co prawda, bieda i nie więcej.

— A co tam słyhać w Zagłuszu?

Tomasz oczy wytrzeszczył z podziwieniem.

— A pan ta znajomy w Zagłuszu? — zapytał z niedowierzaniem.

— Fi, jakżeby nie! A przecież to ja z samymi Zagłuszanami ciągle robię interesa. Jak się ma mój dobry przyjaciel, Błażej Wolny?

— To pan zna i Wolnego?

— Jak własną kieszeń... może lepiej nawet. Zawsze woły u niego kupuję. A wy tu co robicie, Tomaszu?

— Sprzedałem wołu i teraz idę do domu.

— A coście też, nie przymierzając, za wołu dostali?

— Osiemdziesiąt rubli.

— Sprzedaliście za bezcen... Aj, aj, takiego ślicznego wołu. Boć ja to wiem dobrze, że u was woły niby łanie.

Tomasz znowu popatrzył na nieznajomego z niedowierzaniem.

— A z kądże to panu wiadomo, że u mnie takie piękne woły?

— Gnali je z paszy, kiedy byłem u Wolnego w chałupie. Ja pytam Błażeja; a czyż to u licha, takie piękne woły?...

A czyżby, jeśli nie Tomasz Szmyraka... powiada mi Wolny... Ho, ho, taki wół to wart co najmniej ze sto rubli. Szkoda, żeście mnie go nie sprzedali.

Tomasz ciężko westchnął.

— Pamiętajcie sobie... na drugi raz nie sprzedawajcie wołu nikomu tylko mnie... Ja uczciwie płacę... Sprzedaję, kupuję, ale kontentuję się małym zarobkiem... byle tylko ludzi nie krzywdzić. Robię też dobre interesa i inni na mnie nie narzekają.

— To już takie moje szczęście — mówił Tomasz serdecznie zasmucony — zem pana dopiero teraz potkał, kiedy już wół u kupca, a pieniądze u mnie.

— Samiście sobie winni, gospodarzu — mówił nieznajomy. — Na drugi raz, gdy przyjdziecie na targ, oglądajcie się dobrze za mną i z nikim innym nie róbcie interesu. No, bywajcie zdrowi.

To rzekłszy, zawrócił w bok i zamierzał wejść do pobliskiego szynku.

— Ale, ale — rzekł do Tomasz — żebyście mnie zapamiętali sobie do

brze, zajdźcie no ze mną na kieliszek gorzałki. Napociliście się na targu okrutnie, toby się ochłodzić należało.

Tomaszowi te niespodziane zaprosiny wydały się bardzo pożądanymi. Stracił dobry interes, niechże to sobie wynagrodzi choćby poczęstunkiem... za cudze pieniądze.

Weszli do karczmy, gdzie na franta czekało już dwóch jego kompanów. Utworzyła się kompanijka i nieznamy wszystkim wódki zafundował.

— Musicie być głodni, Tomasz — rzekł po drugim kieliszku. — Na czezy żołądek wódka tylko szkodzi.

Tomasz nie przeczył, a w duszy uradował się, iż w dodatku naje się cudzym kosztem. Nieznajomy kazał usmarzyć kielbasy z jajecznicą, czem do reszty Szmyraka rozweselił.

Czwórka spałaszowała porządną kawał kielbasy i oblała ją wódką. Jeden z uczestników biesiady wyjął zabrudzone karty i z drugim zaczął grać w lancknechta po trojaku.

Fundator przystawił się do pierwszego i obaj wygrywać poczęli.

— Przystawcie się do mnie gospodarzu — rzekł przegrywający, może mi szczęście przyniesiecie.

Tomasz, choć niechętnie, przystawił trojaka i .... wygrał. Powtórzyło się to raz, drugi i trzeci.

— Widać jesteście szczęśliwi w karty — mówił partner. — Dziękuję wam za pomoc, a to byłoby mię obrali do nitki.

— Ja z takim szczęściem grałbym na własną rękę — mówił drugi. — Po co dzielić się z innym, kiedy mnie samemu fortuna do kieszonki sypie.

Argument ten trafił do przekonania Szmyrakowi. Zaczął grać na swoją rękę i teraz trzej towarzysze po przeciwnej stronie stanęli. Tomasz wciąż wygrywał.

— Zmieńmy się na miejsca, to się może karta obróci — zaproponował jeden z przegrywających.

Trzej franci poprzesiadali się między sobą, Tomasz tylko z miejsca się nie ruszył.

— Widzicie go — rzekł jeden niby markotny — jak ci to szczęście przysiadł sobie na stolku.

Stolek widocznie był szczęśliwy, bo Tomasz znowu wygrywał. Naraz szczęście się obróciło i Szmyrak ani obejrzał się, gdy wszystka wygrana do towarzyszków powróciła.

Żal mu się zrobiło tych pieniędzy, których wprawdzie nie zarobił, ale miał już w swojej kieszeni. Grał dalej, licząc na powrót kapryśnego szczęścia, ale szczęście obrzydziło go widać sobie i wracać do niego nie myślało weale.

a gdy im się krzyki Tomassa uprzykrzyły, chwycili go za kark i wyrzucili za drzwi.

Kompanowie stawiali wciąż wódkę, zagryzali serdelkami i grali dalej bez upamiętania. Tomaszowi upajającej pary do głowy przybywało, ale za to ubywało mu pieniędzy z kieszeni. Grał jednak zawzięcie, bo ciągle w powrót szczęścia wierzył, tem bardziej, że kompanowie igrali z nim niby kot z myszą i czasami wygrywać mu pozwalali.

Już słońce było nisko na niebie, gdy Tomasz ostatni pieniądz postawił na kartę i .... przegrał. Towarzysze zaśmiali się piekielnym śmiechem.

— A to się gospodarz urządził!—wołał jeden.

— Leciutenki do Zagłusza powróci—krzyknął drugi.

Trzeci zaczął pocieszać nieszczęśliwego gracza.

— Nie róbcie sobie z tego nic, gospodarzu. Wróćcie do domu, weźcie trochę pieniędzy i przyjdźcie do nas znowu, to się pewno odegracie.

Teraz rozjaśniło się Szmyrakowi przed oczyma. Jezus, Marya, a toć on wpadł w ręce oszustów i ci go jak gęś zarżniętą oskubali. Okłamałi chłopca, upoili, wciągnęli do gry i znaczonemi kartami odebrali mu wszystkie pieniądze.

Tomasz mało nie szalał ze złości.

Z niewymowną wściekłością począł krzyczeć, bić pięścią w stół, dopominał się o oddanie pieniędzy, wygrażał skargą do sądu, do policyi. Franci śmiali się tylko szatańsko, a gdy im się krzyki Tomasz uprzykrzyły, chwycili go za kark i wyrzucili za drzwi. Jak niepyszny powracał do domu, zataczając się po drodze z przepicia i rozdrażnienia.

Długo Tomasz, choć lubił gadać, choć mu naprzykrzała się żona, taił w sobie całą historję, ale w końcu zwierzył się ze wszystkim Błażejowi Wolnemu.

Kto inny byłby się naśmiał z Tomaszem, ale Błażejowi nawet się usta do uśmiechu nie skrzywiły.

Nie miał on zwyczaju szydzić z cudzego nieszczęścia, a przytem gniewało go to, że lada chłystek, lada łotrzyzna miejski usadza się na to, aby prostodusznego wieśniaka otumanić, ocyganić i z pieniędzy obrać.

Jednakże miał on coś do zarzucenia Tomaszowi, bo spojrzął mu ostro w oczy i zapytał.

— A co to za dobry interes zrobiliście, coście o nim żonie wspominali?

Tomasz zarumienił się po uszy.

— A jużci—odpowiedział z pewnem zakłopotaniem — dobry, bo dostałem nauczkę, aby z byle frantem nie wdawać się w poufalość.

— Byłby daleko lepszy—rzekł mu Błażej surowo — gdybyście z całego tego nieszczęścia wyciągnęli naukę, iżby od wszelkich „dobrych interesów” uciekać niby od ognia.

— Jakto rozumiecie, Błażeju?

— Ano, widzicie przecie sami. Ułasczyliście się na ów dobry interes, którym was nieznajomy łgarz tumanił, zdawało się wam, że i to niezły interes, gdy was ktoś ze swej kieszeni potraktuje, zasmakowała wam wygrana z kart, co to niejednemu wydaje się bardzo dobrym interesem, a za to wszystko zapłaciliście setnie i pieniędzmi i wstydem i zgryzotą, czyli zrobiliście jak najgorszy interes.

Tomasz pochylił głowę i nie odpowiedział ani słowa. Czuł on całą prawdę słów Błażeja, nie mówił więc nic, bo właściwie co było nato wszystko powiedzieć.

Wtem spostrzegli obaj Wojciecha Dobrzycha i Józefa Marczyńskiego, którzy szli szybko ku nim i żywo ze sobą rozmawiali. Dobrzych był cały wzburzony, żywo opowiadał coś towarzyszkowi, a rękami wymachiwał, jakby miał ochotę poturbować niemi kogoś.

— Co to takiego się stało?—zapytał Błażej zaciekawiony.

— A niech to licho porwie te wszystkie wyjazdy do Warszawy!—prawił Wojciech wzburzony.— Ci Warszawiaczy to tylko czyhają na to, aby chłopą wiejskiego zdurzyć i ograbić. Chryste Panie, a toć to jak w lesie między zbójcami.

— No, nie wszyscy Warszawiaczy na to czyhają — prawił Błażej poważnie.— Jak w wielkim stawie są rozmaite ryby i wielkie i małe, tak też i w wielkiem mieście złych i dobrych podostatkiem.

— Ba, złych to i na byle wsi nie braknie—dorzucił spokojnie Marczyński.

— Ale cóż to wam Warszawiaczy wyrządzili?— pytał Błażej.

— Mnie nic—odparł Wojciech—ale mojemu kumowi Michałowi Rolniczkowi z Przyczni, przecie go znacie.

— A znam, znam — odrzekł Błażej.— Zamożny kolonista, pracowity, tylko okrutnie na wódkę i poczęstunek z cudzej kieszeni łapczywy. No, cóż to się stało Michałowi w Warszawie, że tak na Warszawian wyrzekacie?

— Wyobraźcie sobie, Błażeju—opowiadał Dobrzych z uniesieniem — jechał sobie do Warszawy swojemi końmi z gotówką w kieszeni, a przytem wioził cudzą walizkę, którą zabrał, ażeby za przewiezienie także coś zarobić. Miał on różne interesa w Warszawie.

— Zapewne „dobre interesa”— wtrącił Błażej szydyczko.

Tomasz zarumienił się po uszy.

— Może byłyby i dobre — odpowiedział Wojciech,— ale cóż? kiedy nie dojechał jeszcze do Warszawy, a już zrobił taki interes, że jak żebrak powrócił do domu.

— A to jakim sposobem?— zapytali Błażej i Tomasz.

— A to widzicie tak—prawił Wojciech.—Przed rogatkami o wiorstę, czy półtory spotkał jakichś trzech...

— Aha, to pewno tych, co to za woły tak dobrze płacą — wtrącił Błażej.

— Otóż—ciągnął dalej Wojciech — ci trzej poprosili go, aby zabrał ich na wóz i obiecali mu za to dobrze zapłacić. Przed samymi rogatkami wstąpili do karczmy i prosili Michała ze sobą. Michał wymawiał się, że wódki się już zarzekł, że koni odejść nie może, ale ci kusili go, kusili, aż wreszcie dał się skusić i wlaź do karczmyska.

— Pewno sobie pomyślił, żeć i to „dobry interes” napić się za cude pieniądze—mówił niby mimochodem Błażej.

— Ci trzej byli to jacyś okrutni franci—opowiadał w dalszym ciągu Wojciech. — Stawiali butelkę za butelką, Michał już pić nie chciał, ale mu niemal gwałtem w gardło wlewali. Spił się chłop jak bela, że o bożym świecie nie wiedział. Gdy już widzieli, że ma dosyć, wsadzili go na wóz i powieźli gdzieś boczną drogą. Michała sen zmorzył, a kiedy się obudził, zobaczył, że leży w rowie. Wóz, konie, tłumok z cudzemi rzeczami, wszystko to zniknęło, co więcej lotry ściągnęli z niego sukmanę, gdzie w kieszeni miał 75 rubli.

— O Jezul—krzyknęli wieśniacy.

Chwilę trwało milczenie, oburzenie odjęło wszystkim mowę.

— Co najgorsza — zabrał głos znowu Wojciech — że Michał okrom własnej straty będzie jeszcze za walizkę odpowiadał. Właściciel rości sobie pretensye na 200 rubli, a kto wie, czy ich Michał nie będzie musiał zapłacić?

— Będzie musiał— rzekł Błażej.—Święty Boże nie pomoże! Furman jest odpowiedzialny za rzeczy, które wiezie.

— Biedny Michall— zawołali chórem wieśniacy.

— Biedny, doprawdy biedny — mówił Błażej. — Co to za strata dla rolnika! Na pięćset rubli rachować ją można. A wszystko dla tego, że się ulał na wódkę, która z własnej kieszeni kilkanaście kopiejek kosztowała co najwyżej. Ot, takie to są te „dobre interesal”

Józef Marczyński zabrał głos z kolei.

— Doprawdy, że laszczenie się na oobry interes nie jeden grubo zapłacił. Słyszałem nie dawno, co także stało w gazecie jak oszuści jakiegoś mieszczanina ocyganili.

— Opowiedźcie no, Józefie! — wołali wszyscy.

— Ano — prawił Józef — to było tak. Przyjechał ci on koleją petersburską do Warszawy. Idzie do miasta, aż tu go jakiś napotyka i pyta: Czy wy czasem nie jedziecie z Łomży?— A jużci z Łomży. — A to dobrze się stało, bo ja mam ważny interes do Łomży, a kiedy od-

jeźdźać będziecie? — Ano, po jutrze. — A to będę na kolei i o jedną grzeczność was poproszę... Przyszło pojutrze, Łomżyniak wybrał się do drogi i jegomość już czekał na niego. — Znacie Kukaskiewicza w Łomży? — Nie znam. — A to się tam przecie o niego dopytacie. Oddacie mu tę paczkę, a on wam za to wynagrodzi. — Ano, oddam — Łomżyniak pomyślał sobie: Paczka malutka, w kieszeni nie zacieży. Kukaskiewicz mię wynagrodzi... to przecie niezły interes. Już chciał wejść do dworca, aż tu nieznajomy zatrzymuje go i mówi mu po cichu: — Tylko oddawajcie mu ostrożnie... nie przy świadkach, bo to... fałszywe pieniądze. — Fałszywe, a to z kąd? — A to widzicie, tylko to ja wam mówię w sekrecie, nie wygadajcie się przed ludźmi. Kukaskiewicz był tu u nas przed dwoma tygodniami i zamówił sobie dwieście rubli fałszywych. Zapłacił za nie pięćdziesiąt i teraz mu obstalunek odsyłamy... Łomżyniakowi aż się ślepie zaświeciły. — Jezus, Marya, za pięćdziesiąt dwieście rubli, a toż ten Kukaskiewicz w czepek się chyba urodził. Żeby to mnie trafił się taki interes!... Aż tu nieznajomy powiada: — Widzicie, tu jest w paczce dwieście rubli... zapieczętowane... dla Kukaskiewicza. Zrobiliśmy jeszcze na zapas drugie dwieście i dali byśmy je wam na ręce, ale boimy się, że Kukaskiewicz nam za nie zapłacić nie zechce. — A to ja od was je kupię — zawołał Łomżyniak — dam jak Kukaskiewicz 50 rubli... Nieznajomy niby się to wahał, ale w końcu wyjął dwie paczki niby po sto rubli. Łomżyniak ogląda, na wierzchu i od spodu nowiusienkie rubelki jak z pod stempla, paczki grube, ani chybi po sto rubli w każdej... Już miał sięgać do kieszeni po swoje pieniądze, kiedy coś mu się to dziwnem wydało. — Słuchajcie no, powiada, ale czy te pieniądze takie, że nikt ich nie pozna. — Ano, zaraz się przekonamy... Przechodzi żyd, a frant do żyda: — Panie starozakonny, niech no pan nam rubla na drobne zmieni. A tylko niech pan dobrze patrzy, czy papierek prawdziwy... Żyd obejrzał go na wszystkie strony, popatrzył pod światło i powiada: — Dobry, daj, Panie Boże, takich choćby z parę korcy... I zmienił... — Ano, widzicie — mówił frant — jak doskonale papierek udany. Żeby miał być fałszywy, toby go żyd nie wziął, bo oni się na takich rzeczach znają... Już teraz Łomżyniak nie wahał się wcale, zapłacił, wziął obie paczki i co żywo na kolej, żeby się nie spóźnić. W wagonie bał się zajrzeć do paczek, ale kiedy w domu spogląda, co kupił, aż tu po trzy ruble prawdziwe z początku i końca, a reszta... bibuła.

— La Boga! — krzyknęli wszyscy.

— Tak, tak, bibuła — zapewniał Marczyński — a zresztą dwanaście papierków nowych, nie podrabianych... ale tylko dwanaście wszystkich. I za te dwanaście zapłacił pięćdziesiąt!

Słuchacze oburzali się niesłychanie.

— No, i cóż na to Łomżyniak?—zapytał żywo Tomasz.

— Cóż miał robić?—odparł Józef.—Zapłakał nad swoją dolą i...kwita.

— A ja na jego miejscu — mówił Tomasz — nie darowałbym swego. Wróciłbym do Warszawy, odszukał łotra i do sądu nieponia. Zapłaciliby mi w czwórnasób za moją krzywdę.

— Ba, rzekł śmiejąc się Marczyński—szukajże go wśród tylu tysięcy ludu w Warszawie. Alboż on głupi stać i czekać, aż oszukany powróci i za gardziel go schwyty?

— Nie, tobym zabrał się do Kukaskiewicza i tak go przycisnął, żeby mi w końcu powiedzieć musiał, co to za jedni, co mu pieniądze fałszywe robili.

Na te słowa Tomasza Józef zaśmiał się serdecznie.

— A toście trafili jak kulą w płot. I wy myślicie, że tam jakiś Kukaskiewicz w Łomży mieszka? Naszukał go się po Łomży i skoro dowiedział się, że o takim nikt nie słyszał, otworzył pakiet i znalazł w nim... pokrajaną bibułę. A oszust z jego pięćdziesięciu rublami buja po Warszawie i w duchu śmieje się, że na głupiego natrafił.

— Choćby nawet — wtrącił Wojciech — znalazł oszusta, to coby mu tam zrobić? Wyparłby się łotr w żywe oczy, powiedziałby mu: ja cię nie znam, człowiecze, albo: a gdzie masz świadków? Gdyby nawet się przyznał, to i to na nic... alboż wolno fałszywe pieniądze kupować? Przecież to także nie na co innego, tylko na oszustwo.

— Tak jest, na oszustwo—zabrał głos Błażej—i dla tego słuszna kara Łomżyniaka spotkała. I taki człowiek ani zastanowił się nad tem, że będzie złe pieniądze siał po świecie i ludzi tylu ukrzywdzi. Nic nie miałbym litości nad takim... bo przecie na to on kupował podrabiane ruble, żeby potem innych niemi okpiwać. I tak za małą kara na takiego niegodziwca.

— I cóż, kiedy on w tem dobry interes upatrywał?—napomknął Józef.

— Dobry interes dla siebie, ale zły dla innych, bo na ich krzywdzie oparty—prawił Błażej.—Grzeszne to pragnienie takiego interesu. Nierzadko się zdarza, iż na podobnego nieponia natknie się chytrzejszy jeszcze niepoń i na jego żądzy „dobrego interesu” sam lepszy zrobi. Człowiek, cheiwy niesprawiedliwego zysku, w zaślepieniu swoim staje się łupem zręcznego oszusta, tak jak owa czapła, która trzymała już rybę w dziobie, gdy ją nasiadł sokół i na śmierć zadziobał. Słyszeliście zapewne, jak Wacha Lamponia oszuści w Prusach w pole wywiedli.

— Opowiedzcie nam, Błażeju... opowiedzcie!—wołali wieśniacy.

— Wacho, jak wiecie, chłop ogromnie cheiwy na zysk, choćby miał przytem przestąpić siódme przykazanie. Nieraz go słyszałam, jak gadał

głupio: Co mi tam do tego, że ktoś stracił, kiedy mnie do kieszeni przybyło!... Ponieważ mu wszystko było za mało, poszedł do Prus na wyrobek. Nie źle mu szło, zarobił siła pieniędzy, ale to jeszcze nie był dla niego „dobry interes”. Kiedy zbierał się do powrotu, ciągle przemyślał, jak użyć tych pieniędzy, aby mu jeden grosz dwa urodził. Poszedł do jakiegoś pruskiego miasta, chodzi po ulicach i tnie gapia. Wtem patrzy, idzie przed nim jakiś wielki pan w okryciu, a kieszon mu się aż odyma. Nagle zjawia się jakiś jegomość i łapę w kieszon pana wsuwa. Wyciągnął z niej grubą kieszon pieniędzy...

Tu Błażej zatrzymał się i fajkę sobie tytoniem napychał.

— No, cóż Wacho na to? spytał niecierpliwie Tomasz.

— Jakże się wam zdaje?— spytał Błażej.

— Pewno krzyknął na bogacza, że go kradną, ten się obrócił, złapał złodzieja, a potem Wachu sownie wynagrodził.

— Tak ci on w pierwszej chwili chciał zrobić i tak mu sumienie nakazywało. Ale złodziej dał mu znak palcem, aby milczał i pokazał giestem, że się z nim pieniędzmi podzieli. Wacho na to jak na lato. Poszli w ustronną uliczkę i tam prusak przeliczył w oczach Wachu pieniądze... były samiuteńkie złote dukaty... okazało się, że jest ich pięćdziesiąt. Oddał połowę Wachowi i zapytał go... niby to na wszelki wypadek, z kąd on jest. Gdy się dowiedział, że nie tamtejszy, tylko zagraniczny, powiada mu: a wiesz ty, że tam u was takie dukaty bardzo dobrze płacą?— Co nie miałbym wiedzieć, powiada mu Wacho... Co prawda, to nie bardzo on wiedział, ale o tem przynajmniej słyszał, że dukat, choć mały, w każdym razie, wart z górą trzy ruble... Więc mu oszust prawi:— U nas to tego złota jak śmieci, ludzie wolą papierki, bo nie tak ciężą w kieszeni, za dukata płacą po dwa i pół ruble, ale ja wam, żeby długo nie gadać, spuszcę po dwa ruble... Głupi Wacho zaczął się targować i prusak spuścił mu dukat na półtora rubla. Wraca chłop do kraju, mało nie skacze z radości, że taki dobry zrobił interes. Obliczył, że choćby tylko pół na pół zarobił na dukacie, to na dwudziestu pięciu już ma koło 40 rubli zarobku. Idzie do miasta, zachodzi do żyda i pyta, czyby od niego dukatów nie kupił. — Czego nie, mówi żyd, ale skądście je wzięli? Wykopaliście je w ziemi, czy znaleźliście na drodze?— Skąd wzięłem, to wzięłem, nie o to rzecz, tylko po czemu dacie? Pokazał żydowi owe niby dukaty, a ten mu powiada:— Po dwa grosze za sztukę. — Czyście, u licha, zobłędnieli, czy co?— A to ty, głupi chłopie, myślisz, że to dukaty, a to są marki do gry. Błyszczą się jak złote, ale są z miedzi. Patrzaj, napisane: „Spielmarke”... Wacho nie wierzył, lecz powiedziano mu to samo w jednym, w drugim i trzecim miejscu. Teraz poznał, że to był umówiony fortel

złodziejski. Słuszna spotkała go kara za chciwość i nieuczciwość. Ot wam dobry interes! Zdaleka, kumowie, zdaleka od wszelkich „dobrych interesów”!

— A więc jakie interesa robić potrzeba?— spytał niecierpliwie Tomasz.

— Uczciwe, kumie, uczciwe ... to jedynie człowiekowi na dobre wychodzą.

STRACONE.

Jaka praca, taka płaca...

Do swych ojców siola
Po dniach wielu Jasiak wraca
I na matkę woła:

— Matusz moja, otwórz wrota!
Powiedz mi, dla Boga,
Co porabia ta sierota
Która mi tak droga.

— Słów i żalów tracić szkoda!
Sam idź do gospody;
Ona teraz panna młoda,
Obok niej pan młody.

Nie odchodzi się bezkarnie
Od lubej dziewczyny;
Żalność duszę twą ogarnie,
Dziś jej zrekowiny.—

Chłopcu w karczmie niby w grobie,
Mina niewesoła,
Między skrzypków stanął sobie
I tak na nich woła:

— Skocznie, rażno graj, kapelo,
Na szaloną nutę,

Niechże dziś się rozweselą
Serca złem zatrute.

Przystanąła, patrzy śmiało:
— Grajcie, muzykusi!
Gdy się kochać zaprzestało,
Serca nikt nie zmusi.

Wyplakały moje oczy
Siła leż po tobie.
Kraż się życia różnie toczy,
Zanim spocznie w grobie.

Niech na wyrzut się nie sili
Język twój, człowiecze.
Co nie chwycisz w dobrej chwili,
To ci wždy uciecze.

SALOMON

(z chorwackiego — Wacława Nowaka).

I.

Tego imienia, rozumie się, na chrzcie mu nie dano, tylko tak go nazwali przez szyderstwo jego znajomi. Był to człowiek chudy, zgarbiony, ogolony, z zamglonem okiem i zwieszonemi uszami. Skoro pokazał się, gromadziły się dokoła niego dzieci, baby zęby szczyrzyły, chłopcy i dziewczęta szydzili z niego:

— Salomonie, ziemia się obraca.

A Salomon szedł swą drogą, opędzając się dzieciom:

— Bajki ... słońce się obraca.*)

---

*) Od czasów znakomitego astronoma, księdza kanonika Mikołaja Kopernika, urodzonego w Toruniu przed czterystu laty, wiadomo, że ziemia obraca się około słońca. Są jednak ludzie tak ciemni, którzy temu uwierzyć nie chcą.

Powiadają, że od lat dziecięcych był słabiutki ciałem i rozumem. Ojciec jego znalazł grób w falach morskich, matka zaś wychowywała syna jedynaka, żeby mieć podporę na stare lata.

Salomon brał się i do ciężkiej roboty: puścił się na morze, ale go zawrócono, bo nie był zdatny na marynarza; poszedł między rybaków, ale ci odegnali go od siebie, mówiąc, że im nieszczęście przynosi; oddała go do kowala wiejskiego — ale nie miał siły w ręku, aby ciężkim młotem wywijać. Pewnego razu zobaczyła matka, że zręcznie łąty do dziurawego ubrania przyszywa, więc pozwoliła mu zająć się tym rzemiosłem. Od tego czasu Salomon wywijał igłą i został krawcem wiejskim na swój sposób, bez nauki i ćwiczenia u majstra.

Rzadko ludzie na wsi szukają majstra krawieckiego, ale u Salomona było zawsze tyle roboty, że od świtu do zmroku ciągle pracował igłą i... myślał. Często, siedząc przy niskim okienku, spuszczał ręce na kolana i chudą, wydłużoną głowę brodą o piersi opierał. Miłe spojrzenie małych, zamglonych oczu wlepione było w igłę, a przed temi oczyma kręcił się świat cały niby w pijackim obłędzie.

— Ziemia się obraca! — rozmyślał Salomon — Wtedy nie siedziałbym tu ciągle, ale wędrowałbym po morzach, po skałach, Bóg wie, gdzie! Głupstwo! A czyż to słońce nie jest z rana nad górami, a o południu nad głową, a potem zachodzi za skały i dalej w wędrowkę przez noc całą?... Czyż dom mój nie stoi tutaj, a dom sąsiada obok niego i tak dalej po porządku? Wnet by się to wszystko rozleciało, gdyby, nie daj Boże, ziemia się obróciła!... Wtedy bylibyśmy to tutaj, to tam, a iluż to ludzi, obróciwszy się, pogubiłoby czapki!

Ostatni dowód na to, że ziemia się nie obraca, najwięcej mu przypadał do przekonania.

Kiedy karczmarka Katarzyna, lub majstrowa Klara przyprowadziła syna do Michałka — takie było prawdziwe imię Salomona — żeby dziecku skroił ubranie, oszczędna matka przedewszystkiem obejrzała miarę Michałkową.

— Michałku, tylko niech będzie suto! Dzieci rosną. Jeszcze kapkę dłużej... i kapotka niech będzie trochę dłuższa!

Michałek nie znał modnych żurnalów, ale pociągał palcem po miarze i prawił do pełnego nadziei dzieciaka:

— Widzisz, mój synku, gdyby się ziemia obracała, gdzieby to już odleciała twoja czapeczka!

A matka przypominała mu jeszcze:

— Michałku, tylko niech będzie suto!

Salomon był dobrodusznym, miękkiego serca. Kochał dzieci, dawał im rozmaite szmatki i lalkom szył sukienki. Wszystkie psy ze wsi znały

go dobrze, karmił je chlebem i głaskał ręką. Kiedy widział, że konik w zaprzęgu, albo wołek w jarzmie przez niedbalstwo poganiacza na upale cierpi z pragnienia, sam nabierał wody i poił zwierzątko. Zresztą unikał ludzi, gdyż rzadko natrafiał na tkliwe serce, wieśniacy drwili i śmiali się z niego. Nawet od matki rodzinnej, starej Joąski, niewiele doznał dobrego. I ona widząc że ludzie szydzą, żałowała nieraz, że go Pan Bóg nie zabrał do siebie. Snadź to życzenie nie płynęło ze złego serca, raczej ciążyła jej na duszy ta myśl, jak on sobie da radę, kiedy jej nie będzie. Przed nią Michałek nie mógł występować ze swemi myślami, ani pragnieniami; miał już lat trzydzieści, a był jej posłuszny niby dziecko, które dopiero na nogi stanęło i które czuje, że bez opieki matczynej zaginie na świecie.

Pewnego dnia siedział przed domem w chłodzie i latał ubranie świąteczne jakiegoś marynarza. Stara Joąska siedziała obok niego z ponczochą w ręce. Oboje milczeli; Michałek nie lubił wdawać się w rozmowę, zdawało się, że wlepił oczy w igłę, że ciągle o czemś zamyśla się głęboko. Dnia owego naraz podniósł głowę do góry, wsadził igłę w ubranie i spojrział na matkę.

— Matko!

Staruszka podniosła oczy.

— Matko, ja chcę się żenić...

Niewiasta wytrzeszczyła oczy i przeżegnała się.

— Pan Bóg z tobą!— rzekła.

— Matko, ja chcę się ożenić — powtórzył Michałek głuchym głosem.

— A z kim? Któż to pójdzie za ciebie?

— Marysia...

Joąska przeżegnała się po raz drugi, wstała i weszła do domu. Raz jeszcze wyjrzała przez okno na swoje dziecko i zamyśliła się, a w oczach jej łzy się pokazały. Może po raz pierwszy uczuła w duszy gorzką boleść, widząc dziecko swoje wzgardzone i odrzucone, dziecko — człowieka, który nie może mieszkać pod własnym dachem, nie może uścisnąć żony swojej, ani ukochać potomka swego. — Wtedy powróciła do syna.

— Michałku mój, wybij sobie Marysię z głowy, ona zaręczona, a to harda dziewczyna...

W tej chwili szła od studni rzeźka dziewczoja z rumianą twarzą i błyszczącymi czarnymi oczyma. Suknia jej obejmowała kibić pełną i zdrową. Staruszka zwróciła na nią oczy i z pochyłą głową weszła do domu.

— Marysiu! .. Stój, Marysiu!— mówił Michałek do dziewczyny, skoro zbliżyła się do niego.

— Ziemia się obraca! — rzekła Marysia i w rumianych jój ustach błysnęły białe zęby. Palcem pokręciła po czole.

— Marysiu... zostań moją żoną!

— Ha! ha! — zaśmiała się dziewczyna i ręką podparła się pod bok tak, iż woda plusnęła jej na spódniczkę.

— Marysiu... bądź moją żoną!

I Michałek uchwycił ją za rękę.

Dziewczyna zachmurzyła się, zagryzła wargi i cały gniew obrażonej duszy dziewiczej wybuchnął w tych dwóch słowach.

— Głupi biedaku!

II.

Następnej jesieni pochowano starą Joaszkę i Michałek rządził w domu, jak potrafił. Stał się jeszcze bardziej milczącym i nie dbał już o to, by mu dowodzone, czy ziemia obraca się, czy słońce. Gromadził dokoła siebie dzieci i małe szczenięta, a karmiąc i głaskając jedne i drugie, snadź wypełniał owę próżnię w duszy, która na to stworzona, aby ją miłość wypełniała. Latał i szył bardzo pilnie, mniej za pieniądze, a więcej za podarunki, które mu obiecywano i zapominano oddawać.

W dzień wesela Marysi z dumnym marynarzem Mikołajem siedział przed domem i szył. Na twarzy jego nie odbijało się żadne uczucie, ta twarz z półmartwemi oczyma wydała się niby nie czująca, jak gdyby cały świat o jego duszę odbijał się niby o zimny kamień. Zaczepnicy sąsiedzi poglądali teraz spokojniej na Michałka, dziwiąc się, że tak głupowato wpatruje się w igłę, a ta szybko biegła po latach, które trzymał na kolanach.

— Salomonie, twoja Marysia wyszła za mąż! — krzyknął ktoś na niego.

Michałek podniósł wyblakłe oczy, uśmiechnął się niby dziecko i zaczął szybciej poruszać igłą.

— Salomonie, ziemia się obraca! — rzekł inny.

— Obraca się! — potwierdził Michałek, kiwając głową i nie odrywając oczu od roboty.

III.

Następnego lata Marysia wyprawiała pierwszemu dziecku chrzciny, a Mikołaj znowu odjechał na morze.

Michał, spotkawszy po raz pierwszy Marysię, stanął przed nią i rzekł:

— Marysiu, Mikołaj odjechał... Nadejdzie zima i jeśli ci źle będzie, przyjdź do mnie, ja mam...

Młoda kobieta uczuła się obrażoną i krzyknęła na Michałka.

— Głupi nędzniku, tylko poważ się raz jeszcze!...

— Nie myślę, Marysiu, nic złego... W zimie żyć ciężko, a ja dałbym ci wszystko...

Marysia poczerwieniała i pchnęła Michałka pięścią w piersi. Poczęła przywoływać, ludzi ze wsi tym krzykiem, którym kobiety wiejskie swej czci bronią.

Wrzawa była ogromna, a wójt musiał wmieszać się, ażeby zaspokoić obrażoną kobietę.

— Słyszysz, Salomonie — rzekł naczelnik — jeśli cudzym kobietom nie dasz pokoju...

— Nie miałem nic złego na myśli, Boże broń!

— Jeśli cudzym żonom nie dasz pokoju, wsadzimy cię do kozy, przez osiem dni nie będziesz widział, jak słońce chodzi po niebie. Widzicie go... głuptasa!

— Nic jej złego nie powiedziałem, Boże zachowaj! — bronił się Michałek.

— Niech dziękuje Bogu, że Mikołaja niema w domu! — dodała obrażona kobieta, powracając do chaty.

IV.

Niezadługo Michałek pogodził się z Marysią. Jakaś kobieta wyniosła na dwór dziecko Marysi. Skoro Michałek ujrzał dziecię, upuścił igłę, wziął dziewczuszkę w objęcia i wniósł ją do domu. Kobieta pobięła za nim, ażeby głuptas dziecku jakiej krzywdy nie wyrządził.

— Naści dla dziewczuszki złote koleczyki — powiedział Michałek, grzebiąc w skrzyni. — Nosita je moja nieboszka matka, ja ich nie potrzebuję, niech będą dla małej.

Nazajutrz Marysia przechodziła мимо domu; zatrzymała się przed Michałkiem.

— Michałku, muszę ci podziękować za to, coś memu dziecku darował.

— Niema za co, niema za co — mówił Michałek z uśmiechem, nie odrywając oczu od igły.

— Doprawdy nie wiem, czem ci się odplacić...

— A na co odplacać? ... Kiedy przyniosą małą, to jeszcze dam jej coś, czego sam nie potrzebuję.

— Ale jakże ci za to podziękować, mój dobry Michałku?

— Daj pokój. Chciałem dać tobie, ale ty nie chcesz, niech więc służy twemu dziecku.

— Cicho, Michałku. Kiedy Mikołaj powróci, nie zapomnimy o tobie.

Michałek uśmiechnął się głułowato. — Dobrze Marysiu — rzekł — Jeśli będzie ci potrzeba pieniędzy, ja mam parę groszy, to ci dam.

Młoda kobieta wytrzeszczyła oczy na Michałka. Przyszła jej „dobra myśl” do głowy. Twarz jej zmarszczyła się, tylko czarne oczy chytrym uśmiechem błysnęły.

— Dobry Michałku, doprawdy jestem w potrzebie — szepnęła Marysia — Daj, a kiedy będę mogła, wszystko ci oddam.

Michalek wszedł do chaty, a powróciwszy włożył Marysi w rękę zwitek płócienny.

Kobieta podziękowała, a rozwijając w domu zwitek, roześmiała się i rzekła, wzruszając ramionami:

— Boże mój, głuptas prawdziwy!...

V.

Po kilku miesiącach powrócił Mikołaj. Wiatry zimowe dać poczęły i darły się przez popękane wrota starego domu, gdzie mieszkali Mikołaj z Marysią.

Dnia pewnego przyszedł Mikołaj do Michałka. Michalek siedział i szyl przy ciepłym piecu.

— Szczęść, Boże, Michałku! — pozdrowił go Mikołaj.

— Daj, Panie Boże! Aha, powróciłeś. Pewno tam brzydko na morzu, zimą lepiej w domu.

— Tak, tak, Michałku. A jakże tutaj idzie tobie?

— Łatam, trochę mi kaszel męczy; nie dziwnego, zima, wiatr wieje A tyś zdrów chwala Bogu.

— Ja zdrów jestem, ale Marysia mi choruje i dziecko. Przyszedłem prosić cię o coś w jej imieniu.

— Mów tylko.

— Gospodarz nam nie reperuje domu, a wiatr dmie ze wszech stron do izby.

— Widzisz, zima teraz.

— U ciebie, Michałku, są dwie izby i kuchnia, a domek twój mурowany i mocny... Marysia cię prosi, abys nam jedną izbę najął na zimę, a druga dla ciebie zostanie. Przy nas byłby większy u ciebie porządek, a na co się zgodzimy, to ci będziemy płacili uczciwie.

— A więc przenieście się.

— Zgódźmy się wprzód, Michałku.

— Później się zgodzimy, przenieście się tylko, będzie nam tutaj dobrze. U mnie jest ciepło, patrzaj, jak pięknie w piecu się pali...

— Dziękuję ci, Michałku. Zamieszkamy, a twojej dobroci nie zapomnimy ani ja, ani Marysia.

— Jakże nam będzie dobrze! — mówił Michał z radością i ścisnął Mikołajowi za rękę

W kilka dni potem mała rodzina Mikołaja przeniosła się do Michałka. Niby to pomieszcili się w jednej izbie, ale i druga była dla nich i dla Michałka.

Michalek kołysał i piastował dziecko, przynosił wodę, rozpałał i rozdmuchiwał ogień i ... latał ubranie. Odtąd nie mógł już latać za dobre słowo.

— Głupi! Czemu masz się męczyć dla innych darmo! — mówiła Marysia.

A jednak oni sami zabierali mu nieraz pieniądze tytułem pożyczki na kawę, a Mikołaj nieraz na wino.

Za to byli oni opiekunami Michałka.

— Sąsiadko — mawiała Marysia — człowiek ten nawet łyżki w rękę wzięć nie umie. Karmimy go, gospodarujemy u niego ... prawdziwa z nim męka w domu.

A Michalek wydawał się zadowolonym. Wstawał o świcie, przynosił wodę, rozpałał ogień, zamiatał izbę i czekał, póki Marysia nie wstanie. Cały dzień, siadłszy przy kolebce, kołysał dziecicę nogą i latał ubranie. Mikołaj i Marysia nieraz krzyknęli nań, on milczał i ulegał, snadź myśląc, że tak być powinno.

— Michałku — powiedziała mu pewnego dnia Marysia — ty nie możesz spać w izbie. Kaszlesz całą noc i co chwila dziecko mi się budzi. Poscielemy ci wygodnie w kuchni.

Michalek kiwnął głową.

— Michałku, ty kaszlesz mocno i w dzień, a dziecko mi się zrywa ze snu — powiedziała mu w kilka dni potem. — Teraz nie masz tyle roboty i nie potrzebujesz cały dzień zawadzać w izbie; możesz posiedzieć i w kuchni.

Michalek posłuchał i wyniósł się do kuchni.

Nastala surowa zima i wiatr wciskał się do kuchni przez dziur tysiące. Na ubitą ziemię przy ognisku rozpostarto dla Michałka starą gunię, a drugą dano mu na przykrycie. Michalek kurczył się w nocy, obwijając się podartem przykryciem, ale zima była ostra, drżał z zimna i kaszel męczył go coraz bardziej. Z dnia na dzień Michalek stawał się coraz słabszy i włóczył się po kuchni niby straszdydo.

— Zimno mi tutaj — ośmielił się pewnego dnia powiedzieć Marysi.

— Rzeczywiście teraz zima! Skoro wiosna nastanie, będzie nam wszystkim cieplej — pocieszała go Marysia.

A w duszy mówiła sobie:

— Potrzebnyś ty nam w izbie!...

Pewnego dnia rano zastała go Marysia leżącego. Cały skurczył się i zawiął w gunię niby ślimak.

— Cóżes ty się tak skurczył dzisiaj? Kto przyniesie wody i ogień rozpali.

— Nie mogę, Marysiu, boli mię... — rzekł z jękiem Michałek.

Leżał dzień cały, pod wieczór ogarnęła go gorączka, a potem znów mu się zimno zrobiło. Tak leżał przez trzy dni, na wpół konając, a Mikołaj i Marysia zgodzili się na to, że było najlepiej, gdyby go Pan Bóg zabrał do siebie.

VI.

Czwartego dnia wieczorem zebrało się u Mikołaja wesołe towarzystwo, kum Wicek, sąsiad Marek, notaryusz wiejski, oraz Marysia i Mikołaj. Na stole czerwieniły się flaszki pełne wina, a po resztkach jadła poznałbyś, że wieczera była suta. Kompania rozochociła się, ale śpiewać nie śmieli, bo w drugiej izbie leżał chory „biedak Michałek”.

Marysia wstawiała raz po raz, aby dojrzeć chorego. Przystępowała do łóżka, poprawiała poduszkę, a Michałek podnosił powieki. Twarz jego była żółta niby wosk i wychudła jak u trupa; głęboko wpadłe, zamglone oczy wlepił w Marysię.

— Michałku mój — rzekła Marysia tklwym głosem — ugotowałam ci rosółu, żebyś trochę się pokrzepił.

Michałek zamknął oczy i potrząsł tylko głową.

— Kupiłam dla ciebie starego wina, wypij kieliszek.

— Nie mogę — wyjęknął Michałek słabym głosem, nie otwierając oczu.

Marysia przyjrzała się Michałkowi i zadowolona poszła do Mikołaja. Kiwnęła mu kilka razy głową, odawszy wargi, jak gdyby chciała zapewnić go, że dziś wieczorem, jak się znaje, wszystko się skończy.

Teraz powróciła do chorego, zakryła oczy chustką i płakać zaczęła.

— Ma... ry... siu... ty płaczesz? — pytał Michałek.

Marysia mocniej zapłakała.

— Michałku mój! — krzyknęła i upadła obok łóżka.

— Michałku, dobry nasz Michałku, boję się o ciebie, ciężka chwyciła cię choroba... Jeśli w tem wola Boża, aby Bóg cię wezwał do siebie, musisz za życia rozporządzić, kto dostanie ten domek, kto winnicę, a kto ogród... A nie zapomnij, dobry nasz Michałku, o nas; myśmy biedacy, dokądże się obrócimy, skoro nas w ziemie z domu wyrzucą?...

— Wszystko to dla twego dziecka — szepnął Michałek.

— Dobry, słodki nasz Michałku!

I kobieta, zanosząc się od płaczu, rzuciła się przy łóżku.

Potem poszła do drugiej izby i wezwała całe towarzystwo.

Notaryusz siadł przy stole, rozwinął papier i umoczył pióro w atra-

mencie. Marysia i Mikołaj stali smutnie przy łożku, a przy nich kum Wicek i sąsiad Marek, jako świadkowie ostatniej woli Michałka.

— Michałku, jestem tutaj wezwany, aby zapisać twoją ostatnią wolę — rzekł notaryusz. — Masz ten dom, zapisany w księgach gminnych pod numerem 15, w górach dwie morgi winnicy i ogród przy domu; oprócz tego te sprzęty, bieliznę, ubranie i inne drobnostki, które odziedzyczyłeś po matce; komu przekazujesz to wszystko?

Michałek podniósł zmęczone oczy i wyjęknął z trudnością:

— Dziecku Marysi.

Notaryusz pisał, potem odszedł do łożka i dotknął piórem wyschłej ręki Michałka, potem nakreślił krzyż, świadkowie się podpisali i znowu wszyscy powrócili do zastawionego stołu, aby chorego w ostatnich chwilach pozostawić w spokoju.

O świcie Michałek oddał Boga ducha. Marysia rzuciła mu na grób garść ziemi i rzekła do sąsiadki:

— Niech się Bóg nad nim zlituje — dobry to był człowiek.

Senator w szkole.

Do szkoły wchodzi możny pan,
Z rozumu swego dobrze znan,
I niski ukłon żakom składa.
Spojrzał na ławek szereg długi.
— Mości panowie — tak powiada —
Pokorne moje wszem usługi.

Powinność moję dobrze znam,
Więc, cni biskupi, pokłon wam!
Senatorowie, dygnitarze,
Coście zasiedli ławki owe,
Przyjmijcie hołd mój szczery w darze,
Przed wami kornie schylam głowę.

I pan się kłania żakom wciąż.
Więc rzecze jeden starszy mąż:
— Wszak ci to pachołęta małe.
— Lecz będą ludźmi, bracia mili,
Dla tego niechaj wezmą chwałę,
Jakby już teraz ludźmi byli.—

I w ławce powstał śmielszy żak:
— Łaskawy panie, dobrze tak!
Lecz tylko wtedy zasłużymy
Na cześć i hołd, jeśli na świecie
Kiedys po leciech będziem i my
Tak żyli, jako wy żyjecie.—

Na to z uśmiechem odrzekł pan:
— Precz idzie z kwaśnem winem dzban,
A w nowy lepsze wino leją.
Niech myśl ta wiedzie was i krzepi,
Że błogą cieszym się nadzieją,
Iż żyć będziecie od nas lepiej.

Cholera azyatycka.

Dziwnie sobie ludzie choroby zaraźliwe wyobrażają. Widząc, że tak zwana epidemia ludzi zmiata setkami i tysiącami, prawią i bają o tem, że po świecie chodzi jakaś nadprzyrodzona niewiasta w białej, a według innych w czarnej sukni, macha skrwawioną chustką i skoro tylko nią machnie, wnet ludzie padają niby muchy. Gdyby tak nie puścić takiej złej niewiasty do miasta lub wsi, albo odegnąć ją daleko, to jużby tameczni ludzie na dobre byli zabezpieczeni.

W skutek takiego niedorzecznego pojęcia trafiają się nieraz dziwne zdarzenia. Pewnego razu latem r. 1873 w czasie grasowania cholery mieszkańcy jednej wsi spostrzegli w nocy przy świetle księżyca dziwnego jezdca. Siedział na karym koniu i był ubrany w długi płaszcz białawy.

— Cholera! — krzyknęli.

Niby szaleni porwali za cepy, widły, kije i postanowili nie dopuścić okropnego widma do wioski.

Z krzykiem pobiegli ku nadjeżdżającemu, który na szczęście przestraszył się i myśląc, że to zbójcy napadają nań, zawrócił konia i co żywo popędził naprzód. Gdyby był tak wpadł ogłupiałym ludziom w ręce, byłiby go bez miłosierdzia utłukli.

Nie byłoby z pewnością pomogło zapewnienie, iż to był człowiek żyjący, muzykus, który jechał konno do jakiegoś szlachcica nastroić mu fortepian i od kurzu nałożył na swoje ubranie długi lekki płaszcz z jasno szarego płótna tak, iż wyglądał niby jaka biała, tajemnicza postać. Tylko chyżym nogom konia chłopci zawdzięczają, że nie popełnili zabójstwa i to przez nędzny przesąd i głupotę.

Na mocy podobnegoż wyobrażenia o cholercy żydzi częstochowscy tegoż roku wyprawili niesłychanie zabawne a dziwaczne widowisko. W tem przekonaniu, że cholercę zastraszyć i wypędzić można, urządzono obrzęd wypędzania cholery.

Wyszukano w mieście ubożego charłaka, który niemal umierał z głodu, oraz biedną i bardzo neurodziwą kucharkę i połączone tę niepozorną, nędzną parę związką małżeńską. Dla państwa młodych zebrano 300 rubli jako posag. W dzień ślubu na czarnego konia siadł człowiek chudy, blady, odziany w białe prześcieradło, wziął drewnianą kosę w ręce i przejeżdżał się po ulicach i uliczkach Starego Miasta, udając śmiertelną chorobę. Za nim uganiał się na szkapie karłowaty

pan młody z batogiem w rękę. Tłumy dzieciaków i hałastry gonily uzbrojonego w kosę, krzycząc nań i wymysławiając. Tak przejechali obaj jezdecy wszystkie zaułki, w których mieszka ludność żydowska, wysunęli się na rynek i przebiegłszy pierwszą aleję, dotarli aż do mostu.

Cieszyła się gawieź że już cholere wypędzono, tymczasem grasowała ona po dawnemu, bo wypędzać trzeba było nie jakiegoś straszaka, ale nieporządek po domach, zatruwający powietrze i nieporządek w jedzeniu, psujący żołądki.

Dwa te nieporządki sprzyjają najwięcej rozwojowi cholery. Nie jest ona wcale żadną kobietą, jeżdżącą konno, lub chodzącą piechotą, ale rodzajem malutkiego grzybka, rozmnażającego się w zgniliznie z niesłychaną szybkością. Jeśli taki grzybek dostanie się do naszego ciała, wnet rzuca się na żołądek, a potem przechodzi do kiszki, niszczy je i człowiek umiera. Jeżeli żołądek jest zdrow, to wydaje z siebie mocny sok, potrzebny do trawienia i sok ten zabija owe grzybki choleryczne. Jeżeli zaś żołądek jest słaby, sok ten traci na swej mocy i nic poradzić zarazkowi cholerycznemu nie może.

W r. 1883 doktor berliński Koch odkrył zarazek choleryczny i za pomocą szkieł bardzo powiększających przypatrzył mu się dokładnie. Jest on w jednym końcu grubszy, w drugim cieńszy i nieco zakrzywiony, tak iż ma kształt *pręcinka*, przytem jest tak mały, iż, aby go dojrzeć, potrzeba wziąć szkło, zwane *mikroskopem*, któreby go powiększyło kilkaset razy.

Jak powiedzieliśmy już wyżej, ten drobnusienki, a tak straszliwy wróg żywota ludzkiego rozwija się w zgniliznie, gdzie, odpowiedni pokarm dla siebie znajdując, mnoży się z przerażającą szybkością. Ojczyznę tego zarazka cholerycznego są Indye nad ogromną rzeką Gangesem, gdzie w moczarach owej rzeki przy wielkiem gorącu gniją miliony ciał zwierzęcych i roślin. Tam też cholera panuje nieustannie, stanowiąc tak zwaną chorobę *endemiczną*, to jest miejscową.

Z Indyi przez Persyę, gdzie nieporządki po domach, nieczystość i gorąco sprzyjają jej rozwojowi, dostaje się do Europy, czasami jednak przywożą ją na okrętach.

Po raz pierwszy w Europie pojawiła się latem r. 1823 i dostała się z Persyi na Kaukaz, doszła do miasta Astrachania, ale nie posunęła się dalej. W Astrachaniu zabrała niewiele ofiar i niebawem znikła. Pierwsze jej więc odwiedziny nie były znowu tak groźne.

W kilka lat potem (1827) pojawiła się druga cholera, ale i ta zbyt silną nie była.

Za to niesłychanie groźną okazała się trzecia, która w r. 1830 przedostała się do Rosyi z Persyi, naprzód do Tyflisu na Kaukazie,

potem do Astrachania, a ztamąd do Krymu i Odessy. Z tych miejsc idąc ciągle na północ, doszła do kraju północno-zachodniego, grasowała i w Królestwie Polskiem, a potem rozeszła się we dwie strony z jednej przez granicę austryacką rozprzestrzeniała się po Europie Zachodniej, z drugiej poszła do Tweru i do Moskwy.

Czwarta epidemia choleryczna pojawiła się naprzód r. 1832 w Kronsztadzie, fortecy na wyspie pod Petersburgiem, szybko przedarła się do samego Petersburga i sprawiła tam ogromne spustoszenie. Trwała aż do r. 1838, obejmując całą Rosyę europejską.

Piąta epidemia rozpoczęła się r. 1847 i była najsilniejszą ze wszystkich. Do Rosyi dostała się z Persyi i grasowała po całej Europie.

Szosta epidemia przedostała się r. 1865 do Rosyi z Turcyi europejskiej. Lubo była słabszą od poprzednich, ale za to trzymała się uporczywie Europy, albowiem trwała aż do r. 1874.

Siódma pojawiła się r. 1883 i podobno dostała się z Indyi do Egiptu. Mieli ją zanieść tam żołnierze angielscy. Z Egiptu wkroczyła do Europy południowej i zachodniej, Hiszpanii, Włoch i Francyi i dalej już nie poszła.

Ostatnia, obecnie grasująca, ukazała się w Persyi i niebawem przeszła na Kaukaz do bogatego miasta Baku, leżącego nad morzem Kaspijskiem. Ponieważ w Baku mieszkają różne narodowości, między którymi jest wielu Azyatów, nie lubiących czystości, przeto zarazek choleryczny szerzył się z niesłychaną szybkością i mocą.

Pierwszy wypadek cholery okazał się w Baku 18 czerwca. Od tego czasu choroba przeszła dalej, grasuje w Astrachaniu, Carycynie, Saratowie i postępuje powoli.

Wszędzie starają się przygotować należycie na przyjęcie tego nie-miłego gościa, wszędzie dezynfekują, to jest oczyszczają miasta, urządzają oddziały choleryczne po szpitalach, wydają przepisy, mające na celu obznajmić ludność z tem, jak ma zapobiegać szerzeniu się zarazy.

Przepisy te są tak ważne, iż każdy powinien być dokładnie z nimi obznajmiony. Wprawdzie śmierci człowiek nie uniknie, ale przyspieszać ją sobie przez lekkomyślne niedbalstwo, przez nieuniknięcie tego, czego uniknąć można, jest to grzechem tem więcej, że Pan Bóg pozwolił mnożyć się wrogom naszego zdrowia, ale dał nam rozum i środki, abysmy się przeciwko nim bronili. A strzeżonego Pan Bóg strzeże.

Środki zaradcze przeciwko cholercze.

Z powodu ukazania się epidemii cholery w niektórych miejscowościach Rosyi południowej, departament medyczny ogłosił następujące przepisy, zabezpieczające od cholery, oraz środki, jakie winny być przedsięwzięte w razie zachorowania.

I. Przed chorobą.

1. Cholera nie udziela się przez zetknięcie osób, lecz przez wymiotowe i inne wydzieliny chorych. Dla tego też człowiek zdrowy nie zarazi się z powodu zbliżenia się i dotknięcia chorego, jeżeli tylko zachowa środki ostrożności, a mianowicie, jeżeli będzie prowadził prawidłowy i ostrożny sposób życia, oraz zachowa czystość i ochędństwo. Dla tego też podczas cholery należy nosić czyste ubranie i bieliznę, obmywać jak najczęściej twarz i ręce mydłem, zwłaszcza przed jedzeniem i po zetknięciu się z chorymi, jak również unikać spożywania pokarmu w miejscach, w których znajdują się chorzy na cholere.

Dowodem niezaraźliwości cholery przy zachowaniu pewnych środków ostrożności jest między innymi fakt, że lekarze, felczerzy i służący w szpitalach cholerycznych, przebywający całe dni i noce wśród chorych, bardzo rzadko się zarażają. W skutek tego zdrowy, zachowując właściwe środki ostrożności, może bez obawy przychodzić z pomocą chorym.

2. Nie zmieniając prawidłowego sposobu życia, należy unikać wszelkiego zadużycia i zmęczenia, przyjmować pokarm w ilości umiarkowanej i nie wychodzić z domu na czczo.

3. Należy unikać przeziębienia się, nosić ubranie odpowiednie do pogody, suche i ciepłe; dobrze jest nosić skarpetki wełniane, obwiązać brzuch chustką wełnianą lub flanelową; nie należy kłaść się na ziemi, zwłaszcza brzuchem.

4. Podczas cholery można przyjmować wszelkie pokarmy i napoje, lecz strzedz się tylko nadużycia, owoców niedojrzałych, zepsutych pokarmów roślinnych i mięsnych, oraz złych trunków. Zwłaszcza nie należy jeść pokarmów, popstrzonych przez muchy, zakurzonych, powalanych, nieświeżych. Szkodzą podczas cholery pokarmy tłuste, surowe i zimne, trudne do strawienia i wszystko, co dawniej szkodziło żołądkowi. Mogą szkodzić zaś owoce surowe, kapusta przekwaszona, piwo zimne i zbyt ostry kwas, kielbasy wędzone, wieprzowina, ryba solona, ser, grzyby, chleb gorący i niedopieczony. Mleka można używać tylko przegotowanego. Najlepiej jeść pokarmy tylko w domu i świeżo przyrządzone.

5. Najwłaściwszym napojem jest przegotowana i następnie ostudzona woda, oraz herbata z dodaniem niewielkiej ilości wina, lub wódki. Wody surowej i nieswieżej nie należy pić, choćby pragnienie paliło jak najwięcej. Nie można gasić pragnienia wielką odrazu ilością napoju, zwłaszcza gdy ciało gorące, podczas zmęczenia ruchem lub pracą. Kto przywykł do wina lub wódki, może wypić kieliszek przed obiadem, większa ilość szkodzi. Kąpiel w rzece osobom przyzwyczajonym do niej dozwala się z jak największą ostrożnością—osobom nieprzywykłym wzbrania się stanowczo.

6. Podczas cholery należy leczyć się z najmniejszej nawet niedyspozycji żołądka, lecz potrzeba unikać wychwalonych niby to przeciwocholerycznych środków, jak wódka z pieprzem i rozmaite krople i najlepiej zwracać się o radę do lekarza.

7. Na cholere najczęściej zapadają ludzie źle odżywiający się i nie zachowujący czystości; dla tego też należy starać się o poprawienie warunków życia domowego, lepiej się odżywiać, utrzymywać czystość powietrza, dziedzińców, piwnic, miejsc ustępowych, śmietników i t. p.

8. Należy pamiętać, że cholera u zdrowego człowieka nie objawia się nagle, lecz prawie zwykle na dzień lub dwa dni przed zapadnięciem rozpoczyna się od rozwolnienia. Symptomat ten jest głównym zwiastunem cholery i skoro nie zostanie usunięty, sprowadza ją prawie zawsze. Dla tego też podczas cholery nie należy lekceważyć tego objawu, chociażby najłżejszego i natychmiast potrzeba udawać się o pomoc do lekarza.

9. Jeżeli zaś pomimo zachowania wszelkich środków objawiać się będzie rozwolnienie, pragnienie, duszność i t. p. podejrzanym symptomat, chory powinien natychmiast wezwać lekarza lub felczera, zanim zaś przybędą, zastosować się do przepisów następujących.

II. W czasie choroby.

1. Zaprzestać pracy, położyć się w łóżku, nie jeść, okryć się ciepło, podczas bólów i spazmów w żołądku, przykładac woreczki z nagrzanym owsem, otrębami, lub gorącym popiołem, które łagodzą cierpienie i ogrzewają chorego. Można przykładac do brzucha kataplazmy z gorczycy i wziąć wannę.

2. Napić się gorącej, lecz niemocnej herbaty, lub rumianku albo mięty, do których można dodać łyżkę stołową mocnego wina, araku, koniaku lub wódki.

3. Jeżeli środki te do przybycia lekarza lub felczera nie ulżą cierpieniom, to należy zażyć kropli przeciwocholerycznych, przepisanych przez departament medyczny. Sposób użycia ich jest opisany na każdej butelce

4. W razie wymiotów należy łykać małe kawałki lodu, albo małemi łykami pić chłodną wodę selcerską.

5. W razie kurczów należy rozcierać ciało sukniem, flanelą lub miękkimi szczotkami.

6. Wydzieliny chorych cholerycznych (wymioty i ekskrementy) należy zbierać w naczynia, mieszczące w sobie płyny, niszczące zarazę, tak, aby ten płyn pokrywał wydzieliny w zupełności. Płyn ten przepisany jest przez departament medyczny.

7. Po przejściu paroksyzmu cholery, należy zachować w jedzeniu i piciu ostrożność wielką, przyjmować pokarmy i napoje w małej ilości i do tego jak najłżejsze, np. herbatę, supę owsianą, kleik i t. p.

Wpływ mieszkań na szerzenie się cholery i tyfusu.

Wątpliwości nie ulega, że najwyższalceńsi większą uwagę zwracają w kwestyi mieszkań na wygodę, aniżeli na ich higienę. Zamieszkujemy najludniejsze części miasta, choć z powodu przeludnienia są one najniezdrowsze, a unikamy przedmiejskich, choć najlepiej ułożonych mieszkań pod względem higienicznym, już to dla tego, że daleko od miasta mieszkać nie pozwala wygodą, lub co jeszcze dziwniejsza, pozycya i stanowisko. A mieszkania, ich ułożenie, jakoś i wewnętrzne urządzenie, wpływa wiele na zdrowie. Powtórzmy tu za węgierskim higienistą dr. Fodorem jego zdanie w sprawie wpływu mieszkań na szerzenie się dwu zjadliwych i wiele ofiar porywających chorób.

Że rodzaj budowy domów wpływa na dyspozycyą do chorób wykazują następujące liczby. Fodor stwierdził, że w 15-letnim okresie lat na 10,000 mieszkańców w jednopiętrowych domach, w których piwnicznych mieszkań nie zamieszkiwano, zmarło na tyfus 163, a na cholere 139 osób, w piętrowych domach o piwnicach zomieszkałych 203 na tyfus, a 223 na cholere, w domach parterowych, pod któremi znajdowały się piwnice niezamieszkałe, 232 na tyfus 327 na cholere, wreszcie w domach parterowych z piwnicznymi mieszkaniami zamieszkanymi 331 na tyfus i 441 na cholere, nakoniec w domach parterowych, pod którymi nie było piwnic, 337 na tyfus i 432 na cholere.

Bardzo ważną rzeczą jest ilość mieszkańców w pokojach—a tablica, przytoczona przez Fodora, wykazuje, że śmiertelność na rozmaite choroby jest tem większą, im więcej mieszkańców mieści się w jednym pokoju; a dla przykładu przytoczę cyfry dotyczące śmiertelności z powodu zapalenia płuc. Ta wynosiła na 10,000 mieszkańców 35, gdy na jeden pokój mniej jak jeden mieszkaniec przypadał, 53, gdy na jeden pokój

przypadało 1—2 mieszkańców, 75, gdy 2—4 mieszkańców przypadało, 92, gdy ilość mieszkańców była jeszcze większa.

Podobnie niekorzystny stosunek wykazuje śmiertelność z powodu ospy, która przy mniej jak jednym mieszkańcu na jeden pokój wynosiła 53, przy 1—2 mieszkańcach 95, gdy 2—4 ludzi zamieszkiwało pokój 188, a gdy ilość mieszkańców jeszcze była większa, wynosiła śmiertelność 270. To samo dotyczy odry czyli kuru, który w pierwszym razie wykazuje śmiertelność 16, w drugim 32, gdy 2—4 mieszkańców na pokój przypadało 57, a przy zaludnieniu jeszcze większym 84.

Tutaj wchodzi w grę przedewszystkiem niechlujstwo, a im ono jest większe, tem większe jest usposobienie do chorób i większa śmiertelność — niechlujstwo bowiem ułatwia powstawanie produktów rozkładowych i wytwarzanie się ustrojów najniższych chorobotwórczych,*) których wpływ szkodliwy jest dobrze znany.

Ztąd wynika potrzeba utrzymywania samych mieszkań i podwórza w największej czystości — a obowiązkiem władz sanitarnych być powinno zabranianie zajmowania piwnicznych mieszkań, troska o zdrowe mieszkania, obowiązkowe stawianie domów na piwnicach dla usunięcia wilgoci ziemnej, wpływanie, aby w mieszkaniach zanadto wielu mieszkańców się nie mieściło, wreszcie troska o utrzymanie w największej czystości ulic, domów, podwórza i samych mieszkań.

Szkodliwe następstwa zażywania tabaki.

Tylu ludzi pali tytuń, tylu ludzi zażywa tabakę, a mało kto zastanowi się nad tem, czy ten zwyczaj przynosi korzyść człowiekowi, czy też szkodę. O złych następstwach zbytniego palenia tytoniu czy to w fajce czy też w postaci cygar i papierosów, jużśmy mówili w jednym z poprzednich roczników naszego kalendarza, teraz powiemy słów kilka o chorobie, która powstaje w skutek nadużycia tabaki.

Ludzie bają, że tabaka dobrze działa na oczy, że ściąga humory z głowy i tym podobne rzeczy, które podobają się tym, co to noszą tabakierkę przy sobie i często gęsto szczyptę tabaki pakują sobie w nozdrza. Cieszy ich to, że kichają i że obecni mówią im: na zdrowie. Chętnie wyciągają tabakierkę do innych i zapraszają do wzięcia z niej szczypty, a gdy poczęstowany kichnie, także mu życzą na zdrowie.

*) To jest, tych drobnuteńkich, niewidzialnych grzybków, zwanych bakteryami, albo lasecznikami, których rozmnażanie się wywołuje chorobę zaraźliwą.

Dziwne pojęcie u ciemnych i nie daleko widzących ludzi, że takie zażywanie i kichanie może komuś wyjść na zdrowie. W tytoniu i tabace znajduje się pierwiastek trujący, zwany *nikotyną*, pierwiastek, który sam z siebie jest bardzo gwałtowną trucizną. Sam rozum dyktuje, że wdrowadzanie do swego ciała takiego pierwiastku, czy to w postaci dymu, czy jako soku tabacznego, zdrowiu na pożytek wyjść nie może. Na nic się to nie przyda wrzeszczyć komuś: na zdrowie! Nikotyna jest trucizną i jeżeli w takiej małej ilości człowieka nie zabija, to jednak mu wielce zdrowie nadwiera.

Znakomity doktor szwedzki Kjelberg opisał chorobę powstającą z nadużywania tabaki. Choroba ta nazywa się „*psychoza nikotynowa*“ to jest choroba umysłowa, pochodząca od nikotyny. Ogólnem jej znamieniem jest poczucie słabości i zubożenia, a przytem tak zawsze halucynacje, to jest złudne widzenia oraz skłonność do samobójstwa.

Początkowo dotknięty tą chorobą czuje się jakoś przygnębiłym, niespokojnym, śpi mało, nie ma ochoty do zwykłego zatrudnienia, doznaje skłonności do ponurych myśli i męczy go bicie serca oraz niezwykły niepokój. Ten stan trwa od półtora do trzech miesięcy.

Potem następuje już rozwój choroby. Chory miewa halucynacje, które niepokoją go niemal ustawicznie. Usposobienie jego staje się ponure, starannie poszukuje spokoju i samotności, niekiedy napadają go myśli o samobójstwie.

Po sześciu lub siedmiu miesiącach choroba wstępuje w drugi okres. Usposobienie się wypogadza, chory nieraz z wesołą twarzą mówi o swoich przypadłościach. Opowiada, że widział niebiosa i aniołów, ale zdarza się, że i złe duchy mu się pokazywały. Mówi po cichu do samego siebie, śpiewa sobie, a ruchy jego stają się gwałtowniejsze i niespokojniejsze. Ten stan trwa dwa lub trzy tygodnie.

Jeśli nie następuje polepszenie, to choroba przechodzi w okres trzeci i ostatni. Humor dobry znika, umysł jest spokojny, ale drażliwy i nie łatwo pojmuje, co mówią do niego. Halucynacje trwają dalej i chory wpada powoli w stan omdłości duchowej, a stan jego cielesny bywa taki, że całkiem staje się niezdolnym do pracy.

Wyleczenie z owej „*psychozy nikotynowej*“ możliwem bywa tylko w dwóch pierwszych okresach choroby. Leczenie wymaga przede wszystkim zaprzestania zażywania tabaki, co jednak przeprowadzać trzeba powoli.

Pałacy tytoni podlegają innym przypadłościom, ale i oni mogą wpaść w „*psychozę*“.

A więc ostrożnie z tytoniem i tabaką!

Miód jako lekarstwo dla dzieci.

Doktor Böhm, lekarz w Schweinfurcie, zajmujący się szczególniej leczeniem chorób dziecięcych, przyszedł do tego przekonania, że czysty miód jest bardzo dla dzieci korzystny. O tem pożytku miodu dla zdrowia dziecięcego powiada to, co następuje:

Dzieci, które prędko rosną i dla tego są blade i słabiutkie, zazwyczaj bardzo łakomie pożądają rzeczy słodkich. Chciwość ta na słodycze pochodzi z potrzeby dodania ciała materyi, przechodzących szybko w krew i tym sposobem podtrzymujących życie. Do materyi owych należy przedewszystkiem cukier, który ciału służy niejako za paliwo. Przyroda nastęrczyła nam czysty materiał słodczy, który bardzo prędko do krwi się dostaje.

Dawajmyż więc dzieciom obficie miodu i to, o ile można, najczęściej. Zwłaszcza korzystnem bywa dla nich na śniadanie ciepłe mleko, osłodzone miodem i dobry chleb domowy. Takie śniadanie będzie dla nich najzdrowszem, najsmaczniejszem i najstrawniejszem; zwłaszcza w zimie nie może być korzystniejszem dla nich nad taką potrawę. Gdy mleko i chleb dobrze karmią dzieci, miód rozgrzewa ich ciało i wzmacnia przyrządy oddechowe.

Mniemanie, że miód jest niestrawnym i że „leży w żołądku”, należy uważać za przesadę. Niestrawnym bywa on tylko wtedy, gdy go człowiek spożywa w większej ilości. Dobry chleb domowy, nasmarowany miodem korzystniejszy jest dla dzieci od całych paczek dziecięcych biszkoptów, ekstraktów i innych wyrobów sztucznych.

Skrofuły i choroba angielska.

Do najgorszych chorób dziecięcych należą te dwie w nagłówku wymienione choroby.

Bywają one nierzadko odziedziczone, to jest przechodzące od rodziców, mianowicie wtedy, gdy, na przykład, ojciec lub matka, albo też oboje, byli chorobliwi i małokrwisci, albo też jeśli przy urodzeniu byli już w podeszłym wieku.

W takich razach rodzice winni niezwłocznie wzywać lekarza, ażeby wyleczył chorobę w samym zarodku, już to odpowiedniem żywieniem, już to należytemi lekarstwami.

Skrofuły rozwijają się najczęściej w jakimś czasie później, gdy już dziecko odstawionem zostało od piersi, częstokroć jednak zakrada się już w pierwszych miesiącach po urodzeniu i to zazwyczaj u takich

dzieci, co od początku nie karmią się mlekiem matki, ale muszą poprzestawać na słabem i niesmacznym mleku zwyczajnym.

Najlepszym środkiem, ochraniającym dzieci od owej choroby, jest *odpowiedni smaczny pokarm*.

Dzieci, skłonne do tej choroby, nie powinny używać potraw mącznych, ale tylko mleka, jaj i smacznego mięsiwa. Nie powinny pozostawać w mieszkaniach wilgotnych, ciasnych a raczej rość na czystym, zdrowym powietrzu, oraz muszą kąpać się i myć starannie.

Dzieci delikatne, słabe, mające skórę bladą, włosy jasne i niebieskie oczy, mające wielką głowę, grube usta, bardzo rozszerzone źrenice i w ogóle pleć bladą i chorobliwą—są najbardziej skłonne do tej choroby.

Dzieci takie mają wyraz twarzy poważny, rozumny i powiedziabym, zakłopotany i jakby zanadto dojrzały, do nich stosuje się to, co ludzie powiadają: Ten dzieciak jest za mądry i nie uchowa się.

Dzieci częstokroć bardzo późno chodźć zaczynają, nogi ich bywają zbyt słabe, aby ciężar ciała utrzymać i krzywią się — wtedy takie skrzywienie nóżek nazywamy ... *angielską chorobą*. Dla tego wszystkie takie dzieci siedzą ciągle, lub chodzą na czworakach.

Jeśli nie otrzymują należytego pożywienia i nie oddadzą się pod ścisły dozór lekarski, choroba może rozwijać się coraz bardziej.

Gruczoły na szyi obrzmiewają i ropią się, dzieci w oczach chudną i nikną pomimo to, że są bardzo obżarte i nieustannie jedzą i żują chleb, który dla nich, rzecz jasna, jest najbardziej szkodliwy.

Ręce, biodra i nogi wyciągają się — brzuch z dnia na dzień staje się większym i nabrzękniętym—żołądek mają nieregularny, czasami glisty odchodzą od niego. Dziecko nie rośnie i nie rozwija się, bywa gniewliwe, częstokroć po całych dniach siedzi w kuczki na ziemi i nieustannie woła o jedzenie. Takie dziecko późno uczy się mówić, w ogóle bywa małowównie, za to bardzo rozsądne w tem, co powie.

Skoro choroba dojdzie już do tego stopnia, należy spieszyć się, aby przy pomocy lekarza wyrwać je z rąk śmierci. Inaczej powoli krosty robią się mu po całym ciele, kości gniją, następuje zapalenie oczu i w końcu całe ciało ogarniają suchoty.

Angielska choroba częstokroć psuje i kazi całą postać człowieka. Jeśli takie dziecko dorosnie, bywa pokrzywione na wsze strony i często nie ma sił do żadnej pracy; zwłaszcza *dziewczęta* są nieszczęśliwe na całe życie. Jeśli więc matka spostrzeże, iż dziecku wykrzywiają się nogi albo grzbiet, jeśli widzi, że jedno ramię jest wyższe od drugiego, niech bezzwłocznie przywoła lekarza i sumiennie spełnia to, co ten zaleci. Niechże w takim wypadku nie ucieka się do lekarstw domowych i nie słucha rad głupich, które dają jej rozmaite kumoszki. Tylko idąc za

radą doktora, matka sumiennie spełni swój obowiązek i uniknie spóźnionego żalu.

Szkodliwość pstrocin muchy.

Pomiędzy środkami zaradczeni przeciwko cholercze znajdujemy zalecenie, że „nie należy jeść pokarmów, popstrzonych przez muchy.” Pstrocinny musze, wydające się rzeczą niewinną, mogą stać się nawet niebezpieczne.

W jednym z naukowych czasopism włoskich zwrócił dr. B. Grassi, uwagę na szkodliwość muchy domowej.

Wszyscy wiemy dobrze, jak nieznośnem i natrętnem jest to małe stworzenie skrzydlate—aż dotąd jednak przyrodnicy nie zwracali wielkiej uwagi na to, że mucha nie tylko pod tym względem jest tak nieprzyjemnym gościem mieszkań naszych, lecz że, co gorsza, przyczynia się ona do przenoszenia i rozpowszechniania chorób zakaźnych, epidemicznych. Mucha, jak wiadomo, siada zwykle na wszelkich mokrych lub wilgotnych ciałach; często zatem siada też na wypróżnieniach chorych na tyfus lub też na plwocinach suchotnika. Następnie zaś ta sama mucha spocząć może na wilgotnych wargach człowieka, na oku, lub też na jakimś zranieniu, skaleczonem miejscu ciała naszego. Rozumie się, że przy tem, bardzo naturalnie, materya zaraźliwa z muchy dostaje się na organizm ludzki i zakaża go sobą.

Dawno już wiadano o tem, że w niektórych wypadkach takie odwiedziny much mogą spowodować zakażenie, a bezwątpienia t. zw. egipską chorobę oczu, przenoszą z jednego człowieka na drugiego—muchy.

Dr. Grassi zwraca uwagę na inne jeszcze niebezpieczeństwa, jakimi grożą wypróżnienia much.

Przytacza on następujące, niezmiernie interesujące szczegóły. Otóż, pomiędzy pracownią jego, umieszczoną na pierwszym piętrze, a kuchnią znajdującą się na parterze, rozciąga się podwórze, mające 10 metrów długości, także taka mniej więcej przestrzeń dzieli pracownię od kuchni.

Otóż, na stole w pracowni umieścił dr. Grassi talerz z licznymi jajkami pewnego robaka pasożytnego, zamieszkującego kiszki człowieka. Po przeciągu kilku godzin, znalazł on na arkuszach papieru białego, zawieszonych w kuchni, powszechnie znane plamki kału muszego, a za pomocą mikroskopu przekonał się, że w kale tym zawarte były jajka tegoż robaka. Aby ostatecznie się przekonać o tem, czy muchy przeniosły z sobą jajka, schwycił kilka sztuk much, a zbadawszy jelita ich, zauważył, że napełnione były kałem, zawierającym wielką ilość jajek robaka.

Okoliczność ta mocno przestraszyła w pierwszej chwili d-ra Grassi, albowiem bał się, czy czasem muchy, zanieczyszczające kałem swym potrawy, nie zarażą w ten sposób robakiem jego samego, oraz całej rodziny jego; na szczęście jednak okazało się, że jajka robaka, umieszczone na talerzu, były jeszcze nie dojrzałe, tak, że nie mogły rozwijać się dalej.

Później powtórzył dr. Grassi podobne doświadczenia na jajkach solitera i okazało się, że mucha może je także połykać i przenosić, a wreszcie przekonał się, że jest ona doskonałą roznosicielką różnych drobnych grzybków pasożytnych, stanowiących przyczyny chorób zaraźliwych.

Pozostaje jednak pytanie, czy tak jajka robaków, jako też grzybki połknięte przez muchę i przechodzące przez jelita jej, nie tracą swej siły życiowej pod wpływem soków trawiących. Otóż, według danych najprawdopodobniejszych, należy wnosić, że w największej ilości wypadków organizmy te bezkarnie przechodzą przez jelita much, a stąd też łatwo zrozumieć, jak często mucha domowa stać się może przyczyną zaraźliwej choroby.

Nieprawdaż, że wobec tak groźnego niebezpieczeństwa ze strony muchy, natrętność tego owadu uważać należy za najmniejszą jeszcze nieprzyjemność, jaką wyrządzić nam może?

RADY I PRZEPISY GOSPODARSKIE.

O nasionach.

„Jaki siew, taki zbiór” — święta to zasada! Dla dobrego zbioru potrzeba dobrego siewu, a zatem dobrego nasienia.

Zboże do siewu rolnik sam produkuje, przechowuje u siebie w śpichrze lub stodole i potem na grunt wywozi. Ież jednak jest takich nasion, których sam rolnik produkować nie może, ale które nabywać u innych musi. Rzadko który włóścianin uprawia konieczną nasioną, a prawie niema takich, którzyby hodowali nasiona traw, buraków pastewnych, marchwi, buraków zwyczajnych, ogórków, oraz mnóstwa ogrodowizn, Nasiona takie należy kupować, a ludzie kupują je albo w składach, albo też u przekupniów. Idzie więc tylko o to, ażeby kupujący dostawali ... *dobre* nasienie.

Niejednemu już zdarzyło się zapewne, że mu podsunęto takie nasienie, które wydało całkiem inną roślinę, niżeli się spodziewał, albo też okazało się niezdrowem i zasiane weszło licho, ladajako. Dobroć nasienia

nie zawsze można rozpoznać okiem i węchem, lubo i przyjrzenie się baczne i powąchanie, czy nie zalatuje ono stęchlizną, także coś znaczy. A jednakże każdy rolnik wie doskonale, że najdokładniejsze nawet obejrzenie nie daje rękojmi, że nasienie wszędzie należyście, że nie wyda chwastów, że naprzykład, w konieczynie nie ukaże się kamionka, której obecności ani się można było spodziewać.

Składy nasion, takie, jak w Warszawie pp. Rodkiewicza, Edmunda Jankowskiego i innych, sprzedają swój towar, do pewnego stopnia zaręczając za dobroć i skuteczność nasienia, ale iluż to jest takich kupuńców, co, licząc na trudność oceny nasienia, sprzedają na targach wiejskich i małomiejskich ladajaki towar, byle tylko wziąć za niego pieniądze, choćby z ciężką szkodą kupującego. Bywają nawet tak nieuczciwi, że rozmyślnie fałszują nasiona. Kupują oni stare już i obumarłe nasiona, aby za użyciem pewnych sposobów odświeżać je i sprzedawać potem za świeże, lub mieszać ze świeżemi, dodają do nasienia piasku lub drobniutkich kamyczków, aby więcej ważyło, mieszają z niem nasienie chwastów i t. d. Zwłaszcza ofiarą tego oszustwa bywają włościanie, którzy przez nieświadomość kupią najczęściej to, czego nikt kupić nie zechce.

Aby do pewnego stopnia dopomóc rolnikom pod tym względem, ustanowiono przy Muzeum przemysłu i rolnictwa w Warszawie stacyą oceny nasion, która podaje do wiadomości osób interesowanych, co następuje:

Stacya jest ciągle czynną na początku każdego roku od 3 (15) stycznia do 3 (15) marca, t. j. w czasie głównego miejscowego ruchu handlowego nasionami rolniczemi. Ocena nasion w ciągu tego czasu uskutecznia się bez przerwy, stosownie do żądań zgłaszających się interesantów; w innym zaś czasie żądaniom ich stacya czyni zadość nie później jak w ciągu jednego miesiąca.

Stacya oznacza w nasionach rolniczych i leśnych procent siły kiełkowania, oraz procent zanieczyszczenia obcemi szkodliwemi nasionami i nadewszystko kianiaki (*Cuscuta*); oznaczając w taki sposób rzeczywistą wartość danego nasienia, orzeka ona o stopniu jego użyteczności. Nadto stacya, stosownie do żądania strony interesowanej, oznacza wartość użytkową badanego nasienia i wszystkie gatunki obcych nasion i domieszek (t. j. uskutecznia szczegółową analizę botaniczną).

Stacya zajmuje się przygotowaniem zielników traw i innych roślin pastewnych, które osobom, życzącym je nabyć, sprzedaje po cenach umiarkowanych.

Stacya wykonywa próby i doświadczenia z hodowlą nasion i aklimatyzacją różnych roślin gospodarskich i rezultaty swoich doświadczeń podaje do wiadomości publicznej.

Próby przysyłanych na stacyę nasion winny zawsze przedstawiać przeciętny charakter starannie przemieszanego nasienia.

Pewna część przysyłanego na stacyę nasienia, zachowuje się w niej przez kwartał, w szelnie zamkniętem naczyniu dla powtórzenia rozbioru w razie potrzeby.

Do rozbioru należy stacyi nadsyłać następujące ilości nasion: ziarn większych jak: bobu, kukurydzy, zbóż i t. p. najmniej 250 grm. (19 łutów); ziarn średnich jak: buraków, lnu, koniczyny czerwonej i t. p. najmniej 100 grm. (8 łutów); ziarn drobnych jak: koniczyny białej, szwedzkiej, traw i t. p. najmniej 50 grm. (4 łuty). Do oznaczenia ilości ziarn kanianki, zawartych w danem nasieniu, potrzeba go najmniej 250 grm. (19 łutów).

Zbadanie siły kiełkowania nasion kukurydzy, rzepaku, koniczyny, tymotejki, lucerny, zbóż i t. p. zajmuje 10 dni czasu, nasion marchwi, buraków i t. p. 14 dni; nasion drzew leśnych i niektórych traw pastewnych jak: wyczyńca, tonki wonnej, trawy kupkowej, miodowej i t. p. 20 dni czasu. Oznaczenie zanieczyszczenia odbywa się, stosownie do jakości nasienia, w przeciągu jednej, kilku lub kilkunastu godzin.

Ponieważ handlujący nasionami nie są w możności dawania kupującym gwarancyi o dobroci nasion tak co do siły kiełkowania jak i co do ich czystości, a to z powodu własnej ich w tym względzie nieświadomości, przeto pożądanem jest, iżby kupujący wymagali od sprzedających odnośnych świadectw, wydawanych im przez stacyę oceny nasion. W razie zaś nieposiadania takowych świadectw, każdy z kupujących dla uniknienia zawodu winien żądać, iżby próba wzięta w jego obecności była przez sprzedającego przesłaną na stacyę oceny nasion dla dopełnienia pożądanego rozbioru.

Stacya za dokonane zbadania pobiera następującą opłatę, uiszczaną z góry przy przesłaniu prób nasion.

Za oznaczenie procentu siły kiełkowania w nasionach większych rs. 1, w średnich zaś i drobnych rs. 1 kop. 25, za oznaczenie procentu zanieczyszczenia włącznie z kanianką w nasionach większych rs. 1, w średnich zaś i drobnych rs. 1 kop. 75; za oznaczenie procentu zawartości samej kanianki rs. 1 kop. 25; za oznaczenie dobroci nasienia buraków cukrowych rs. 1; za oznaczenie wartości użytkowej danego nasienia, wraz ze szczególną analizą botaniczną zanieczyszczeń w nasionach większych rs. 3—6, w drobnych rs. 5—8.

Dla wszystkich domów handlowych i składów nasion, zostających ze stacyą w stałym stosunku, powyżej oznaczona opłata może być zmniejszoną.

Stacya pozostaje pod zwierzchnictwem zarządu Muzeum przemysłu i rolnictwa pod zawiadywaniem dr. Antoniego Sempołowskiego, mieści się zaś w gmachu tegoż Muzeum, na Krakowskiem Przedmieściu nr. 66.

CZEŚĆ INFORMACYJNA.

Regulowanie serwitutów w majoratach.

W numerze 136-ym *Praw. wiestn.* znajdujemy rozporządzenie o regulacji serwitutów w majoratach w Królestwie Polskiem.

1) Przepisy obecne dotyczą wyłącznie spraw o serwituty, nierostrzygnięte przy zatwierdzaniu tabel likwidacyjnych, jeżeli o tem zrobiona jest notatka w tabeli.

2) Sprawy, o których mowa w p. 1-ym, rozstrzygane są przez komisye włościańskie na zasadzie niżej wymienionych przepisów. W komisjach gubernialnych zasiada nadto przedstawiciel ministerjum dóbr państwa.

3) We wsiach, urządzonych na zasadach czynszowych i należących do majoratów, włościanom nie mogą być przyznane żadne inne prawa oprócz tych, które zawarte są w aktach czynszowniczych.

4) We wsiach, urządzonych na zasadach czynszowych, włościanie, którzy nie otrzymali żadnych serwitutów w aktach czynszowniczych, lecz którzy mimo to korzystali faktycznie z serwitutów przed wydaniem ukazu z d. 19-go lutego 1864 r., mogą otrzymać wzmiankowane serwituty.

5) Prawa do serwitutów włościan ze wsi nieczynszowanych oraz wsi, utworzonych przez właścicieli po otrzymaniu majoratów, określa art. 11-ty ukazu z r. 1864.

6) Po zatwierdzeniu serwitutów, z których włościanie faktycznie korzystają, właściciel może zażądać zamiany serwitutów. W razie zaś przyznania włościanom praw do serwitutów, z których dotychczas nie korzystali, zamiana jest obowiązkową. W obydwóch wypadkach właściciel ma prawo prosić o wydanie mu wynagrodzenia likwidacyjnego, jeżeli serwituty o których mowa, nie były już wzięte w rachubę przy pierwotnem urządzeniu włościan.

7) Projekt zamiany serwitutów sporządza sam właściciel i przedstawia go komisarzowi do spraw włościańskich. W projekcie powinny być wymienione; a) rozmiary przyznanych serwitutów; b) ich ocena z motywami; c) plan gruntów, przeznaczonych na wymianę. W razie obowiązkowej zamiany, projekt powyższy powinien być złożony w ciągu jednego roku od daty decyzji w sprawie o serwituty.

8) Projekt, o którym mowa w p. 7-ym, winien być sprawdzony przez komisarza włościańskiego, a jednocześnie winni być wysłuchani włościanie. Następnie komisarz włościański albo aprobuje projekt, albo go odrzuca. Od decyzji komisarza włościańskiego służy stronom prawo zwykłej w takich razach apelacji. W razie obowiązkowej zamiany, komisarz włościański, odrzuciwszy projekt właściciela majoratu, sporządza sam inny projekt, według własnego zdania.

9) Po zatwierdzeniu praw włościan do serwitutów, oraz zamiany gruntów, komisya gubernialna do spraw włościańskich uzupełnia odpowiednio tabele likwidacyjne.

10) Właściciel majoratu, starający się o wynagrodzenie likwidacyjne, winien złożyć w komisji gubernialnej do spraw włościańskich szczegółowe obliczenie. Przy zatwierdzaniu powyższego obliczenia komisja kieruje się ukazem z d. 19-go lutego 1864 r.

11) Obliczenie właściciela sprawdza na miejscu sam komisarz włościański, polewując do protokołu włościan. Komisja gubernialna ostateczną swoją decyzję przesyła do głównego komitetu ziemskiego do spraw włościańskich Królestwa Polskiego.

Przepisy powyższe mogą być zastosowane i do tych majoratów, w których serwituty zostały całkowicie zawarte w tabeli likwidacyjnej. Właściciele takich majoratów mają prawo starać się o zamiangę serwitutów.

Nowa ustawa górnicza.

W numerze 60-ym *Zbioru praw i rozp.* zamieszczona została nowa ustawa „O przemyśle górnicznym w guberniach Królestwa Polskiego”, a mianowicie:

I) Ogólne postanowienia.

Rozdział ten traktuje o poszukiwaniach bogactw mineralnych. Poszukiwania te mogą się odbywać na gruntach rządowych, należących do różnych instytucyj oraz osób prywatnych, przez samych właścicieli lub osoby postronne za zgodą właścicieli. Osoby postronne mogą odbywać poszukiwania i prowadzić eksploatacyę, nawet bez zgody właścicieli gruntów, tylko następujących mineralów: a) rud żelaznych, b) rud cynkowych, c) rud ołowianych i d) węgla kopalnego.

Przepisy powyższe nie stosują się do mineralów, zawartych w dawniej już zrobionych odkrywkach oraz do gliny, gipsu, kamienia ciosowego i t. d.

Poszukiwanie ciał kopalnych na przestrzeni, porosłej lasem, podlega ograniczeniom. Odpowiednie przepisy opracowane będą przez p. ministra dóbr państwa.

Eksploatacyę ciał kopalnych mogą zajmować się poddani russey. Cudzoziemców obowiązuje prawo z d. 24-go grudnia 1888-go r.

II) O poszukiwaniach.

Właściciel gruntów lub osoby, posiadające jego zezwolenie, mogą bez przeszkody prowadzić poszukiwania ciał kopalnych na danym obszarze. Poszukiwania nie mogą być odbywane w miastach, wsiach na terytoryach kolei, cementarzy i t. d. Tak samo nie wolno prowadzić poszukiwań (bez zgody właścicieli) na gruntach, zajętych przez budowlę gospodarskie, podwórza i t. d., oraz w odległości 25 sążni od nich. W tych wypadkach, kiedy właściciel gruntów bez słusznej przyczyny zabroni poszukiwań na swoim terytoryum, inżynier okręgowy ma prawo wydać do poszukiwań swoje upoważnienie, osoba jednak interesowana winna zeń skorzystać najpóźniej w ciągu roku.

III) O zawiadamianiu.

Osoba, która odnalazła ciała kopalne, winna zawiadomić o tem inżyniera okręgowego w ciągu najmniej 7-iu dni; w razie wypełnienia tego obowiązku korzysta ona

z praw pierwszego odkrywcy. Odkrycie obowiązany jest sprawdzić inżynier okręgowy i w razie, jeżeli odkryty pokład będzie miał przynajmniej 2 stopy grubości, ogłosić o tem najpóźniej w ciągu 2 tygodni w miejscowym organie gubernjalnym.

IV). O wyznaczonych działach do eksploatacyi.

Eksploatacya może odbywać się tylko na wyznaczonym dziale. Prośba z odpowiednimi planami i wykazami winna być złożona w ministerjum dóbr państwa. Jeżeli prośba podana została przed odnalezieniem ciał kopalnych lub w trzy miesiące po sprawdzeniu odkrycia przez inżyniera górniczego, albo wreszcie w sześć tygodni po rozstrzygnięciu przez tegoż inżyniera sporów pomiędzy odkrywcami, wówczas ministerjum pozostawia ją bez rezultatu.

W jednej i tej samej miejscowości mogą być wyznaczane dwa lub kilka działów oddzielnym osobom, chęciaby nawet działy częściowo pokrywały się wzajemnie. Działy do eksploatacyi węgla, w razie grubości pokładu mniejszej niż 2 stopy, wyznaczane będą wyjątkowo.

Wyznaczanie działów na gruntach własnych lub cudzych należy do departamentu górniczego. Wyznaczenie na gruntach cudzych wyliczonych wyżej rud i węgla kamiennego bez zgody właściciela oraz w majoratach wymaga za każdym razem decyzyi Najwyższej w kwestyi wywłaszczenia.

W powiatach; będzińskim, w gub. piotrkowskiej i olkuskim w gub. kieleckiej, przymusowe wywłaszczenie gruntów zależy tylko od p. ministra dóbr państwa. P. minister dóbr państwa może również, w razie odnalezienia znacznych pokładów ciał kopalnych, ze względu na rozwój przemysłu miejscowego, występować z podaniami o wywłaszczenie i w innych powiatach.

W majoratach wywłaszczenie może być dokonane tylko na mocy decyzyi Najwyższej.

Dział może obejmować najwyżej 250,000 sążni kw.; *minimum* działu ustanawia p. minister dóbr państwa.

Posiadaczowi działu departament górniczy wydaje za każdym razem akt z wymienieniem nazwiska posiadacza, granic działu i zobowiązań wobec właściciela gruntów. Na zasadzie aktu sporządzona być winna dla powstającej w ten sposób nieruchomości nowa hipoteka. Jeżeli posiadaczem działu jest sam właściciel, wówczas ustanowienie hipoteki nie jest obowiązkiem.

Oznaczenia granic działu i ustawienia stosownych znaków dokonywają markszajderzy departamentu górniczego.

Konsolidacja działów w jednej hipotece dozwolona jest jedynie na mocy decyzyi p. ministra dóbr państwa i za zgodą wierzycieli nieruchomości.

Jarmarki w Cesarstwie Rosyjskiem.

1. Główne jarmarki w Gubernjach Cesarstwa.

W Styczniu:

Berdyczew, od 13 do 20.— Birs, od 14 do 19.— Charków, 6.— Griazowiec, od 15 do 25.— Homel, od 1 do 7.— Jareńsk, od 18 do 28.— Kijów, od 15 do 1 Lutego.— Lalsk, od 13 do 23.— Lebedjan, od 1, dwa tygodnie trwający.— Makarjew, (w Kostr. gub.) od 14 do 23.— Mezeń, od 10 do 20.— Menzelińsk, od 1 do 11.— Niżnij-Nowgorod, od 5 do 7.— Ołonec, od 6 do 14.— Oreł, od 6 do 20.— Rostow, nad Donem, od 30 przez 15 dni.— Szunga, 6.— Ufa, od 21 do 31.— Welsk, od 18 do 25.— Wesegońsk, od 16, 10 dni.

W Lutym:

Blagowieszczinsko, (Szenkurski Powiat, od 25 Lutego do 10 Marca.— Irbit, od 1 Lutego do 1 Marca.— Pskow, od 10 do 20.— Rommy, w poście.— Rostow, od środy pierwszego tygodnia, do soboty trzeciego tygodnia wielkiego postu. Simbirsk, jeden tydzień wielkiego postu.— Starokonstantinow, w ostatnich dniach Syropostu.— Szenkursk, od 2 do 10.— Totma, od 10 do 30.

W Marcu:

Berdyczew, 28.— Bielce, 3.— Kijów, pierwszy tydzień wielkiego postu.— Kotelnicz, od 15 do 23.— Krasnoborsk, od 15 do 23.— Nikołajewsk, w trzecim tygodniu Wielkiego Postu przez 7 dni.— Ostrow, od 1 do 10.— Petrozawodsk, od 17 do 28.— Pinega, od 23 do 31.— Symbirsk, pierwszy i drugi tydzień Wielkiego Postu.— Starokonstantynow, od 17 do 25.— Szunga (Ołonecka gub.), 25.

W Kwietniu:

Boryssow, po poście 10 dni.— Ekaterynosław, 13.— Konotop, od 23 przez 7 dni.— Nowomirgorod, w piątym tygodniu Wielkiego postu.— Starokonstantynów, w poniedziałek w pierwszym tygodniu postu.— Sudża, od 23 do 27.— Wilno, od 23 Kwietnia do 15 Maja.

W Maju:

Bałta, 25, dziesięć dni trwający.— Charkow, od 15 Maja do 15 Czerwca.— Kijów, 9.— Kislar, 1.— Korsuń, od 10 do 25.— Lebedjan, od 5 do 29.— Romne, na Wniebowstąpienie.— Saratow, od 9 Maja do 4 Czerwca.— Smoleńsk, od Wniebowstąpienia 8 dni.— Taganrog, od 9 Maja do 17 Czerwca.

W Czerwcu:

Berdyczew, od 12 dwa tygodnie trwający.— Bieszenkowici, od 29 do 27 Lipca.— Charkow, na ś. Trójcy.— Dynaburg, od 5 do 20.— Ekaterynburg, od 26 do 29.— Grodno, od 25 do 25 Lipca.— Kijów, od 15 do 1 Lipca.— Kostroma, w Piątek w 9-m tygodniu po poście, 14 dni trwający.— Kowno, 29, dwa

tygodnie trwający. — Kursk, w Piątek w 9-m tygodniu po poście. — Niżnij-Nowgorod, 24, dni 3 trwający (na konie). — Symbirsk, od 8 do 11 (na konie). — Tuła, w Piątek w 10 tygodni po poście.

W Lipcu:

Kereńsk, od 1 do 13. — Niżnij-Nowgorod, od 25 do 5 Sierpnia. — Orenburg, przez całe lato. — Połtawa, od 10 cały miesiąc trwający. — Pustożerska osada (Mezeński Powiat), od 16 Lipca do 25 Sierpnia. — Saratow, od 6 do 9 Starokonstantynow, dnia 20. — Tuła, dnia 8. — Żytomierz, dnia 8.

W Sierpniu:

Berdyczew, 15, jeden tydzień trwający. — Charkow, od 30 do 6 Września. — Nikołajewsk, dnia 1, trwający dni 6. — Nowomoskowsk, od 1 do 9. — Piatigorsk, od 1 do 5. — Staro-Konstantynow, dnia 15. — Szadryńsk, od 29 do 4 Września. — Woroneż, od 15 do 29. — Żytomierz, dnia 14.

We Wrześniu:

Archangelsk, dnia 1. — Bohulma, od 14 do 26. — Jarańsk, od 20 do 1 Października. — Lebedjan, 10, cały miesiąc. — Nowoczerkask, dnia 14. — Ołonec, od 8 do 16. — Rostow, (nad Donem), dnia 8. — Starokonstantynow, dnia 8.

W Październiku:

Charków, dnia 1. — Enotajewsk, od 16 do 22. — Kiszieniew, od 26 do 26 Listopada. — Kozumenskoje sieło (pow. Kemski), od 10 do 1 Listopada. — Wytegra, od 1 do 15.

W Listopadzie:

Berdyczew, dnia 1, tydzień trwający. — Ekaterynburg, 24. — Krasnoborsk, od 28 do 4 Grudnia. — Kuźnieck (w Tomskiej gubernii), od 8 do 21. — Nowopyszlińskoje sieło (pow. Kamyszłowski), dnia 14, dziesięć dni trwający. — Tuła, od 8 do 22. — Ustysolsk, od 16 do 2 Grudnia.

W Grudniu:

Dynaburg, od 25 do 15 Stycznia. — Iszym, od 6 do 1 Stycznia. — Kadynkow, od 9 do 15. — Nowogrod, od 20 do 24. — Sarapuł, od 15 do 25. — Smoleńsk, od 6 do 6 Stycznia. — Ustjużna, od 15 do 6 Stycznia. — Wytegra, od 25, dziesięć dni trwający.

2. Jarmarki w Gubernjach Królestwa Polskiego.

GUBERNJA WARSZAWSKA.

Powiat Warszawski. Warszawa. Jarmarków 2: w maju w drugi poniedz. po ś. Filip. i Jakób., w listop. w poniedz. po Wszyst. śś. Każdy trwa trzy tygod., z których 1-szy tydzień wstępny, 2-gi właściwy targowy, a 3-ci tydz. wypłat się zowie. Przez tego Jarmark na wełnę od d. 3 (15) czerw. trwający przez dni 3; Kontrakty na ś. Jan Chrz.

Nowy dwór, jarmarków 6, we środy: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Józefie, po ś. Serwacym, po ś. Henryku, po ś. Nikodemie, po ś. Marcynie.

Okuniew, jarmarków 2, we wtorki: po Niedzieli Przewodniój, przed ś. Mikołajem.

Piaseczno, jarmarków 6, w poniedziałki: po Niedzieli Starozapustnój, po Niedz. Kwietniój, po ś. Jakóbie, po ś. Michale, po Wszystkich świętych, po ś. Łucji.

Powiat Radymyński. J a d ó w, jarm. 6, w pon. po 3 Król., w pon. po ś. Helenie, we środę po ś. Stanisł., w pon. poś. Józefie Kal. po Narodz. N. P. M., po ś. Karolu Borom.

Radymin, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Dorocie, po ś. Joachimie, po ś. Juwenjuszku, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Remigiuszu, po Niepokal. Poczęciu N. P. Marji.

Powiat Nowo-Miński. K a ł u s z y n, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po ś. Macieju, po Niedz. Kwiet., po ś. Bartłomieju, przed ś. Szym. Judą, przed ś. Tomaszem Apost.

Koźbiel, jarmark. 6, we środy: przed ś. Karolem Wielkim, po ś. Wincentym Ferrerjuszku, po ś. Trójcy, po ś. Michale, po ś. Marcynie, po Niepokal. Poczęciu N. P. Marji.

Karczew, jarmarków 6, w poniedziałki: po ś. Walentym, po Niedz. Kwietniój, po ś. Trójcy, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich świętych, po ś. Łucji.

Nowomiński, jarm. 2, w poniedziałki: po Niedz. Białej, przed Zielon. Świątkami.

Sienna, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwiet. we wtorek po ś. Stanisławie, w pon. po Nar. N. P. Marji, po ś. Jadwidze, po Wszystkich św.

Stanisławów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedzieli Środopostnój, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Mateuszu, po ś. Marcynie, po ś. Łucji.

Powiat Górno-Kalwaryjski. C z e r s k, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., przed ś. Janem Chrz., po ś. Jakóbie Ap., po ś. Michale, przed ś. Szym. Judą, przed ś. Tomasz. Ap.

Góra Kalwarja, jarmarków 4, we środy: po 3 Królach, po Wielkiójnoocy, po Zielonych świątkach, po Bożém Ciele.

Warka, jarmark. 6, we środy: po Oczyszcz. N. P. M., po Niedzieli Środopostnój, po ś. Stanisławie, po ś. Tekli, po ś. Leonardzie, po Niepokalaném Pocz. N. P. Marji.

Powiat Grójecki. Grójec, jarmarków 6, we czwartki: po ś. Walentym, po ś. Marku, po ś. Annie, przed ś. Idzim, po ś. Jadwidze, przed ś. Mikołajem.

Mogielnica, jarm. 6, we wtorki po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniój, po Zielonych świąt., po Wniebowz. N. P. M., po Franciszku Serafickim, po ś. Elżbiecie.

Tarczyn, jarmark. 6, we środy: po ś. Kazimierzku, po Niedzieli przewodniój, po ś. Bogumile, po ś. Mateuszu, przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem Apost.

Powiat Grodzki. B ł o n i e, jarmar. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Kwietniój, po ś. Trójcy, po ś. Augustynie, po ś. Łukaszu, po ś. Katarz.

Grodzisk, jarm. 5, w poniedz. po Niedz. Zapust., we wtorek po ś. Wojciechu, w poniedz. po ś. Annie, w poniedz. po ś. Marcynie, w poniedz. przed ś. Tomaszem Apost.

Mszczonów, jarm. 6, w poniedziałki: po Nawróc. ś. Pawła, po ś. Marku, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Bartłomieju, po ś. Michale, po Niepokal. Pocz. N. P. M.

Nadarzyn, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnój, po ś. Annie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po ś. Leonardzie, po ś. Łucji.

Wisłiki, jarm. 6, we wtorki: po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po Bożém Ciele, po Wniebowzięciu N. Marji P., po ś. Kozmie i Damianie, po Wszystkich świętych.

Powiat Skierniewicki. S k i e r n i e w i c e, jar. 6 we czw.: po 3 Kr., po N. Środop. w środę poś. Filip. i Jak., we czw. po ś. Jakóbie Ap., po ś. Franc. Ser., po ś. Elżbiecie.

Powiat Łowicki. B i e ł a w y, jarm. 5, we wtorki: po ś. Józefie, przed ś. Filipem, po Nawiedz. N. P. Marji, przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem Apost.

Bolimów, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po ś. Urbanie, po ś. Annie, po Narodzeniu N. P. Marji, po ś. Marcynie.

Łowicz, jarmark 6, w poniedziałek po Niedzieli Starozapustnej, we wtorek po Niedzieli Kwiet., na ś. Jan Chrzecieli, 3 dni trwać mający, w poniedziałek po Wniebowzięciu N. P. Marji, na ś. Mateusz, ośm dni trwający, w poniedziałek po ś. Andrzeju.

Sobota, jarmark 6: we czwartek po 3 K., w Wiel. Czw., we czw. po Zielonych świątkach, we środy: po ś. Wicie, po s. Bartłomieju, po Wszystkich świętych.

Powiat Sochaczewski. Iłów, jarmarków 6, we czwartki: po ś. Walentym, po 40 Męczennikach, po ś. Bazylu, przed ś. Idzim, po ś. Jadwidze, przed ś. Tomaszem.

Sochaczew, jarm. 6, we wtorki: po ś. Prysce czyli po d. 6 (18) styc., po Niedz. Kwiet., po ś. Wojciechu, po Ziel. świąt., po ś. Marji Magd., po ś. Urszuli.

Powiat Gostyński. Gostynin, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Weronice, po ś. Gertrudzie, po ś. Stanisławie, po ś. Jakóbie, po ś. Andrzeju, przed ś. Tomaszem Ap.

Gombiny, jarm. 6, we wtorki: przed Niedzieli Srodop., przed Niez. Kwiet., przed Wniebowst. Pańsk., po Bożem Ciele, po Narodz. N. P. przed ś. Mikołajem.

Dni targowe, które bywały zwykle w piątki, odbywają się we czwartki.

Kiernozia, jarm. 6, we wtorki: po 3 Kr., po Oczyszcz. N.P.M., po Zwiast. N.P.M., po ś. Małgorzacie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Niepok. Pocz. N. P. Marji.

Osmolin, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po ś. Kazimierzu, po ś. Jakóbie Ap., po ś. Stanisławie, po ś. Kunegundzie czyli po d. 21 wrześ. (3paż.), po ś. Marcynie.

Powiat Kutnowski. Krośnice, jarm 6, w poniedz. po Oczyszcz. N. P. M., we wtorki: po ś. Józefie, po ś. Antonim, po ś. Michale, po ś. Marcynie, po Niez. Adw.

Kutno, jarm. 6, we czw. przed ś. Walent., po Niedz. Srodop., przed ś. Filip. i Jak. przed Zielon. św. 10 d. trwający, zaczynać się ma od wtorku; we czw. po ś. Fr. S., po ś. Elż.

Zychlin, jarmar. 6, w poniedziałek po 3 Kr., po ś. Grzegorz, we wtorek po ś. Wojciechu, w poniedziałek po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Mateuszu, przed ś. Szym. Jud.

Powiat Włocławski. Brześć, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. Marji, po Niedzieli Kwietniej, po ś. Trójcy, po ś. Annie, po ś. Michale, po ś. Katarzynie.

Chodecz, jarm. 6: w poniedz. po Oczyszcz. N. P. M. we wtorek po ś. Józefie, w poniedz. po ś. Fil. i Jak., po ś. Dominiku, po ś. Jadwidze i Teresie, p. ś. Tomaszem Ap.

Kowal, jarmark 6, we środy: po ś. Wojciechu, przed ś. Janem Chrzeciелеm, po ś. Jakóbie Apost., po Narodzeniu N. P. Marji, po ś. Urszuli, przed ś. Mikołajem.

Lubień, jarm. 6: w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po Niedzieli Przewod., w poniedziałek po ś. Trójcy, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich śś., po ś. Lucji.

Lubraniec, jarm. 6, w poniedz. po ś. Błażeju, po Niedz. Kwiet., we wtorek po ś. Julii, w poniedziałek po ś. Alexym, po ś. Piotrze i Emiljanie, po ś. Leonardzie.

Przedecz, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Walentym, po Niedzieli Kwietniej, po ś. Antonim, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Łukaszu, przed ś. Mikołajem.

Włocławsk, jarmar. 6, we czwartek po 3 Królach, po ś. Janie Bożym, we wtorek po ś. Stanisławie, we czwartek po ś. Dominice, po Nar. N. P. M., po ś. Leonardzie.

Powiat Radziejewski. Nieszawa, jarmark 6, we wtorki: po ś. Fabjanie i Seb., po ś. Józefie, przed ś. Janem, po ś. Bartłomieju, po ś. Michale, po ś. Marcynie.

Osięciny, jarm. 6: we środę po 3 Król., w pierw. wtorek kwietnia, w pierw. wtorek miesiąca czerwca, w 1-szy pon. lipca, w 3-ci pon. wrzesnia, w 3-ci pon. październ.

Piotrków, jarm. 6, w poniedz. po 3 Kr., po pier. Niedz. postu, w piątek po Niedz. Kw., w poniedz. po Wniebowst. Pańsk., w poniedziałki po ś. Jakóbie, po Wszystkich śś.

Raciążek, jarm. 4, w poniedziałki: po ś. Trójcy, po N. P. Marji Szkaplerznej, po Narodzeniu N. P. Marji, po Wszystkich świętych.

Radziejew, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Kw., po ś. Trójcy, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Jadwidze, po Niepok. Pocz. N. P. Marji.

Służew, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. Marji, po ś. Józefie, po Zielonych świątkach, po ś. Annie, przed ś. Szymonem Judą, po ś. Lucji.

GUBERNJA KALISZSKA.

Powiat Kaliszski. Błaszki, jarmar. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po Przewodniej Niedz., po ś. Antonim, po ś. Rochu, po ś. Michale, po ś. Katarzynie

Chocz, jarmarków 2, we wtorki: przed ś. Filipem i Jakóbem, po ś. Bartłomieju, po ś. Jadwidze, po św. Marcynie.

Iwanowice, jarmarków. 5, we wtorki: po 3 Królach, po św. Kazimiersu, po ś. Trójcy, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Katarzynie,

Kalisz, jarm. 6 w pon. po Ocz N. P. M., w pon. przed ś. Markiem, d. 16 (28), 17 (29), 18 (30) maja 3 dniowy na wełnę, po ś. Idzim, po ś. Jadwidze, po ś. Marcynie

Koźminek, jarmar. 6, we środy: po ś. Agnieszce, po ś. Grzegorz, po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Warzyńcem, po Narodzeniu N. P. M., przed Wszystkimi ŚŚ

Opatówek, jarm. 6, w czw.: po ś. Dorocie, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M., po ś. Łukaszu, po Wszystkich ŚŚ., po Niepok. Pocz. N. P. M.

Staw, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Macieju, po ś. Stanisławie po ś. Jakóbie przed ś. Idzim, po ś. Jadwidze, po wszystkich Świętych,

Stawiszyn, jarm. 6, w pon.: po 3 Kr., po Niedz. Srodop., po Wniebowst. Paśkiém, po Nawiedz. N. P. M., po ś. Bartłomieju, po Niepok. Pocz. N. P. Marji.

Powiat Słupecki. Grodziec, jarm., sześć każdy pierwszy wtorek: po 1 (13) Lut. po 1 (13) Kwiet., po 1 (13) Czerwca, po 1 (13) Sierp., po 1 (13) Paździer., po 1 (13) Gru.

Kazimierz, jarm. 6, w poniedział.: po 3 Kr., we wtorek po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, w pon. przed ś. Janem Chrz., po wnieb. N. P. M., po ś. Marcynie.

Kleczew, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach po Niedzieli Kwietniój, po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Idzim, po ś. Łukaszu, po św. Andrzeju Apostole.

Pyzdry, jarm. 6, we czwart: po 3 Kr., po ś. Teofilii czyli po d. 21 lub (5) marca, w środę po ś. Stanisławie, w czw. po Naw. N. P. M., po ś. Michale, po Wszyst. ŚŚ.

Skulsk, jarm. 3, w poniedział.: po Oczyszcz. N. P. M., przed ś. Janem Chrz. po Wz. S. Słupca, jarmarków 6, w poniedziałki po 3 Królach., po Niedzieli Srodopustnej, przed Zielonemi Świętami po Wniebowst. N. P. M. po ś. Mateuszu, po ś. Katarzynie.

Wilczyn, jarm. 6, w poniedz. przed Niedz. Zap., we środę przez Wielkan., w środę przed Ziel. Sw. w poniedz., przed ś. Jak., w pon. przed ś. Michałem, w środę p. Bożem N.

Zagorów, jarm. 6, w drugie środy: po d. 1 (13) stycznia, po d. 1 (12) marca p. dniu 1 (13) maja, po dniu 1 (13) lipca, po dniu 1 (13) wrześ., po d. 1 (13) listop.

Powiat Koniski. Golina, jarm. 6, w pon.: po Niedz. Zap., przed Wielkan., przed Ziel. Sw., przed ś. Wawrzyńcem, przed ś. Marcynem, przed Bożem Narodz.

Konin, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Albinie Biskupie, po ś. Teodorze. po ś. Remigjuszu, po Wszystkich Świętych, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Rychwał, jarmarków 6, we wtorki: po niedzieli Starozapustnej, przed Wielkanecą po ś. Trójcy, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych przed Bożem Narodzeniem.

Slesin, jarmarków 6, we czwartki: po ś. Walentym, po Niedzieli Kwietniój, przed ś. Filipem i Jakóbem, po ś. Jakóbie Ap., po śś. Antiojach Stróżach, po Niep. Pocz. N. P. M.

Tuliszków, jarm. 6, we środy: przed Oczyszcz. N. P. M., przed Nied. Srodop., przez ś. Stanisławem p. ś. Mateusza, p. Wszystk. Sw., przed Niep. Pocz. N. P. Marji.

Władysławów, jarm. 6, we środy: przed ś. Józefem, po Wniebowst. P., przed ś. Piotrem i Pawłem, przed ś. Bartłomiejem, przed Wszystk. św., przed ś. Barbarą.

Powiat Kolski. Babiak, jarmarków 6, we wtorki: pr 3 Królach, po ś. Janie Bożym, po ś. Zofii, po ś. Małgorzacie, po Narodzeniu N; P. M. po ś. Teodorze.

Brdów, jarm. 6, w poniedz: po ś. Pawle Pust., po ś. Kazimierzu, we wtorek po ś. Stanisławie, w poniedz. po Nawiedz. M. P. M., po ś. Michale, po ś. Marcynie.

Brdzew, jarmar. 6 w poniedziałki: po ś. Rejmundzie, po Zwiastowaniu, po ś. Klotyldzie, po M. B. Anielskiej po ś. Andrzeju i przed Bożem Narodzeniem.

Dąbie, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Grzegorz, po ś. Stanisławie Biskupie po ś. Jakóbie Apostole, po ś. Jadwidze, po ś. Marcynie, pr ś. Łucji.

Grzegorzew, jarmarków 6, we środy: po ś. Agnieszce, po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, po ś. Małgorzacie Jadwidze, przed ś. Barbarą.

Izbiea, jarmarków 2, we środy: po 3 królach, po św. Kazimierzu, po ś. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. P. Marji, po ś. Franciszku Borg, przed ś. Mikołajem.

Koło, jarm. 6, we wtorki; po Oczyszcz. N. P. M.; po Niedzieli Srodop. po ś. Stanisławie, po podwyższeniu ś. Krzyża, przed ś. Skymonem Judą po ś. Katarzynie.

Kłodawa, jarmarków 6, we wtorki po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po ś. Wojciecha, po ś. Jakóbie, przed ś. Idzim, po ś. Klemensie.

Sompolno, jarm. 6, we środy: po Oczyszcz. N.P.M., po Niedzieli Kwiet., po Zielonych świątkach, przed ś. Janem, po podwyższeniu ś. Krzyża, przed Bożem Narod.

Powiat Łęczycki. Grabów, jarm. 6, we czwartki: po 3 Kr., po Niedz. Środop., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Michale, po Wszystk. św., po Niepok. Pocz. N. P. M.

Łęczyca, jarm. 6, we wtorki: po ś. Franciszku a Paulo, po ś. Alexandrze Bisk. czyli po dniu 23 maja (4 czerwca), po ś. Alexym czyli po dniu 5 (17) lipca, po ś. Jadwidze: po ś. Katarzynie, po Niepokal. Pocz. N. P. Maryi.

Ozorków, jarm. 6, we środy: po Oczyszcz. N. P.M., przed Wielkanocą, przed ś. Janem Chr., przed Wniebowz. N. P. M., po s. Michale, po ś. Andrzeju z Awelinu.

Parzęczew, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Król, po Zwiast. N. P. M., przed ś. Janem Chr., po Przem. Pańsk., po ś. Michale, po Wszystk. św.

Piątek, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po ś. Kazimierzu, po Niedz. Kwiet., po ś. Trójcy, po ś. Kozmie i Damlanie, po ś. Andrzeju Ap.

Poddębice, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po ś. Maryi Magd., po ś. Tekli, po ś. Marcynie.

Powiat Turecki. Dobra, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Walentym, po Niedz. Przew., po ś. Trójcy, po ś. Mateuszu, po Wszystk. św., przed ś. Tomaszem.

Pęczniew, jarm. 6, we środy: po Nowym roku, po 40 męcz., po ś. Izydorze oraczu, po ś. Małgorzacie pannie męcz., po Narodzeniu M. B., przed ś. Katarz. p. męcz.

Turek, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedz. Kwiet., po Bożem Ciele, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Łukaszu, po Niepok. Pocz. N. P. M.

U niejów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, po Niedz. Przew., po Ziel. św. przed ś. Wawrzyncem, po ś. Michale, po św. Andrzeju.

Warta, jarm. 6, w czwartek po Nawr. ś. Pawła, przed Wielkanocą, w ąrodę przed ś. Stanisławem, w czwartek po Nawiedz. N.P.M., po ś. Franciszku Ser., po ś. Lucyi.

Powiat Sieradzki. Burzenin, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Macieju, po Niedz. Kwiet., po ś. Maryi Magd., po ś. Bartłomieju, po ś. Łukaszu.

Szadek, jarm. 6, we wtorki: po ś. Walentym, po Niedz. Kwiet., po Ziel. św., po ś. Jakóbie, przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem Ap.

Sieradz, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król, po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po ś. Annie, po Wszystk. święt., po Niepok. Pocz. N. P. M.

Zduńska-Wola, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Środop., po ś. Wojciechu, po ś. Tekli, po ś. Janie Kapist., po ś. Klemensie, przed ś. Wiktoryą.

Złoczew, jarm. 6: w czwartek po 3 Król, we wtorek po ś. Zofii, po ś. Antonim, w czwartek po Najśw. P. Szkapl., po Wniebowz. N. P. M., po Wszystk. święt.

Powiat Wieluński. Bolesławice, jarm. 6, w poniedziałki: po N. P. Maryi, Gromn., po Wielkan., po ś. Trójcy, po ś. Małgorzacie, po ś. Mateuszu, po ś. Lucyi, Działoszyn, jarm. 2, we czwartki: po 3 Król, przed ś. Tomaszem Ap.

Lututów, jarm. 6, we wtorki: przed ś. Franciszkiem Salez., po ś. Józefie, po ś. Urbanie, po ś. Annie, po ś. Mateuszu, po Niepokal. Pocz. N. P. M.

Praszka, jarm. 6: w poniedz. po ś. Grzegorz. we wtorek po ś. Stanisławie, w poniedz. po ś. Jakóbie, po Nar. N. P. M., po ś. Katarzynie, przed ś. Tomaszem Ap.

Wieluń, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedz. Białój, po Ziel. św., po Nawiedz. N. P. M., po ś. Michale, przed ś. Barbarą.

Wieruszów, jarm. 6: w poniedz. po ś. Agacie, we wtorek po ś. Wojciechu, w pon. po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartłomieju, przed ś. Szymonem Judą, przed Boż. Nar.

GUBERNJA PETROKOWSKA.

Powiat Petrokowski. Bełchatów, jarm. 6: w pon. po Niedz. Środop., przed ś. Stanis., we wtorek po ś. Erazmie, przed Nar. N. P. M., po ś. Anioł., we wtorek po B. Nar.

Grocholice, jarm. 6: w poniedz. po 3 Królach, po Niedz. Kwietniój, we wtorek po ś. Stanisł., w poniedz. po N. P. M. Szkapl., przed ś. Bartł., po Wszystkich św.

Kamińsk, jarm. 6, w środy: po Oczyszczeniu N.P.M., po ś. Józefie, przed ś. Filipem i Jakóbem, po ś. Maryi Magd., po ś. Fran. Seraf., przed ś. Tomaszem Apost.

Petrokow, jarmarków 4: we wtorek po ś. Stanisławie, w poniedziałek przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Jakóbie Apostole, po ś. Marcynie.

Rozprza, jarm. 6: we czwartek po 3 Kr., po Niedz. Środop., we wtorek po ś. Stan., w poniedziałek po Nawiedz. N. P. M., po ś. Bartłomieju, po Niepok. Pocz. N. P. Marji.

Sulejów, jarm. 5: w poniedziałek po ś. Agnieszce, po ś. Grzegorz, we wtorek po św. Stanisławie, w poniedz. po Wniebowzięciu N. P. M., po Podwyższeniu ś. Krzyża.

Wolbórz, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Kazimierzu, po Wniebowstap. Pańskim, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Rochu, po ś. Jadwidze, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Powiat Brzeziński. Będków, jarmarków 6, w środy: po ś. Agnieszce, po ś. Józefie, przed Znal. ś. Krzyża, we czwar. po ś. Annie, po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Katarz.

Brzeziny, jarm. 6: we czwart. po ś. Pawle Pustelniku, po ś. Grzegorz, w środy przed Znal. ś. Krzyża, po ś. Bartł., przed ś. Szymonem Judą, po ś. Katarzynie.

Główno, jarmarków 6: po 3 Królach, po Oczyszczeniu N. P. M., po Wniebowstąpieniu Pańskim, po ś. Jakóbie, przed ś. Idzin, po ś. Katarzynie.

Jeźów, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Benedykcie, po ś. Stanisławie, po Przemienieniu Pańskim, po ś. Michale, po ś. Andrzeju.

Stryków, jarmark. 6, we czwartki: po ś. Macieju, przed Wielkanocą, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Michale, po ś. Marcynie przed ś. Teofilem.

Tomaszów, jarm. 6, we wtorki: po Oczysz. N. P. M., po ś. Franciszku a Paulo, po ś. Aleksandr. B., po 23 maja (4 czer.), po Przem. Pań., po Niep. Pocz. N. P. M.

Ujazd, jarm. 6, w poniedziałki: po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Grzegorz, po ś. Trójcy, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Franciszku Serafickim, po ś. Łucji.

Powiat Rawski. Biała, jarmarków 4, we środy: po ś. Wojciechu, po ś. Jakóbie, po dniu 2 (14) września, przed ś. Barbarą.

Inowłódz, jarm. 3: w poniedziałek przed ś. Filipem i Jakóhem, we wtorek po ś. Jawniejszemu czyli po dniu 20 maja (1 czer.), w poniedziałek przed ś. Szymonem Judą.

Nowe Miasto, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Kazimierzu, po ś. Małgorzacie, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Tekli, po ś. Marcynie.

Rawa, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, przed Niedziłą Kwietnią, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu N. P. M., przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem.

Powiat Łódziński. Aleksandrów, jarm. 6, w piąt.: prz. ś. Walen., prz. Niedz. Kwietnią, przed Ziel. Św., po ś. Bartłomieju, po ś. Rafale, przed Wig. Boż. Narodz.

Kazimierz, jarm. 5: w poniedziałek po ś. Agnieszce, we wtorek po ś. Józefie, w poniedziałek przed ś. Janem Chrzcicielem, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcynie.

Konstantynów, jarm. 6, w piątki: przed Niedz. Kw., przed Ziel. Św., przed ś. Ignacym Lojola, przed Wniebowz. N. P. M., przed ś. Michałem, przed Bożem Narodzeniem.

Łódź, jarm. 6, we wtorki: przed Oczysz. N. P. M., przed Niedz. Kwietnią, przed ś. Antonim, przed ś. Hippolitem, przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem Apostołem.

Rogów, jarmarków 6: w poniedziałek po ś. Pawle Pustelniku, po ś. Grzegorz, we wtorek po ś. Wojciechu, po ś. Pankracym, po ś. Rochu, po ś. Marcynie.

Tuszyn, jarm. 6, w poniedz.: po Oczyszcz. N. P. M., po Niedz. Kwiet., po Boż. Ciele, po Wniebowzięciu N. P. Marji, po ś. Franciszku Serafickim, przed Bożem Narodz.

Zgierz, jarmarków 6, we środy: po ś. Pawle Pustelniku, po ś. Longinie, po ś. Zofii, po ś. Henryku, po ś. Nikodemie, po ś. Leopoldzie.

Powiat Łaski. Łask, jarm. 6, we wtorki po 3 Król., po Niedz. Kwiet., po Ziel. Świąt., po Nawiedzeniu N. P. M., po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Michale.

Lutomiersk, jarmarków 6, we środy: po ś. Błażeju, po Niedzieli Kwietniój, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartłomieju, po ś. Jadwidze, przed ś. Barbarą.

Pabianice, jarm. 6: w poniedz. po ś. Agnieszce, we wtorek po ś. Józefie, w poniedz. po ś. Alojzym, przed ś. Wawrzyńc., w czw. p. ś. Szymonem, w czwart. p. ś. Tomaszem.

Szczerców, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agatonie i Wilhelmie, po ś. Józefie, po ś. Urbanie, po ś. Jakóbie, po Narodzeniu N. P. M., po Wszystkich Świętych.

Widawa, jarm. 6: w poniedz. po Niedz. Zap., w poniedz. po 3 Niedz. Postu, 6 d. trw., we wtorek po Ziel. Św., w poniedz. po ś. Małgorzacie, po ś. Marcynie, po 3 Niedzieli Adw.

Powiat Nowo Radomski. Brzeźnica, jarm. 6, w ponied.: po ś. Walent., po Nied. Kw. po Wnieb. Pańsk., przed ś. Wawrz., po ś. Mateusza, po Niepok. Pocz. N. P. M. Koniecpol, jarm. 6: w poniedziałek po ś. Agnieszce, we wtorek po ś. Józefie, w poniedziałek po ś. Trójcy, po ś. Marji Magdalenie, poś. Michale, po ś. Marcynie Bisk.

Pajeczno, jarm. 6: w poniedz. po Oczysz. N. P. M., po Niedz. Kw., we wtorek po ś. Ant., w poniedz. po Wniebowz. N. P. M., po Narodz. N. P. M., po ś. Leonardzie. Pławno, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po Wielkiej nocu, po Bożém Ciele, po ś. Jakóbie Apostole, po Narodzeniu N. P. Marji, po ś. Marcynie.

Nowo Radomsk, jar. 6: w poniedz. po 3 Król., w 1-azy pon. Wiel. Postu, po Nied. Kw., we wtorek po ś. Małgorzacie, w poniedziałek po podwyż. ś. Krzyża, po ś. Andrzeju Apo.

Powiat Częstochowski. Częstochowa, jarm. 6: w poniedz. po ś. Agniesz., po Niedz. Kwietniój, we środę po Ziel. Św., w poniedz. po ś. Wojc., po ś. Mich., po ś. Łuc.

Janów, jarm. 6: we środę ostatnią mca lutego, mca kwietnia, p. ś. Piotr. i Paw., we środę ostatnią miesiąca sierpnia, miesiąca października, przed wigilią Bożego Narodzenia.

Kłobucko, jarmarków 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po ś. Michale, po ś. Marcynie.

Krzepice, jarm. 6: w pon. po ś. Dorocie, po Niedz. Środop., we wtorek po Ziel. Św., w poniedz. po N. P. M. Skapl., po Narodz. N. P. M., po Niepok. Pocz. N. P. Marji.

Mstów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Wojciechu, przed ś. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu N. P. M., przed ś. Szymonem Judg., p. ś. Tomaszem.

Przyrów, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Dorocie, po Niedzieli Kwietniój, po ś. Zofii, po ś. Annie, po ś. Michale, po ś. Łucji.

Olaszyn, jarmarków 2, we wtorki: po Niedzieli Środop., po ś. Stanisławie.

Powiat Bendiński. Bendin, jarm. 6, w srody: po 3 Król., po Niedz. Środop., po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu N. P. M., po Wszyst. Świętych.

Czeladź, jarmarków 6, we srody: przed św. Agnieszką, po św. Józefie, po św. Stanisławie, po św. Annie, po św. Mateuszu, po św. Marcynie.

Koziegłowy, jarm. 6, we czwartki: po 3 Królach, po ś. Grzegorza, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po ś. Małgorzacie, po ś. Mateuszu, po ś. Marcynie.

Modrzejów, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po św. Leonie, przed ś. Janem Chrzcicielem, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Andrzeju.

Mrzygłód, jarmarków 4, we srody: po ś. Agnieszce, po Wielkiej Nocy, po ś. Marji Magdalenie, po ś. Franc. Ser.

Siewierz, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Macieju, po Niedzieli Kwietniój, przed ś. Janem Chrzcicielem, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Łukaszu, przed Boż. Narodz.

Włodowice, jarm. 6, we czwartek po Nawróceniu ś. Pawła, po Niedz. Głuchój, we środę po ś. Stanisławie, we czwartek po ś. Małgorzacie, po ś. Mateuszu, po ś. Łucji.

Żarki, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Suchój, na ś. Stanisław od 1 do 8 maja po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Idzimi, po Wszystkich Świętych.

GUBERNJA RADOMSKA.

Powiat Radomski. Białobrzegi, jarmar. 6, we srody: po ś. Walentym, po ś. Marku Ewangeliście, przed ś. Janem Chrz., po ś. Rochu, po ś. Łukaszu, po ś. Łucji.

Jastrzów, jarmarków 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po ś. Marji Magdalenie, po ś. Tekli, po ś. Andrzeju.

Jedlińsk, jarm. 6: w poniedziałek po 3 Królach, we wtorek po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, w poniedziałek po ś. Idzimi, po ś. Franciszku Seraf., po dniu Zaduszny.

Przytyk, jarm. 6, we wtorki: po ś. Kazimierzu, po Niedzieli Kwietniój, przed ś. Filipem i Jakóbem, po Bożém Ciele, po Podwyższeniu ś. Krzyża, przed Bożem Narod.

Radom, jarm. 2: na ś. Jan Chrz. trwający dni 5, i odd nia 28 sierpnia (9 września) trwający także dni 5.

Skaryszew, jarm. 6, w pon.: po Niedz. Wstęp. 3 dni trwający, po Niedz. Przew., po ś. Jakóbie Ap., po ś. Bartłomieju, przed ś. Szymonem Judg., przed ś. Tomaszem Ap.

Wierzbica, jarm. 6, we wtorki: po ś. Walentym, po ś. Wojciechu, po ś. Antonim, po Przem. Pańsk., po ś. Łukaszu, po ś. Łucji.

- Wolanów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Zwiast. N. P. M., po ś. Stanisławie, po Nawiedz. N. P. Marji, po Nar. N. P. Marji, po Wszyst. Święt.
- Wyśmierzyce, jarm. 6: w ponied. po ś. Antonim Op., po ś. Grzegorz, we wtorek po ś. Janie Nep., w poniedz. po ś. Małgorzacie, po ś. Tekli, po ś. Łazarzu.
- Powiat Kozielnicki. Głowaczów, jarm. 2, we wtorki: po Niedz. Kwietniój, przed ś. Wawrzyńcem.
- Gniewoszów, jarm. 4, we wtorki: po ś. Józefie, po Nawied. N. P. Marji, po ś. Michale, w drugi poniedz. po ś. Szymonie Judzie.
- Granica, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Wojciechu, po Ziel. Święt., po Narodz. N. M. P., przed ś. Tomaszem.
- Janowiec, jarm. 6, w poniedz. po ś. Agnieszce, po ś. Walentym, we wtorek po ś. Stanisławie Bisk., w poniedz. po ś. Małgorzacie, po ś. Łukaszu, po ś. Stanisławie Kost.
- Kozienice, jarm. 6, w czwartki, po ś. Agnieszce, po Niedz. Białej, w środy po ś. Janie Chr., w czwartki po ś. Bartłomieju, po ś. Łukaszu, po Niepok. Pocz. N. P. M.
- Mognuszew, jarm. 3, w pon.: po ś. Michale, przed ś. Szymonem J., prz. ś. Tomasz. Ap.
- Ryczywól, jarm. 6, we wtorki: przed ś. Franciszkiem Sal., po ś. Józefie, po ś. Witalisie, przed ś. Idzim, po ś. Karolu Borom., po ś. Łucji.
- Sieciechów, jarm. 6: w ponied. po ś. Pawle, po ś. Walentym, we wtorki: po ś. Stanisławie, po ś. Antonim, w ponied. po Wniebowz. N. P. M., po Niepokal. Pocz. N. P. M.
- Zwoleń, jarm. 6, w czwartki: po 3 Król., po Niedz. Kwiet., przed Bożem Ciałem, po Przemien. Pańsk., po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Katarzynie.
- Powiat Hżecki. Ciepeliów, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Fabianie i Sebastjanie, po ś. Józefie, po ś. Zofii, po ś. Łukaszu, przed ś. Mikołajem.
- Grabowiec, jarm. 6, we wtorki: po ś. Weronice, po ś. Lambertcia, po ś. Zofii, po N. P. M. Szkapl., po Narod. N. P. Marji, (p. st. Kal.) po Wszyst. Świętych.
- Hża, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po Zwiast. N. P. Marji, po ś. Stanisławie, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Jadwidze, po Niepokal. Pocz. N. P. Marji.
- Kazanów, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Król., po Niedzieli Środop., przed ś. Jakóblem, po ś. Trójcy, po ś. Mateuszu, po ś. Marcynie.
- Lipisko, jarm. 6, we wtorki: po Nawr. ś. Pawła, po Niedz. Białej, po Ziel. Św., po Nar. N. P. Marji, przed ś. Szym. Judą, przed ś. Wiktorj.
- Sienno, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Król., po ś. Grzegorz, po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Mateuszu, po ś. Marcynie.
- Solec jarm. 6, w środy: po 3 Król., po 40 Męczen., po ś. Stanisławie, po ś. Antonim, po ś. Franciszku Seraf., po ś. Marcynie.
- Tarłów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Apolonji, po Niedz. Kwiet., po ś. Trójcy, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Jadwidze, przed ś. Tomaszem Ap.
- Wąchock, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po drugiej Niedzieli Postu, po ś. Wojciechu, po ś. Małgorzacie, po ś. Michale, po ś. Elżbiecie.
- Wierzbnik, jarm. 3, w środy: po Niedz. Środop., po Ziel. Święt., po ś. Michale.
- Powiat Opatowski. Chmielów, jarm. 6, w poniedz.: po ś. Pawle Pust., po ś. Kazimioru, przed ś. Florjanem, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Elfb.
- Iwaniska, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po Ziel. Św., po ś. Marji Magd., przed ś. Idzim, przed ś. Szymonem Judą.
- Kunów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po 1-szej Niedz. Postu, przed ś. Filipem i Jakóblem, po ś. Wicie i Modescie, po ś. Mateuszu, po ś. Stanisławie Kosce.
- Łągów, jarm. 6, w środy: po 3 Królach, po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Wojciechu, przed ś. Janem Chrzciacielem, po ś. Bartłomieju, w czwartek po ś. Marcynie.
- Opatów, jarm. 6, w środy: po Niedzieli Zapustnej, po Niedzieli Kwietniój przed ś. Janem Chrzciacielem, po ś. Bartłomieju, po ś. Marcynie, przed ś. Tomaszem Apostoł.
- Ostrowiec, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, po ś. Józefie, po Przemienieniu Pańskiem, po ś. Michale, przed ś. Szymonem Judą, po ś. Katarzynie.
- Ożarów, jarm. 6: w poniedziałek po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Środop., we wtor. po ś. Stanisł., w poniedz. po ś. Bartłomieju, po ś. Łukaszu, po pierw. Nied. Ad.

Kraków, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Józefie, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Annie, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Mateusza.

Ślupia, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Benedykcie, przed Znalezieniem ś. Krzyża, przed ś. Wawrzyniec, po Podwyższeniu ś. Krzyża, przed ś. Barbarą.

Wrańsów, jarmarków 2, we wtorki: po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartłomieju.

Powiat Sandemierski. Bogorja, jarm. 6, we wtorki: po Niedzieli Przewod., po Rozesłaniu Apostołów, po ś. Domin., po ś. Mateusza, po ś. Łukaszu, po ś. Łucji.

Klimentów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Jadwidze i Teresie, po ś. Marcinie Biskupie.

Pokrzywnica, jarm. 6, we czwartki: po Niedzieli Środopostnej, po Bożem Ciele, przed ś. Wawrzyniec, po ś. Michale, po Wszystkich św., po Niepokal. Pocz. N. P. M.

Osiek, jarm. 6, we środy: po ś. Walentym, po ś. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. P. M., po ś. Piotrze w okowach, przed ś. Szym. Judą, przed ś. Tomaszem Ap.

Połaniec, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po Zielonych świątkach, po ś. Małgorzacie, po ś. Jadwidze, po ś. Łucji.

Sandemierz, jarm. 2, w poniedz. po Wniebowst. Pańskim, po Narodz. N. P. M.

Staszów, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Białej, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Mateusza, po ś. Andrzeju Ap.

Zawichost, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedzieli Białej, po Bożem Ciele, po N. P. M. Anielskiej, po podwyższeniu ś. Krzyża, po 1-jej Niedzieli Adw.

Powiat Opoczyński. Białaczów, jarm. 2, we wtorki: po śś. Stan. i Janie Chrz.

Drzewica, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Zwiastowaniu N. P. M., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Annie, po Narodzeniu N. P. Marji, po ś. Łukaszu.

Gielniów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Pawle Pustelniku, po ś. Grzegorz, po ś. Marku Ewangelście, po ś. Dominiku, przed ś. Idzim, po ś. Marcinie.

Kłwów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, po Niedzieli Kwietn., przed Bożem Ciałem, po Wniebowzięciu N. P. M., po Narodzeniu N. P. M., po ś. Jadwidze.

Opoczno, jarm. 6, w czwartki: po 3 Królach, po Przewodniej Niedzieli, po ś. Marji Magdalenie, po ś. Bartłomieju, po ś. Mateusza, po Wszystkich świętych.

Odrzywół, jarm. 6, we wtorki: po ś. Fabjanie i Sebastianie, po ś. Józefie, przed Znalez. ś. Krzyża, po Przemienieniu Pańskim, po ś. Jadwidze, po ś. Mikołajem.

Przysucha, jarm. 6, we czwartki: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Kwietn., po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Wawrzyniec, po ś. Franciszku Seraf., przed ś. Barbarą.

Skrzynno, jarm. 6, we wtorki: po Niedzieli Przewodniej, po ś. Stanisławie, przed ś. Janem Chrzc., po Przemien. Pańskim, po ś. Urszuli, po ś. Katarzynie.

Zarnów, jarm. 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Kwietniej, po ś. Trójcy, po Narodzeniu N. P. Marji, po ś. Łukaszu, przed ś. Mikołajem.

Powiat Koński. Gowarczów, jarm. 6, w poniedziałek po ś. Józefie, we wtorek po ś. Stanisławie, w poniedziałki: po ś. Annie, po ś. Michale, przed św. Szymonem Judą, przed ś. Tomaszem Apostołem.

Koński, jarmarków 6, we wtorki: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Macieju, po ś. Józefie, po ś. Jakóbie, po ś. Urszuli, przed ś. Mikołajem.

Przedbórz, jarm. 6, w poniedz. po ś. Dorocie, we wtorek po ś. Józefie, po ś. Antonim, w poniedziałki: po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Łucji.

Radoszyce, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Wojciechu, po Bożem Ciele, po ś. Annie, po ś. Mateusza, po ś. Marcinie.

Szydłowiec, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnej, po Niedzieli Kwietniej, przed ś. Wawrzyniec, po ś. Franciszku, po ś. Marcinie.

GUBERNIA KIELECKA.

Powiat Kielecki. Bodzentyn, jarmarków 6, w poniedziałek po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Kazimierzu, we środę po ś. Stanisławie, w poniedziałki: po św. Marji Magdalenie, po ś. Idzim, po ś. Marcinie.

Chęciny, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodz. N. P. M., po Wszystkich Św., po Niepokal. Poczęciu N. P. M.

Daleszyce, jarm. 2, we środy: przed ś. Filipem i Jakóblem, po ś. Michale.

Kielce, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Kwiet., po ś. Trójcy, przed ś. Rozalją, po Wszystkich Świętych, po trzeciej Niedzieli Adwentu.

Powiat Andrejewski. Andrejew, jarm. 6, w czwartek po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, we środę po ś. Wojciechu, w piątek po Bożém Ciele trwający dni 8, na ś. Franciszek Serafiński trwający dni 8, w czwartek po ś. Katarzynie.

Małogoszcz, jarm. 6, w czwar. po ś. Agnieszce, po Niedz. Środop., w środę Po ś. Stanisławie, prz. ś. Janem Chrz., w czwar. prz. ś. Wawrzyńcem, prz. ś. Szymonem Judą.

Sobków, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Augustynie, przed ś. Kryspinem, po ś. Łucji.

Wodzisław, jarm. 6, w poniedziałek po 3 Królach, po Niedzieli Środop., we wtorek po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po ś. Michale, po ś. Marcynie.

Powiat Włoszczowski. Kurzelew, jarm. 6, w poniedz. po ś. Agnieszce, po ś. Kazim., we wtorki: po ś. Stanisł., po ś. Marji Magd., po ś. Bartłom., po ś. Mikołaju.

Łódź, jarmarków 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, po Bożém Ciele, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcynie.

Secemin, jarm. 6, we czwartki: po ś. Leonie, po ś. Sulpicjuszu, przed ś. Alojzym, po ś. Bartłomiejcu, po ś. Łukaszu, po Bożém Narodzeniu,

Szczekociny, jarm. 6, we środy: po ś. Pawle Pustelniku, po ś. Józefie, po ś. Trójcy, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Łucji.

Włoszczowa, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniój, po ś. Trójcy, przed ś. Idzim, po ś. Franciszku Serafińskim, po Wszystkich Świętych.

Powiat Olkuszski. Kromołów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Pawle Pust., po Niedzieli Środop., przed Znaczą, ś. Krz., po ś. Annie, po Wsz. Święt., po ś. Łucji.

Olkusz, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po Niedz. Środop., po Wniebowst. Pańskim, po ś. Annie, po ś. Michale, po Niepok. Pocz. N. P. M.

Ogrodzieniec, jarm. 6: we czwartek po ś. Walentym, we środę po ś. Wojciechu, po ś. Antonim, we czwartek po Przemienieniu Pańs., po ś. Jadwidze, po ś. Łucji.

Pilica, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po ś. Stanisławie, po Nawiedzeniu N. P. M., przed ś. Idzim, po Wszystkich Świętych.

Skała, jarm. 6, we środy: po ś. Pawle Pust., po ś. Kazimierzu, przed ś. Filipem i Jakóblem, po ś. Annie, po ś. Michale, po Niepok. Poczęciu N. P. M.

Wolbrom, jarm. 6, we środy: po Oczysz. N. P. M., po Niedzieli Kwiet., po ś. Antonim Padew., po Wniebowz. N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Łucji.

Żarnowiec, jarm. 6, poniedziałek po 3 Królach, po ś. Franciszku Rzym., we wtorek po ś. Stanisławie, w poniedziałek po Narodz. N. P. M., po ś. Łukaszu, po Wszystkich Świętych.

Powiat Miechowski. Brzesko, jarm. 6, we wtorki: po Nawróc. ś. Pawła, po ś. Ezechielu, po ś. Florentynie, po ś. Bartłomiejcu, po ś. Katarz., po ś. Łucji.

Książ wielki, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Grzegorza, po ś. Barnabie, po ś. Kajetanie, po ś. Elżbiecie, po ś. Łucji.

Miechów, jarm. 6, w poniedziałek po Oczysz. N. P. M., we wtorek po Niedz. Kwietniój, w poniedziałki: przed ś. Janem Chrz., po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcynie, po ś. Łucji.

Proszowice, jarm. 6, we środy: po ś. Pawle Pust., po ś. Tomaszu z Akwinu, po ś. Małgorzacie, po ś. Elżbiecie, po ś. Tekli, po ś. Marcynie.

Stomniki, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po Niedz. Środop., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartłomiejcu, po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Franciszku Borg.

Powiat Pinezowski. Działoszyce, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, po ś. Marji Magd., po ś. Michale, przed ś. Marcinem, prz. ś. Tomaszem.

Koszyce, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środop., po Zielon. Świątkach, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Andrzeju.

Opatowiec, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po przewodniej Niedzieli, przed Złaznieniem ś. Krzyża, po ś. Jakóbie, po Podwyż. ś. Krzyża, przed ś. Szymon. Judą. Pinczów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Dorocie, po ś. Grzegorz, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartłomieju, po ś. Urszuli, po ś. Łucji.

Skalbierz, jarm. 6, we wtorki: po ś. Józefie, po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Wawrzyńcem, przed ś. Idzim, po ś. Franciszku Serańskim, po Wszystkich Świętych.

Wiślica, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Zielonych Świątkach, po ś. Małgorzacie, po Narodzeniu N. P. Marji, po ś. Jadwidze, po ś. Marcynie.

Powiat Stopnicki. Busk, jarm. 5, we środy: po 3 Król, po Nied. Środop., jarm. ciągly 4-mies. przez czas kąpieli letn., od d. 20 maja (1 czer.) do d. 19 wrześ. (1 październ.) trwający, z wyłącz. Niedzieli i Świąt. uroc., po Wsz. ŚŚ., po Niep. Pocz. N. P. Marji.

Chmielnik, jarm. 6: we czwartek po 3 Królach, po ś. Józefie, we środy po ś. Wicie, we czwartki: przed ś. Idzim, po ś. Michale, po ś. Andrzeju Apostole.

Kurozwęki, jarm. 6, w poniedz. po ś. Ant. Op., w środy po Bened., w środy po ś. Stanisł., w poniedz. po ś. Józefie Kalas., w poniedz. po ś. Wacł., w poniedz. po ś. Cecylii.

Oleśnica, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po Kwietniej Niedzieli, po ś. Trójcy, po ś. Bonaw., po ś. Idzim, po ś. Łucji.

Pacanów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnej, po ś. Kiljanie, przed ś. Wawrzyńcem po ś. Michale, po ś. Marcynie.

Pierzchnica, jarm. 6, w poniedz. po ś. Kazimierzu, we wtorek po ś. Wojciechu, po Bożem Ciele, po ś. Łunie, po ś. Jadwidze, przed ś. Mikołajem.

Stopnica, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po Niedzieli Przewodniej, po ś. Antonim, po ś. Marji Magdalenie, po ś. Franciszku, przed ś. Mikołajem.

Szydłów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnej, po ś. Stanisławie, przed ś. Władystawem, przed ś. Idzim, po dniu Zaduszny.

GUBERNJA LUBELSKA.

Powiat Lubelski. Bełżyce, jarm. 6, we środy: po Niedzieli Białej, po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po ś. Michale, po Wszystkich Świętych, po ś. Łucji.

Biskupiec, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Wojciechu, po ś. Stanisławie Biskupie, po śś. Kozmie i Damianie, po ś. Marcynie Biskupie.

Bychawa, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnej, przed ś. Filipem i Jakobem, po ś. Marji Magdalenie, po ś. Matenszu, po ś. Urszuli.

Głusk, jarm. 6, w poniedz. po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po Wniebowstąp. Pańskim, po ś. Jadwidze, po ś. Marcynie, po Niepokalaném Poczęciu N. P. M.

Lublin, jarm. 6, w poniedz. po Niedz. Kwiet. we wtorek po Ziel. Św., 3 dni trwający, w ponied. po ś. Bernar., 3 dni trwaj., po ś. Mich. po Wszyst. ŚŚ., pr. Bożem Narod.

Piaski Wielkie, jarm. 6, we środy: po ś. Macieju, po Niedzieli Kwietniej, po ś. Kiljanie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich Świętych, przed ś. Tomaszem.

Powiat Lubartowski. Czemierniki, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agn., po Zwiastow. N. P. M., po ś. Stanisł., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Szym. Judą, po ś. Andrzeju Ap.

Lubartów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniej, po św. Stanisławie, po ś. Annie, po ś. Bartłomieju, po ś. Dyonizym.

Łęczna, jarm. 6: w poniedziałek, po 3 Królach, we wtorek po ś. Józefie, w piątek po Bożem Ciele, ośm dni trwający, w poniedziałek po ś. Magdalenie, na św. Idzi dziesięć dni trwający, w poniedziałek przed ś. Mikołajem.

Miechów, jarm. 6, we środy: po ś. Macieju, po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, po ś. Michale, po ś. Marcynie, po Niepokalaném Poczęciu N. P. Marji.

Powiat Nowo-Aleksandryjski. Baranów, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Zapustnej, po Niedzieli Kwietniej, po ś. Marji Magdalenie, po Wniebowzięciu N. P. M., przed ś. Szymonem Judą.

Bobrowniki, jarm. 6, w ponied. po ś. Macieju, we wtorki: przed ś. Filipem i Jakóben, po ś. Trójcy, po Nawiedzeniu N. P. M., po ś. Jadwidze, przed ś. Mikołajem.

Józefów nad Wisłą, jarm. 6, we wtorki: po ś. Józefie, po ś. Felixie, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Michale, po Wszystkich Świętych, przed ś. Mikołajem.

Kazimierz, jarm. 6, we wtorki: po ś. Kazimierzu, przed ś. Janem Chra., po ś. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po ś. Leokadyi.

Końskowola, jarm. 6, we wtorki: po Niedzieli Wstępnój, przed Znalezieniem ś. Krzyża, po Bożém Ciele, po ś. Annie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po ś. Łukaszu.

Osada Nowa-Aleksandrja, jarm. 6, w poniedz.: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Walentym, po ś. Benedykt, we wtorki: po ś. Marku Ew., po ś. Zofii, po ś. Łucji.

Opole, jarm. 6: w poniedz. po 3 Królach, po ś. Macieju, we wtorki: po Niedz. Kwietniój, po ś. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po ś. Katarzynie.

Wąwolnica, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Józefie, po ś. Wojciechu, po Wniebodzeniu N. P. Marji, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcynie Biskupie.

Powiat Janowski. Anapol, jarm. 6, w poniedziałki: po św. Walentym, po Niedzieli Białej, i we wtorki: po ś. Stanisławie, po św. Annie, po św. Stanisławie Kostce, po Niepokalaném Poczęciu N. P. Marji.

Janów, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Stanisławie, przed ś. Janem, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich ŚŚ., po Niepok. Pocz. N. P. M.

Kraśnik, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniój, po ś. Antonim, po Wniebodzeniu N. P. Marji, po ś. Franciszku Serafickim, po ś. Marcynie.

Modliborzyce, jarm. 6, we środy: po ś. Macieju, po Zwiastowaniu N. P. M., po Zielonych Świątkach, po ś. Marji Magdalenie, po ś. Mateuszu, przed ś. Tomaszem.

Urzędów, jarm. 6, we wtorki: po 1-ój Niedz. postu, po Niedzieli Przewodniój, po Bożém Ciele, przed ś. Wawrzyncem, po ś. Łukaszu, po Niepok. Poczęciu N. P. M.

Zaklików, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Środopostnój, po ś. Annie, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich Świętych, po ś. Łucji.

Powiat Bilgorajski. Bilgoraj, jarm. 6, we wtorki: po 3 Kr., po ś. Macieju, po Zwiast. N. P. M., po ś. Marji Mag., po Wniebowz. N. P. M., po ś. Franciszku Seraf.

Józefów, jarm. 6, we wtorki po 3 Król., p. st. K., po ś. Józefie, po ś. Małgorzacie, po Wniebowz. N. P. M., p. s. K., po ś. Mateuszu, po Niepokal. Pocz. N. P. M.

Krzyszów, jarm. 6: we wtorek po ś. Józefie, w piątek po Bożém Ciele, i we wtorki po Wniebowz. N. P. M., po Nar. N. P. M., po ś. Łukaszu, przed ś. Tomaszem Ap.

Tarnogród, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Królach, po Niedzieli Kwietniój, po Nawiedza. N. P. M., przed ś. Wawrzyncem, po Podwyż. ś. Krz., przed ś. Szymonem Judą.

Powiat Zamostski. Frampol, jarm. 6: we czwartek po ś. Dorocie i we czwartek po ś. Kazimierzu, we środę po ś. Janie Nepomucenie i we czwartki: po N. P. Marji Skaplerznój, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Łukaszu.

Goraj, jarm. 6, we wtorki: po ś. Walentym, po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po ś. Bartłomieju, po ś. Kozłmie i Damianie, po ś. Andrzeju Apostole.

Krasnobród, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, po Zwiastow. N. P. M., po Zielonych Św., po Nar. N. P. M., p. st. K., po Dniu Zadusz., przed ś. Tomaszem.

Szczebrzeszyn, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Środop., przed ś. Filipem i Jakób., przed ś. Janem Chrz., po Wniebowz. N. P. M., po ś. Michale, przed ś. Mikołajem.

Zamestje, jarm. 6, w poniedz.: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Kazimierzu, po Wniebowstąp. Pańskim, po ś. Piotrze i Pawle, po Narod. N. P. M., po ś. Marcynie.

Powiat Krasnostawski. Gorsków, jarmark 1, we wtorek po ś. Stanisławie. Lubica, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po ś. Antonim, przed ś. Idzim, po ś. Franciszku Serafickim, przed ś. Mikołajem.

Krasnostaw, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. Marji, po n. K., po Zwiastowaniu N. P. Marji, po p. n. K., po ś. Piotrze i Pawle, p. n. K., po ś. Annie p. n. K., po ś. Michale p. n. K., po Niepokalaném Poczęciu N. P. Marji, p. n. K.

Turobin, jarm. 6, we wtorki: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Józefie, po św. Wojciechu, po ś. Trójcy, po ś. Rochu, po ś. Jadwidze.

Zółkiewka, jarm. 6, w poniedz.: po ś. Dominiku, przed ś. Idzim, przed ś. Szymonem Judą, po ś. Marcynie, po ś. Katarzynie, przed ś. Tomaszem Apostołem.

Powiat Chotmski. Chotm, jarm. 6, we wtorki: po Zwiastowaniu N. P. Marji,

p. s. K., po ś. Mikołaju p. s. K., przed ś. Janem p. n. K., po Narodzeniu N. P. M. p. st. K., po Opiece Matki Boskiej p. s. K., po ś. Andrzeju Apostole p. n. K.

Pawłów, jarm. 6, we wtór.: po Zw. N. P. M. p. n. K., po Opieceś. Józ. p. s. K., po Ziel. ś. p. n. K., po Boż. Ciele p. n. K., po Wniebowz. N. P. M. p. s. K., po ś. Barb. p. s. K. Rejowiec, jarm. 6, w poniedz. po ś. Konstancji p. n. K., w poniedz. przed św. Jerzym p. s. K., i we środy: po Ziel. Świątkach p. s. K., po Wniebowz. N. P. M. p. s. K., po ś. Michale p. s. K., przed ś. Tomaszem p. n. Kalendarza.

Wojślawice, jarm. 6, we środy: po ś. Józefie, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Elżasz p. s. K., po Narod. N. P. M., po ś. Michale, przed ś. Katarzyną p. s. K.

Powiat Hrubieszowski. Dubienka, jarm. 2, we wtorki: po 3 Królach p. s. K., po Zielonych Świątkach p. st. K.

Hrubieszów, jarm. 6, we wtorki: po Nawróceniu ś. Pawła, po ś. Józefie, po ś. Stanisławie, po ściegici ś. Jana, po ś. Mateuszu, przed ś. Szymonem Judą.

Kryłów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach p. st. Kal., po Niedz. Środop. p. s. K., pr. ś. Jerzym p. s. K., po ś. Piot. i Pawle p. s. K., po Nar. N. P. M. p. s. K., po ś. Andr. p. s. K. Uhanie, jarm. 6, we wtorki: po Oczysz. N. P. M. p. st. K., po ś. Wojciechu, po Ziel. Sw. p. s. K., po ś. Piot. i Pawle p. s. K., po Wniebowz. N. P. M., po ś. Dymitrze p. s. K.

Powiat Tomaszowski. Komarów, jarm. 6, w poniedz.: po Niedz. Środ. p. n. K., po ś. Trójcy p. n. K., przed ś. Janem Chrzcicielem p. n. K., po Wniebowz. N. P. M., p. st. K., po ś. Michale, po Wszystkich świętych.

Łaszczów, jarm. 6, we wtorki: po Nowym Roku, p. st. K., po Oczyszc. N. P. M. po Ziel. Świąt. p. s. K., po ś. Piotrze i Pawle p. s. K., po ś. Michale, po ś. Marcynie. Tyszowce, jarm. 5, we środy: po 3 Królach, po ś. Stanisławie, po ś. Dominika, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po ś. Leonardzie.

Tomaszów jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Stanisławie, po ś. Bartłomieju, po ś. Tekli, po ś. Łukaszu, po ś. Marcynie.

GUBERNJA SIEDLECKA.

Powiat Siedlecki. Mokobody, jarmark 1, we środy po ś. Jadwidze Mordy, jarm. 5, we czwartki: po ś. Higinie, po ś. Kazimierzu, przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Katarzyną, po ś. Lucji.

Siedlce, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Środopostnój, po ś. Annie, po ś. Mateuszu, po ś. Marcynie.

Powiat Węgrowski. Kamieńczyk, jarm. 6, we wtór.: po Naw. ś. Paw., po Zw. N. P. Marji, po ś. Denacie, po Przem. Pańs., po ś. Franc. Ser. po ś. Andrzeju. Liw, jarm. 4, we czwartki: przed Niedzielą Zapustną, przed Niedzielą Kwietnią, przed Zielonemi Świątkami, przed Wszystkimi Świętymi.

Miedzna, jarm. 3, we wtorki: po Zwiast. N. P. M., po ś. St., przed ś. Mikołajem, Węgrów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Środopostnój, przed ś. Filipem i Jakóhem, po ś. Piotrze i Pawle, przed ś. Idzimi, po ś. Katarzynie.

Powiat Sokołowski. Kossów, jarm. 4, we wtorki: po ś. Józefie, po ś. Zofii, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Aniołach Stróżach.

Sokołów, jarm. 6, we czwartki: po 3 Królach, w Wielki Czwartek, po Bożem Ciele, po ś. Rochu, po ś. Michale, po ś. Edwardzie.

Sterdyń, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Agnieszce, po ś. Albinie, po ś. Wicie, ś. Bartłomieju, po ś. Rafale, po ś. Lucji.

Powiat Konstantynowski. Janów Ordynacki, jarmarków 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. Marji, po ś. Stanisławie, przed ś. Janem, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich Świętych, po Niepokalaném Poczęciu N. P. Marji.

Konstantynów, jarm. 4, w poniedziałki p. st. Kal., po Nowym Roku, w poniedziałek 1-szy w Maren, w Październiku, w Listopadzie.

Łosice, jarm. 6, we środy: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Kwietnój, po Niedzieli Przewodnój, p. st. K., przed ś. Janem, po Wniebowz. N. P. M. p. st. K., po ś. Michale.

Sarnaki, jarmarków 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Środopostnój, po ś. Wojciechu, po ś. Stanisławie, po ś. Michale, po ś. Łukaszu.

Powiat Bielski. Biała, jarm. 2, we wtorki: po Zielonych Świątkach p. s. K., po ś. Annie, p. nowego K.

Kodeń, jarm. 2, we środy: po ś. Trójcy p. st. K., po ś. Michale, p. st. K.

Lomazy, jarm. 2, w pon.: p. st. Kal., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Koź i Dam.

Piszczac, jar. 4, we wtorek po 3 Król., we wtorek pierw. kwietnia, lipca i października.

Sławatycze, jar. 2, w piątki, po Wnieb., Pańsk., po świącie Opieki N. P. M. p. s. K.

Terespol, jarm. 2, we wtorek po Ziel. Świąt., w piątek po ś. Piotrze i Pawle.

Powiat Włodawski. Ostrow, jarm. 6, w poniedział.: po ś. Leonie Pap., po Wn. P.,

po ś. Małgorz., przed ś. Wawrzyniec, po ś. Jadwidze, po ś. Feliksie Wależuszu.

Faraczew, jar. 4, we wtorek: po ś. Wojciechu, pr. ś. Jan. Ch., po ś. Cezar., po ś. Marc.

Wisznice, jar. 3, w pon. p. s. K., pr. ś. Jerzym, po ś. Janie Chr., po Wnie. N. P. M.

Włodawa, jarm. 4, we wtorki: p. s. K., po Ziel. Św., po ś. Janie Chrzciścieła,

po Wniebowz. N. P. M., na Opiekę Matki Boskiej, siedm dni trwający.

Powiat Radyński. Międzyrzec, jar. 6, we czwar. po ś. Walentym, we śr. po ś

Wiktorsze, we czwartki po ś. Jakóbie Apostola, przed ś. Mikołajem p. s. K.

Radin, jar. 6, w poniedział.: po 3 Kr. p. s. K., po Niedz. Środop. p. s. K., po Niedz. Kw

p. s. K., po ś. Trójcy p. n. K., przed ś. Rozalią, po Wszystkich Świętych.

Powiat Łukowski. Adamów, jarm. 6, w poniedz.: po ś. Kazim. przed ś. Filipem

i Jakóbem, przed ś. Janem Chr., po ś. Bartłomieju, po ś. Jadwidze, po ś. Andrzeju.

Kock, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Józefie, po ś. Wojciechu,

po ś. Franciszku Serafickim, po ś. Karolu Boromeuszu, po ś. Łucji.

Łuków, jarm. 5, po Niedz. 1-ój wielkiego postu, po Niedzieli Kw., we wtorek

4-ty po Wielkiej Noey, w poniedziałek 2-gi po Zielonych Świąt., w poniedziałek

1-szy po Narodzeniu N. P. Marji.

Lysobyki, jar. 3, we wtorki: po Zw. N. P. M., po Nar. N. P. M., przed ś. Barbarą.

Stoczek, jarm. 6, w poniedz. po 3 Król., po Niedz. Środop., we wtorek po ś. Woj-

ciechu, w poniedz. przed ś. Janem Chrzciścielem, po ś. Mateuszu, po ś. Karolu Borom.

Powiat Garwoliński. Garwolin, jarm. 6, we środy: po ś. Macieju, po przewoła.

Niedzieli, po ś. Małgorzacie, po ś. Bartłom., po ś. Katarzynie, przed ś. Tom. Ap.

Łaskarczew, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po Niedz. Kwietniój, po Zielon.

Świątkach, po ś. Annie, po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich Świętych.

Maciejowice, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Stan., przed ś.

Grzeg., po Wnieb. N. P. Marji, po ś. Michale, po ś. Katarzynie.

Osiek, jarm. 6, we środy: po 3 Król., po Niedz. Środop., po Zielonych Świątkach,

po N. P. M. Skapleranój, przed ś. Idzim, po 1-ój Niedzieli Adwentu.

Parysów, jar. 6, w poniedz. po Nawr. ś. Pawła, po Niedz. Wst., po Niedz. Białej,

w poniedz. 2-gi po Zielonych Świąt., po ś. Magdalenie, po Narodzeniu N. P. Marji.

Zelechów, jarm. 6, we czwartek po ś. Macieju, we środy: po ś. Stanisławie, po ś.

Marji Magdalenie, po Wniebowz. N. P. M., po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcie.

GUBERNJA PŁOCKA.

Powiat Płocki. Bielsk, jarm. 6, we środy: po Niedz. Kw., po Wnieb. Pańsk., przed ś. Janem Chrzciścielem, po ś. Annie, po Ścięciu ś. Jana, po ś. Urszuli.

Bodzanów, jarm. 6, we czwar. po Nawróc. ś. Pawła, we środy: po Niedz. Środop.,

po ś. Stanisławie, po ś. Koźmie i Damianie, po ś. Łukaszu Ewang., po ś. Klemensie

Drobin, jar. 6, we środy po Zwiast. N. P. M., we wtorek po ś. Stanisł., we środy po

ś. Antonim Pad., po ś. Marji Magdalenie, we wtorki przed ś. Szym. Judą, po ś. Kat.

Płock, jarm. 2, we wtorki: przed ś. Janem Chrzciścielem, po ś. Michale.

Wyszogród, jarm. 6, we wtorki: po ś. Józefie, po Wnieb. Pańsk., po Bożem

Ciele, po ś. Jakóbie, po ś. Michale, po ś. Łucji.

Powiat Lipnowski. Bobrowniki, jarm. 5, we środy: po Oczyszcz. N. P. M., po

ś. Wojciechu, po Wniebowz. N. P. M., po ś. Franciszku Ser., po ś. Andrzeju.

Dobryń nad Wisłą, jarm. 6, w poniedz.: po ś. Macieju, po Niedz. Środop., po

Wniebow. Pańsk., po ś. Marji Magd., po ś. Franc. Ser., po Niep. Pocz. N. P. Marji.

Kikoń, jarm. 6, we środę po ś. Wojciechu, w poniedz.: po ś. Trójcy po ś. Rochu, po ś. Mateusza, po Wszystkich Świętych, przed ś. Tomaszem Apostołem.

Lipno, jarm. 6. w poniedz.: po 3 Kr., po Niedz. Kwiet., po Wniebowstap. Pańs., po N. P. M. Skaplerznej, po ś. Michale, po ś. Szymonie Judzie.

Skempe, jarm. 6, we czwart. po ś. Macieju, we środę po ś. Stanis., we czwar., po ś. Małgorzacie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Franciszku, po ś. Marcynie.

Powiat Rypiński. Dobrzyn nad Drwencą, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Kw., po ś. Stan., przed ś. Janem Chrzc., po ś. Bartłomieju, po ś. Jadw., po ś. Katarz.

Bypin, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, po św. Piotrze i Pawle, po ś. Ignacym, po ś. Michale, po Wszystkich Świętych.

Powiat Sierpecki. Błażów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Niedz. Srodop., po ś. Stanisławie, po ś. Małgorzacie, po Narod. N. P. M., po ś. Mikołaju.

Bacisz, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po Niedzieli Kwietniój, po Ziel. Świątkach, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Michale, po ś. Andrzeju.

Sierpiec, jarm. 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Grzeg., po św. Marku, po ś. Wicie, po Wszystkich Świętych, po ś. Lucji

Żuromin, jarm. 6, w poniedziałki: po 3 Kr., po ś. Macieju, po Wniebowstap. Pańskim, po ś. Piotrze i Pawle, po Narodzeniu N. P. M., po Wszyst. Świętych.

Powiat Mławski. Mława, jarm. 6, we wtorki: po ś. Macieju, pr. ś. Filip. i Jakó-
bem, po ś. Trójcy, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Michale, przed ś. Mikołajem.

Radzanów, jarm. 6, we wtorki: po Zwiastowaniu N. P. M., po ś. Wojciechu, po Wniebowstąpieniu Pańskim, po ś. Antonim, po ś. Jakóbie, po Ściściu ś. Jana.

Kuczbęrg, jarm. 6, we wtorki: po ś. Dyonizym, po ś. Klotyldzie, po ś. Elż-
biecie, po ś. Tekli, przed ś. Szymonem Judą, przed ś. Wiktorją.

Szreńsk, jarm. 6, we czwartki: po 3 Kr., po Niedzieli Kwiet., we środy: przed
ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Jakóbie. p. ś. Idzim, po ś. Jadwidze.

Powiat Prasnyszki. Chorzele, jarm. 6, w poniedz.: przed Zapustami, po Nied.
Kwiet., po Bożem Ciele, po Narod. N. P. M., po Wszyst. ŚŚ. po Niepok. Poc. N. P. M.

Janów, jarm. 6, w poniedz. po ś. Kazimierzu, we środę po ś. Stanisławie, w po-
niedziałki: przed ś. Janem Chr., po ś. Bartłomieju, po Podw. ś. Krzyża, po ś. Andrzeju.

Prasnysz, jarm. 6, we środy: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedz. Kwietniój, po
Wniebowstap. Pańskim, po ś. Jakóbie, po Narod. N. P. M. po ś. Katarzynie.

Powiat Ciechanowski. Ciechanów, jarm. 6, we środy: po ś. Weronice, po Nie-
dzieli Srodop., po ś. Stanisł., po ś. Marji Magd. po Narod. N. P. M., po ś. Marcynie.

Powiat Płoński. Czerwińsk, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po ś. Wojciechu,
po ś. Małgorzacie, po Narod. N. P. M., przed ś. Szymonem Judą, po ś. Marcynie.

Nowe Miasto, jarm. 6, w ponied. po Niedz. Wst., w czwar. p. Nied. Kw., w środę
p. Wnieb. P., w czwar. po ś. Rochu, w ponied. po Nar. N. P. M., w czwar. po ś. Jadw.

Płońsk, jarm. 6, we wtorki: po Niedzieli Kwiet., po Zielonych Św., po ś. Piotrze
i Pawle, po ś. Bartłomieju, po Wszystkich ŚŚ., po Niepokalanem Poc. N. P. M.

Sochocin, jarm. 6, we środy: po ś. Błażeju, po ś. Stanisławie, przed ś. Janem
Chrzc., w czwartki po ś. Dominiku, po Podwyż. ś. Krzyża, po ś. Klemensie.

Zakroczym, jarm. 6, we wtorki: po ś. Pawle Pusteln., po ś. Katarz. Seneńskiój,
po ś. Marku i Marcolim, po ś. Kunegundzie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcynie.

GUBERNJA ŁOMŻYŃSKA.

Powiat Łomżyński. Łomża, jarm. 6, w poniedz. po Oczyszczeniu N. P. M. w po-
niedziałek 2-gi Wielkiego Postu, we wtorek po Niedz. Kwiet., w poniedziałki po
N. P. M. Skaplerznej, po ś. Michale, po ś. Stanisławie Koscie.

Nowogród, jarm. 6, w ponied. po 3 Król., po ś. Macieju, we wtorki przed św.
Stanisławem, przed ś. Janem Chrzc., po Narodzeniu N. P. M., p. ś. Szymonem Judą.

Śniadowo, jarm. 6, we wtorki: po ś. Józefie, przed ś. Filip. i Jakób., po ś. Jak.
Apostole, po Narodzeniu N. P. M., po Wszystkich Św., przed ś. Tomaszem Ap.

Wizna, jarm. 6, we wtorki: po 3 Król., po Nied. Kwietniój, przed ś. Stanisławem,
przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Elżbiecie, po Niepokalanem Poczęciu N. P. M.

Zambrów, jarm. 6, we wtorki: po ś. Walentym, po Niedzieli Środopostnej, po Zielonych Świętkaeh, przed ś. Idzim, po ś. Łukasz, po ś. Łucji.

Powiat Mazowiecki. Ciechanowiec, jarm. 6, w ponied.: po Oczyszcz. N. P. M., na ś. Wojciech, po Bożém Ciele, przed ś. Wawrzyńcem, po ś. Mateuszu, po ś. Andrzeju. Mazowiec, jarm. 6, w poniedz.: po 3 Król., po Niedz. Kwietniej, przed św. Filipem i Jakóhem, przed ś. Janem Chrz., po Narodz. N. P. M., po Wszystkich Sw. Sokoły, jarm. 6, we wtorek Wstępny, w poniedziałki: Przewodni, po ś. Antonim Padewskim, po ś. Małgorzacie, po Wniebowzięciu N. P. M., przed ś. Mikołajem.

Tykocin, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Trójcy, po ś. Wincent. a Paulo, po ś. Franciszku Serafickim, po ś. Marcinie, przed ś. Tomaszem Apostołem.

Powiat Ostrowski. Andrzejów, jarm. 6, w poniedziałki: po ś. Kazimierzu, po Wniebowst. Pańsk., po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Bartł., po ś. Franc. Ser., po ś. Marcynie.

Brok, jarm. 5, we czwartki: po ś. Agnieszce, po ś. Grzegorz, po ś. Małgorzacie, po ś. Michale, po ś. Łucji.

Czyżew, jarm. 6, we czwartki: po ś. Macieju, po ś. Stanisławie, po ś. Jakóbie, po ś. Michale, przed ś. Szymonem Judą, po Niepokalaném Poczęciu N. P. M.

Nur, jarm. 5, we środy: po ś. Pawle Pustelniku, po Niedzieli Środopostnej, po ś. Zofii, po N. P. M. Skaplerznej, po ś. Jadwidze.

Ostrów, jarm. 6, w poniedz.: po ś. Leonie Papieżu, po Wniebowstap. Pańsk., po ś. Małgorzacie, przed ś. Wawrzyńcem po ś. Jadwidze, po ś. Feliksie Walezjanu.

Powiat Pułtuski. Nasielsk, jarm. 6, we wtorki: po Niedz. Środop., po ś. Wojc. po ś. Jak., ś. Michale, Wszystkich Świętych, Niepokalaném Poczęciu N. P. M.

Pułtusk, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Józefie, po Zielonych Sw., po Narodzeniu N. P. M., po ś. Jadwidze, po ś. Elżbiecie.

Serock, jarm. 4, w 1-szy wtorek po ś. Mateuszu, we środy po 3 Królach, po ś. Kazimierzu, po ś. Piotrze i Pawle.

Wyszków, jarm. 6, we wtorki: po ś. Apolonji, po ś. Grzegorz, po ś. Antonim, po Przemienieniu Pańskim, po ś. Justynie, po ś. Łucji.

Powiat Makowski. Krasnosielec, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po ś. Stanisławie, po ś. Piotrze i Pawle, po ś. Mateuszu, po Wszystkich Sw., po ś. Łucji.

Maków, jarm. 6, we środy: po ś. Macieju, w wigilię Bożego Ciała, po ś. Bartłomieju, po ś. Michale, po ś. Leonardzie, przed ś. Tomaszem Apostołem.

Rożan, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, przed Zwiastow. N. P. M., po ś. Stanisławie, po ś. Janem Chrzc., po Wniebowzięciu N. P. M., po Wszystkich Świętych.

Powiat Ostrołęcki. Czerwin, osada wiejska, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agn., po Niedz. Zap., po Niedz. Kwiet., po ś. Marji Magdalenie, po ś. Michale, po ś. Łucji.

Myszyniec, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po Zwiastow. N. P. M., po ś. Trójcy, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Michale, po ś. Marcynie.

Ostrołęka, jarm. 6, we środy: po ś. Walentym, po ś. Józefie, po Nawiedz. N. P. M. po Podwyższeniu ś. Krzyża, po Wszystkich Sw., po Niepokalaném Poczęciu N. P. M.

Powiat Kolneński. Jedwabno, osada wiejska, jarm. 6, we wtorki: po ś. Agnieszce, po ś. Józefie, po ś. Stanisł., przed ś. Idzim, po ś. Andrzeju, przed ś. Tom. Ap.

Kolno, jarm. 6, we czwartki: przed ś. Franciszkiem, po ś. Grzegorz, we środę pr. ś. Florjanem, we czwartki przed ś. Kiljanem, po ś. Tekli, po ś. Katarzynie.

Stawiski, jarm. 5, we wtorek 2-gi po 3 Królach, w Wielki Wtorek, przed ś. Antonim, po ś. Franciszku Serafickim, przed ś. Barbarą.

Powiat Szczyński. Grajewo, jarm. 5, w poniedz. po ś. Agnieszce, we wtorek po ś. Józefie, w poniedz. po ś. Trójcy, po Wniebowz. N. P. M., po Wszystkich Sw.

Radziłów, jarm. 4, w poniedziałki: po 3 Królach, po ś. Marku Ewangelście, po ś. Alojzym, po Niepokalaném Poczęciu N. P. M.

Rajgród, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszcz. N. P. M., po ś. Kazimierzu, po Przew. Niedzieli, po ś. Stanisławie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Franciszku Serafickim.

Szczytno, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po ś. Macieju, po ś. Wojciechu, przed ś. Janem Chrzcicielem, po ś. Michale, po ś. Marcynie.

GUBERNJA SUWAŁSKA

Powiat Suwałski. Bakałarzew, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu, po Niedz. Środop., po ś. Wojciechu, po ś. Janem Chrzt., po ś. Jakóbie Ap., po ś. Marcinie.

Filipów, jarm. 6, we wtorki: na tydzień przed zapustami, po Kwietn. Niedz., przed Bożem Ciałem, po Wniebowzięciu N. P. M., po ś. Mateuszu, po ś. Marcinie.

Przerośl, jarm. 4, we wtorki: po ś. Józefie, po Wniebowstąpieniu Pańskiem, po ś. Michale, po ś. Katarzynie.

Suwałki, jarm. 6, we środy: po ś. Romualdzie, po ś. Benedykcie, po ś. Stanisławie, po ś. Rochu, po ś. Justynie, po ś. Andrzeju

Wizajny, jarm. 4, we wtorki: po Zielonych Świątkach, po ś. Małgorzacie, po ś. Michale, przed Bożem Narodzeniem.

Powiat Augustowski. Augustów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Kr., po Niedz. Kw., po ś. Antonim, po ś. Wincentym, po ś. Bartłomieju, po ś. Marcinie.

Lipsk, jarm. 4, we wtorki: po Katedry ś. Piotra, po ś. Jerzym, po ś. Pelagji, przed ś. Szymonem Judą.

Raczki, jarm. 6, w poniedziałek 3-ci po Nowym Roku, w poniedziałek po Niedzieli Zapustnej, we wtorek po Niedzieli Przewodniej, w poniedziałki: po ś. Trójcy, po Przemienieniu Pańskiem, po ś. Łukaszu.

Sopockin, jarm. 2, w poniedziałki: po ś. Trójcy, po ś. Edwardzie.

Powiat Sejneński. Łozdzieje, jarm. 5, we wtorki: po 3 Królach, po Niedzieli Środopostnej, po Bożem Ciele, po ś. Annie, po ś. Katarzynie.

Sejny, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Kazimierzu, po ś. Stanisławie, po Nawiedz. N. P. M., po Niedz. Różańcowej, przed ś. Mikołajem.

Sereje, jarm. 5, we wtorki: po ś. Jerzym, po ś. Antonim, przed ś. Wawrzyńcem, przed ś. Szymonem Judą, po ś. Łucji.

Powiat Kalwaryjski. Kalwarja, jarm. 4, we wtorki: po Wniebowst. Pańskiem, przed ś. Janem Chrzt., po ś. Bartłomieju, po ś. Marcinie.

Olita, jarmark 1, w poniedziałek po ś. Kazimierzu.

Simno, jarm. 6, we wtorki: po Nawr. ś. Pawła, po ś. Jerzym, po ś. Piotrze i Pawle, po Wniebowz. N. P. M., po Narodz. N. P. M., po Dniu Zaduszny.

Powiat Wykowszki. Wierzbołów, jarm. 6, we wtorki: po Oczyszczeniu N. P. M., po Niedzieli Kwietnej, po Bożem Ciele, po Wniebowz. N. P. M., po Niedzieli Różańcowej, po Wszystkich Świętych.

Wykowszki, jarm. 5, we wtorki: po ś. Józefie, przed Wniebowst. Pańsk., po Nawiedz. N. P. M., po Niedz. Różańcowej, po ś. Marcinie.

Wistyniec, jarm. 4, we środy: po ś. Kazimierzu, po ś. Jerzym, po ś. Trójcy, przed ś. Szymonem Judą.

Powiat Władysławowski. Sudargi, jarm. 4, we środy: po 3 Kr., po ś. Jerzym, przed ś. Janem Chrzt., po ś. Franciszku Seraf.

Władysławów, jarm. 6, we wtorki: po 3 Królach, po Oczyszczeniu N. P. M., po ś. Stanisławie, w poniedz.: po ś. Piotrze i Pawle, po Podwyższeniu ś. Krzyża, przed ś. Szymonem Judą.

Szaki, jarm. 6, we wtorki: przed ś. Maciejem Apostołem, przed ś. Filipem i Jakóbem, przed ś. Antonim z Padwy, przed ś. Wawrzyńcem Męczennikiem, przed ś. Mateuszem Apostołem i przed ś. Narodzeniem Chr. Pana.

Powiat Marjampolski. Balwierzyszki, jarm. 3, we wtorki: po Zielonych Św., po św. Marji Magdalenie, przed ś. Michałem.

Marjampol, jarm. 6, we środy: po 3 Królach, po ś. Wojciechu, po ś. Piotrze i Pawle, po Wniebowz. N. P. M. po ś. Michale, po Wszystkich Świętych.

Pylwiszki, jarm. 6, we środy: po ś. Agnieszce, po ś. Wojciechu, po ś. Trójcy, po ś. Bartłomieju, po ś. Mateuszu, po ś. Marcinie.

Preny, jarm. 6, w poniedziałek po 3 Kr., po ś. Macieju, we wtorki: po ś. Antonim, po ś. Annie, po Narodzeniu N. P. M., po ś. Marcinie.

Sapieżyszki, jarm. 2, we wtorki: przed ś. Janem Chrzt., po Niedzieli Różańcowej.

WŁAŚC.
LITWA

Zambrów,
Zielonych Ś
Powia

HANDEL

Hurtowy i Detaliczny

Towarów galanteryjnych, kramarskich

SKŁAD

książek do nabożeństwa oprawnych,
obrazów olejnych i wyrobów platerowanych warszaw-
skich po cenach fabrycznych

MARKUSA HENIGA

w Częstochowie,

przy moście, w domu, gdzie poczta.

Poleca po cenach przystępnych wszelkiego rodzaju pa-
ciorki, bursztyny, korale, galanterye zagraniczne i krajowe.
Obstalunki śpiesznie i sumiennie uskutecznia.

PIERWSZA W KRAJU FABRYKA IGIEŁ

MARKUSA HENIG & Co.

w Częstochowie,

poleca wyroby igły, szpilki, druty, szydełka i haftki, po
cenach przystępnych.

Biblioteka Uniwersytetu
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
w Lublinie

16525

CZASOPISMA

1893

DRUK
LITOGRAFIA

i Stereotypowa

W. KOHNA I ODERFELDA

w Częstochowie.

Przyjmuje wszelkie obstalunki na roboty drukarskie i litograficzne, jak: dzieła, broszury, katalogi, cenniki, rachunki, noty, ogłoszenia, tabele, cyrkularze, blankiety, rejestra i kwitarsze gospodarcze, księgi buchalteryjne kupieckie, etykiety.

Przygotowuje w ciągu jednego dnia: bileta wizytowe i z powinszowaniami, zaproszenia weselne, ańsze teatralne i koncertowe, klepsydry pogrzebowe.

Posiada na składzie różne druki, które sprzedaje na libry i arkusze, jako to: Druki dla sędziów śledezych, sądów i zarządów gminnych, akcyjne: dla gorzelni, dystalarni, browarów, i t. p., druki dla komorników, metryki, wykazy kwartalne dla urzędników stanu cywilnego, książki dla gminnych i miejskich kas oszczędności, kontrakta: najmu mieszkań, na sprzedaż zboża, kwity gospodarcze, kwity leśne, świadectwa i książeczki rzemieślnicze Chromolitografia, olejodruki i książki do nabożeństwa.

Zamówienia wykonywa w czasie umówionym. CENY NIZKIE.